ÎN CONȘTIINȚA LUMII

de tradițiile istorice și culturale românești, precum și vastul program de participare activă a naționalităților conlocuitoare într-o unică realitate națională, cu respectul limbii și tradițiilor lor.

Dacă se dorește, într-adevăr, pacea — arată președintele Ceaușescu — este necesar să se stabilească un flux continuu de schimburi materiale și spirituale între națiunile lumii, un flux care să se desfășoare și să se articuleze în toate direcțiile, care să le asigure participarea tuturor, deoarece toate națiunile, chiar și cele mai mici, sînt în măsură să-și aducă — și vor să-și aducă — o contribuție specifică, originală, la progresul cooperării în lume.

În acest spirit, pe care, după cum am mai spus, îl împărtășește întregul popor român, România dedică o atenție deosebită instaurării raporturilor de prietenie cu toate statele, fără deosebire de orînduire socială, chiar dacă, firește, obiectivul său prioritar îl constituie dezvoltarea raporturilor de strînsă colaborare cu țările socialiste.

România întreține relații strînse diplomatice și comerciale cu peste o sută de state, iar, îndeosebi în ultimii ani, și-a dedicat o bună parte a energiilor sale intensificării raporturilor de prietenie cu țările în curs de dezvoltare.

Este firesc ca România și președintele Ceaușescu să lupte împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului — acesta din urmă, bazat pe exploatarea sistematică a piețelor țărilor cu producție primară de către cele cu tradiție industrială. Soluționarea problemelor privind materiile prime și dezvoltarea poate fi găsită — în opinia președintelui Ceaușescu — numai prin adoptarea unui cadru de principii și de linii directoare pe care să se poată baza, în mod solid, cooperarea pașnică între state. Sînt aceleași principii care garantează perfecta egalitate în drepturi, respectarea independenței și a suveranității naționale, neamestecul în afacerile interne ale fiecărui stat, avantajul reciproc, nefolosirea forței și a amenințării cu forța — singura bază viabilă pentru soluționarea problemelor economice și, în general, pentru dezvoltarea relațiilor economice și financiare între toate țările. Sînt principiile care reprezintă cel mai intim crez al președintelui Ceaușescu și pe care se întemeiază Carta O.N.U.

Președintele Ceaușescu a arătat că fiecare popor are dreptul deplin și sacru de a-și făuri propriile bogății, de a dispune de materiile prime și de resursele sale de energie. Fiecare popor are datoria expresă de a folosi toate aceste resurse în avantajul propriei sale dezvoltări economice și sociale, pentru a-și consolida propria independență și suveranitate națională. Este, deci, inadmisibil ca problema materiilor prime, a surselor de energie, dezvoltării și, în general, a relațiilor economice internaționale să fie utilizată de anumite state ca pretext de presiune și de imixtiune în afacerile interne ale altora.

Este tot atît de necesar ca decalajul dintre țările cu tradiție industrială și cele în curs de dezvoltare să se reducă, îndeosebi prin asigurarea accesului tuturor popoarelor la cuceririle științei și tehnologiei moderne.

De nenumărate ori, președintele Ceaușescu subliniază aceste concepții de bază ale politicii sale externe, le susține și le confirmă cu curaj în toate prilejurile — la întîlnirile cu alți șefi de stat, în textele tratatelor de prietenie, în Declarațiile solemne comune, în toate genurile de acorduri încheiate cu conducătorii a numeroase state din Asia, Africa, America Latină, Europa și America de Nord — întotdeauna angajat, gata totdeauna să participe direct la fixarea într-o formă clară, inteligibilă tuturor, a însăși esenței gîndirii sale politice — premisă indispensabilă pentru traducerea în practică a atîtor proiecte importante care i-au adus României progresul relațiilor sale diplomatice și comerciale cu restul lumii.

Cu accente simple, așa cum îi este obișnuit, cu fermitatea propunerilor sale mereu în pas cu vremea, președintele Ceaușescu informează, în mod constant, opinia publică asupra obiectivelor de a promova instaurarea unui raport egal între prețul materiilor prime și prețul produselor industriale și de a se ajunge la eliminarea tuturor restricțiilor, a tuturor barierelor artificiale, grav discriminatorii, care mai alterează încă relațiile economice internaționale și dăunează cauzei cooperării, păcii și securității în lume.

Președintele Ceaușescu, România — a căror voință, după cum am mai arătat, se identifică perfect — nu întîrzie să se pronunțe asupra unei probleme grave, îngrijorătoare, ca aceea a subalimentației : față de această problemă, care preocupă conștiința tuturor, este necesar să se adopte imediat măsuri capabile să garanteze, fără întîrziere, dezvoltarea producției agricole și a industriei alimentare a țărilor în curs de dezvoltare, ca și a celor bogate, căutîndu-se să se asigure și cursul normal al schimburilor comerciale interstatale, în cele mai bune condiții pentru securitatea și stabilitatea cooperării economice.

Este problema demnității — atît a fiecăruia în parte, cît și a poporului, a fiecărui popor — cea care stă ca un fir conducător al întregii gîndiri politice a președintelui Ceaușescu, care este cuprinsă în discursurile sale, în textele tratatelor de colaborare și prietenie, încheiate în cursul foarte frecventelor sale călătorii în cele patru colțuri ale lumii.

Omul care reprezintă astăzi România este și omul care a trăit ca protagonist, ca erou al Rezistenței în țara lui, suferind și condamnarea politică. Trebuie să avem mereu prezent în memorie acest trecut al său de luptă, de constantă angajare pentru libertate, spre a înțelege mai profund atît valoarea tezelor sale de astăzi, cît și curajul de care a dat dovadă în promovarea politicii de independență a României.

Pentru autodeterminarea nu numai a României, dar și a tuturor țărilor care și-au cucerit recent independența, președintele Ceaușescu militează zi de zi, cu o energie mereu înnoită, confirmînd întotdeauna prietenia României, simpatia ei față de toate popoarele ce luptă pentru dreptul de a decide singure asupra propriului lor destin, față de toate mișcările de eliberare națională și față de toate acele forțe care contestă neocolonialismul capitalist.

Este extrem de semnificativ faptul că România, condusă de președintele Nicolae Ceaușescu, a știut să-și găsească propria cale spre edificarea unei noi orînduiri, în centrul căreia se află, fără îndoială, creșterea bunăstării materiale și spirituale a poporului.

Astfel, în concertul națiunilor, România, are de două ori rolul de stimulent — mai ales prin forța exemplului — prin atingerea de țeluri mereu noi de progres economic și social, prin respectarea suveranității naționale. Tocmai la această suveranitate națională România ține mai mult decît la orice altceva, recunoscînd același drept tuturor celorlalte națiuni, recunoscîndu-l și ca premisă indispensabilă pentru promovarea și confirmarea constantă a destinderii internaționale.

Totul te face să înțelegi, fără echivoc, care este opinia sa despre suveranitatea popoarelor și a națiunilor, despre demnitatea persoanei umane. Obiectivul final al socialismului în gîndirea sa apare clar: acela de a înfăptui un sistem în care omului și popoarelor să li se garanteze cele mai bune condiții de dezvoltare și de fericire.

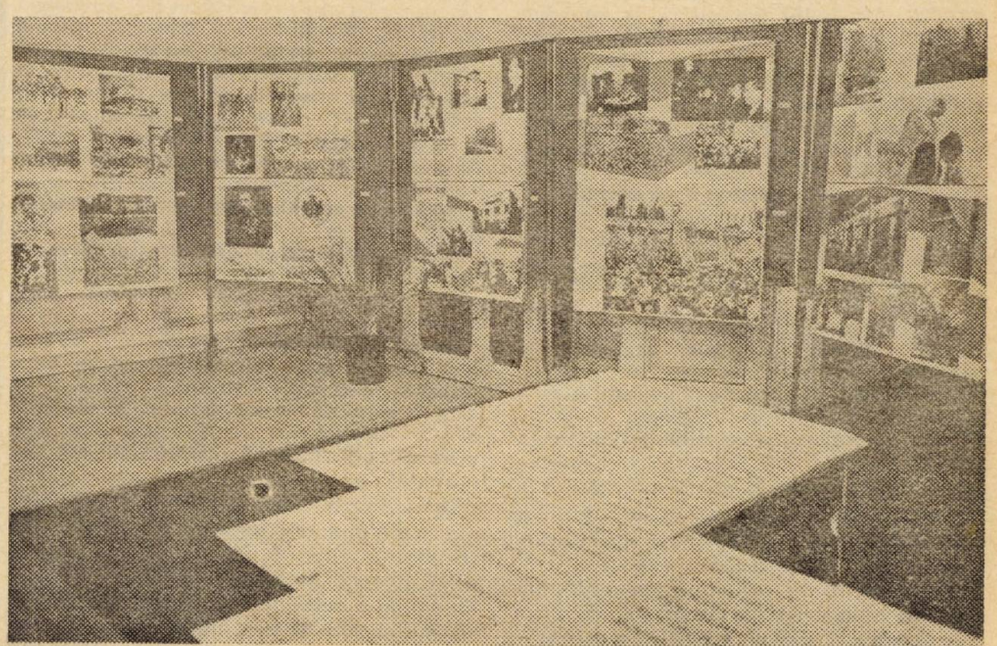

La Gand (Belgia) a fost organizată de către municipalitatea locală o expoziție de fotografii cu realizările poporului român în cei 30 de ani de la eliberarea de sub dominația fascistă

Convorbiri rodnice româno-poloneze

Un nou moment în cronica relațiilor frățești româno-poloneze de alianță, prietenie și colaborare l-a marcat, săptămîna trecută, vizita oficială de prietenie întreprinsă în țara noastră de președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Polone, Piotr Jaroszewicz, la invitația primului ministru al Guvernului Republicii Socialiste România, Manea Mănescu.

Primirea la tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a tovarășului Piotr Jaroszewicz — momentul central al vizitei în țara noastră a oaspetelui polonez — a constituit un prilej de relevare cu satisfacție că legăturile pe multiple planuri dintre România și Polonia s-au intensificat și îmbogățit continuu, au dobîndit un conținut tot mai profund, în beneficiul ambelor popoare, al socialismului și păcii, că ele beneficiază de frumoasele perspective pe care le deschide dezvoltarea multilaterală a celor două țări.

Schimbul de vederi între tovarășul Nicolae Ceaușescu și premierul polonez asupra situației internaționale actuale a prilejuit reafirmarea voinței României și Poloniei de a contribui activ și în viitor la întărirea unității țărilor socialiste, la statornicirea unui climat de destindere, înțelegere, pace și colaborare între toate statele lumii, la instaurarea unei securități reale în Europa, înfăptuirea dezarmării generale și totale, la afirmarea unor noi relații democratice în viața internațională, la soluționarea problemelor litigioase prin mijloace politice, la progresul omenirii contemporane.

Înscrisă în tendința de dezvoltare a colaborării dintre țările noastre, a colaborării generale dintre țările socialiste, vizita premierului Jaroszewicz, convorbirile româno-poloneze au beneficiat de auspiciile stimulatoare ale întîlnirilor dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Edward Gierek, în cadrul cărora s-a acordat o deosebită importanță dezvoltării și adîncirii colaborării dintre cele două partide și țări.

Abordînd un larg cerc de probleme bilaterale, ca și unele probleme actuale internaționale, convorbirile între tovarășii Manea Mănescu și Piotr Jaroszewicz, care s-au desfășurat într-o atmosferă tovărășească de deplină înțelegere, au permis să se constate cu vie satisfacție că dezvoltarea continuă a raporturilor pe diverse planuri dintre România și Polonia se întemeiază pe principiile marxism-leninismului și internaționalismului socialist, are loc în conformitate cu obiectivele și spiritul Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală, reînnoit de cele două țări în noiembrie 1970. Convorbirile au permis, totodată, identificarea unor noi căi și mijloace pentru continua extindere și diversificare a colaborării economice și tehnico-științifice dintre cele două țări — „sarcina justă", cum o aprecia premierul polonez în timpul primirii la tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru „dezvoltarea grabnică și substanțială a raporturilor noastre".

Un element de primă însemnătate, înscris pe agenda convorbirilor l-a constituit examinarea stadiului actual și a posibilităților viitoare ale relațiilor româno-poloneze pe tărîm economic. În acest cadru, — după cum se arăta în comunicatul comun — cei doi șefi de guvern au evidențiat cursul ascendent al schimburilor comerciale dintre cele două țări frățești, schimburi a căror creștere, la sfîrșitul perioadei 1971—1975, se estimează a fi cu 74 la sută superioară realizărilor cincinalului trecut. Înflorirea multilaterală a fiecărei țări, dezvoltarea continuă a potențialului economic al României și Poloniei sînt premise ale amplificării și diversificării remarcabile a raporturilor de schimb în cincinalul următor. Măsurile întreprinse de organele de planificare din cele două țări, tinzînd spre o și mai mare dezvoltare a colaborării economice și a livrărilor reciproce, creează posibilități certe ca, la sfîrșitul viitorului cincinal, activitatea de comerț exterior a celor două țări să înregistreze o multiplicare de 2,5 ori față de nivelul înscris în acordul de lungă durată pe perioada 1971—1975. Și, ceea ce este semnificativ, în structura acestor schimburi comerciale bilaterale, preponderente vor fi produsele de înaltă tehnicitate ale industriilor constructoare de mașini, produse care vor reprezenta peste 50 la sută din totalul livrărilor reciproce.

Între rodnicele rezultate ale activității Comisiei mixte guvernamentale româno-poloneze de colaborare economică se înscriu și colaborarea și cooperarea în producție, au apreciat șefii guvernelor român și polonez. Ei au convenit, în cursul tratativelor, noi măsuri pentru extinderea acestei modalități de conlucrare bilaterală. În acest context, a fost relevată importanța dezvoltării colaborării și cooperării în ramuri ale producției materiale în care atît România cît și Polonia realizează, pe baza experienței acumulate, produse de înaltă tehnicitate. Se are în vedere ca, în livrările reciproce din perioada 1975—1980, produsele rezultate din dezvoltarea cooperării și specializării în producția de mașini-unelte, electronică, electrotehnică, instalații și echipamente tehnologice complexe, mijloace de transport, mașini și utilaje de construcții etc. să reprezinte cel puțin 20—25 la sută din total. Petrochimia, industria coloranților și de produse farmaceutice, industria ușoară și alimentară etc. sînt alte ramuri în care — s-a evidențiat în cursul convorbirilor — există posibilități de extindere a cooperării și specializării. După cum, examinarea certelor posibilități de construire în comun de obiective industriale, livrări de instalații și utilaje tehnologice în domeniul minier și al industriei de prelucrare — efectuate de cele două țări pe terțe piețe — au făcut ca cei doi șefi de guvern să stabilească, pentru organele corespunzătoare, sarcina convenirii asupra unor măsuri necesare pentru finalizarea unor asemenea acțiuni.

Amplul dialog româno-polonez a permis identificarea unor posibilități noi — fiind stabilite măsurile corespunzătoare — și în alte domenii de activitate economico-socială : în colaborarea tehnico-științifică, pe tărîmul culturii, artei, învățămîntului, turismului ș.a.

Convorbirile româno-poloneze, prin gama variată a problemelor discutate, prin rezultatele obținute în cadrul lor, reprezintă o nouă contribuție la intensificarea continuă a relațiilor româno-poloneze, în folosul și spre binele ambelor popoare, în beneficiul cauzei generale a socialismului și păcii în lume.

Ilie Olteanu

GENEVA

Negocierile tripartite și drepturile poporului cipriot

Corespondență de la Corneliu Vlad

Conferința tripartită asupra Ciprului, deschisă joia trecută la orele 20,35 (ora locală) în sala de consilii a Palatului Națiunilor, a avut o evoluție nu întotdeauna previzibilă. Convocată în baza Rezoluției Consiliului de Securitate din 20 iulie a.c., care „cere Greciei și Turciei, precum și Marii Britanii, să înceapă neîntîrziat negocierile în scopul restabilirii păcii în regiune și a guvernului constituțional în Cipru", conferința a înregistrat, mai întîi, în procesele sale verbale, două ședințe plenare cu ușile închise, desfășurate joi seara și vineri înainte de amiază. La prima din ele, au fost admiși să asiste, pentru cîteva minute, și ziariștii.

Intrînd în sala de conferințe, am avut imaginea meselor de tratative dispuse în triunghi echilateral. Și-au făcut apariția, mai întîi, delegațiile Greciei și Turciei, conduse de miniștrii de externe ai celor două țări — George Mavros și Turan Günes. Cei doi diplomați și-au strîns mîinile și au schimbat cîteva cuvinte, în agitația fotoreporterilor și operatorilor de film și televiziune. Cîteva clipe mai tîrziu, delegația britanică și-a ocupat, la rîndul său, locul rezervat, ministrul de externe, James Callaghan, îndreptîndu-se spre mesele delegațiilor greacă și turcă pentru a-și saluta colegii. În momentul următor, presa a părăsit sala pentru a fi anunțată, zece minute mai tîrziu, că reprezentantul secretarului general al O.N.U., Roberto Guyer, secretar general adjunct al organizației internaționale (care a îndeplinit această funcție și în prima fază a Conferinței de pace în Orientul Apropiat), a fost invitat să ia parte la întîlnire.

La încheierea ședinței, s-a dat publicității un comunicat comun, în care se spune că participanții „au examinat Rezoluția nr. 353 a Consiliului de Securitate și îndeosebi apelul conținut în acest text pentru restabilirea păcii în Republica Cipru și au reafirmat aderiunea lor față de această rezoluție și voința de a atinge scopurile ei, ținînd seama de acordurile menționate în rezoluție". Seara, tîrziu, purtătorul de cuvînt al delegației britanice avea să ne declare că, în prima ședință, participanții au convenit să nu desemneze un președinte al conferinței. Ministrul grec a vorbit în franceză, omologul său, în en-

Evenimentele din Cipru

În prezența reprezentantului secretarului general al O.N.U., în Cipru, Osorio Tafall (centru), Glafkos Clerides, președintele ad-interim al Ciprului și conducător al comunității cipriotilor greci (stînga), s-a întîlnit cu liderul comunității ciprioto-turce, Rauf Denktaș (dreapta)

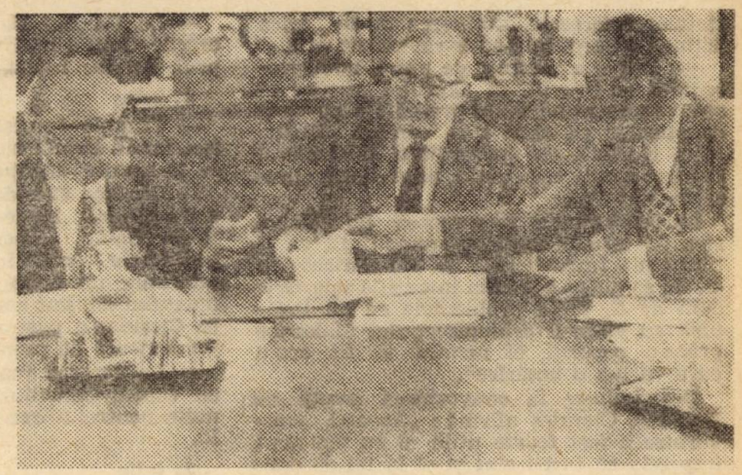

Schimb de opinii și hîrtii oficiale, în cadrul convorbirilor tripartite de la Geneva, între miniștrii de externe ai (de la dreapta la stînga): Turciei — Turan Güneș, Marii Britanii — James Callaghan și Greciei — G. Mavros

gleză. „De ce delegațiile sînt atît de numeroase ?“ — a întrebat un ziarist. „Pentru că se discută probleme complexe. Este nevoie de un număr suficient de experți, dat fiind că va fi vorba de examinarea diverselor aspecte ale situației, inclusiv latura militară“.

După primele două ședințe plenare, au urmat cîteva zile (și nopți) de consultări susținute în cadrul bilateral și tripartit, atît la Palatul Națiunilor cît și în oraș. Au avut loc consultări telefonice intense cu guvernele de la Atena și Ankara. Rînd pe rînd, unul sau altul dintre participanți exprima ziariștilor, în cadrul unor conferințe de presă sau în treacăt, încrederea sau incertitudinea care și-au făcut loc, alternativ, în starea de spirit a membrilor celor trei delegații. În noaptea de duminică spre luni, consultările au luat forma unui veritabil maraton diplomatic. Ieșind să respire aer curat într-o plimbare pe aleile umbrite de cedri ale parcului ce înconjoară Palatul Națiunilor, ministrul grec declara ziariștilor că discuțiile din cursul nopții au fost consacrate examinării proiectului de document elaborat de experții celor trei delegații în noaptea precedentă. Reprezentanții Greciei și-au dat, în final, acordul asupra textului. Participanții au rămas însă să aștpte în tot cursul zilei de luni răspunsul telefonic al guvernului turc, întrunit în primele ore ale dimineții la Ankara. În lipsa unui răspuns pe deplin afirmativ, participanții au reluat, în ritm intens, consultările. Luni seara, ministrul britanic avea să declare : „Acum este momentul reflecției“.

După îndelungi întrevederi, desfășurate pe tot parcursul zilei de marți, cei trei miniștri de externe au ajuns la înțelegere, semnînd un acord care precizează condițiile instaurării unei efective încetări a focului pe linia de demarcație existentă între cele două forțe în conflict la 30 iulie, seara, data semnării acordului. S-a stabilit, de asemenea ca, la 8 august, cei trei miniștri ai afacerilor externe să se reîntîlnească pentru a discuta aspectele constituționale ale situației din Cipru și, în acest context, să li se alăture, cîteva zile mai tîrziu, reprezentanții cipriоți.

Urmărită, încă de la început, cu deosebită atenție, actuala evoluție a evenimentelor din Cipru a însemnat, din partea poporului român, o reafirmare a solidarității sale active față de lupta pe care poporul cipriot o poartă în sprijinul dreptului său de a-și decide singur destinele. Exprimîndu-și îngrijorarea față de cotitura primejdioasă pe care a înregistrat-o istoria Ciprului începînd cu lovitura de stat militară din 15 iulie 1974, poporul român s-a pronunțat, în mod hotărît, încă din primele zile ale izbucnirii conflictului, pentru o grabnică soluționare a acestuia, soluționare ale cărei date — se sublinia în Declarația guvernului român din 17 iulie a.c. — să fie determinate de interesele vitale ale poporului cipriot, ca și de respectarea normelor legalității internaționale.

Astfel, atît Rezoluția Consiliului de Securitate din 20 iulie 1974 cît și deschiderea — conform prevederilor acesteia — de convorbiri tripartite la Geneva au fost primite cu satisfacție și au găsit sprijin din partea României, țară care, în repetate rînduri, s-a pronunțat împotriva folosirii forței și în favoarea dialogului ca mijloc de rezolvare a diferendelor ivite în viața internațională.

Nouă și esențială mărturie a interesului poporului român față de o rezolvare justă a problemei cipriote, în conformitate cu aspirațiile poporului cipriot, cu cerințele supreme ale securității și legalității internaționale, recentul Mesaj adresat de tovarășul Nicolae Ceaușescu sesiunii de la Cairo a Organizației de solidaritate cu popoarele afro-asiatice, pentru sprijinirea luptei poporului cipriot, găsind o deplină înțelegere și aplicare subliniază că — **„în situația actuală, este necesar să fie aplicată Rezoluția Consiliului de Securitate al O.N.U. de către părțile implicate, să fie garantate independența și suveranitatea națională a Ciprului, să fie create condițiile asigurării unei conviețuiri pașnice între cipriоții greci și turci, pentru dezvoltarea democratică pașnică a țării. Problemele privind Cipru trebuie soluționate pe calea politică a tratativelor pornind în primul rînd de la interesele vitale fundamentale ale poporului cipriot, de la necesitatea imperioasă de a se asigura pacea în zonă, de a se consolida cursul spre destindere și securitate în Europa și în întreaga lume. În același timp, este necesar ca aceste tratative, care privesc în mod direct Republica Cipru, să se desfășoare cu participarea nemijlocită a reprezentanților legali ai poporului cipriot“.**

Cronologie

23 iulie

— După asumarea funcției de președinte interimar al Ciprului, Glafkos Clerides adresează un mesaj radiodifuzat poporului cipriot, în care arată că nu va precupeți nici un efort pentru a găsi „calea cea mai scurtă spre soluționarea problemei Ciprului“. El afirmă că va cere cu intransigență încetarea focului pe teritoriul insulei. „Scopul meu este de a colabora cu toții pentru prosperitatea tuturor. Să uităm trecutul și prezentul și să ne pregătim pentru restabilirea moralului nostru. Să pornim cu încredere spre un viitor mai bun“.

— La o conferință de presă, arhiepiscopul Makarios afirmă că așteaptă să se reîntoarcă în Cipru în următoarele săptămîni și că Glafkos Clerides acționează ca președinte interimar în numele său.

— La bordul unui autovehicul al forțelor Națiunilor Unite în Cipru, Glafkos Clerides se duce în sectorul cipriot turc unde se întîlnește cu șeful comunității cipriote turce, Rauf Denktaș.

— Aviația militară britanică precizează că avioanele sale au evacuat, de la 20 la 23 iulie, prin podul aerian Cipru—Marea Britanie, 3 880 persoane de toate naționalitățile, aducînd, totodată, în insulă peste 500 tone medicamente, alimente și alte produse de primă necesitate.

— Turan Güneș, ministrul afacerilor externe al Turciei, declară în Parlament că 600 cipriоți greci, luați prizonieri în cursul debarcării forțelor turcești la Kirenya, sînt în drum spre portul Mersin de pe litoralul sudic turcesc.

24 iulie

— Întrunit, la cererea Greciei, în noaptea de 23 spre 24 iulie, Consiliul de Securitate al O.N.U. adoptă o rezoluție prin care se solicită părților în conflict respectarea cu strictețe a încetării focului, iar

Evenimentele din Cipru

statelor interesate, abținerea de la orice acțiune susceptibilă să agraveze situația.

— Într-o conferință de presă, noul președinte ad-interim al Ciprului afirmă că și-a asumat funcția de președinte pe baza drepturilor pe care i le conferă Constituția cipriotă, ca președinte al Camerei reprezentanților, și dată fiind lipsa președintelui ales.

În legătură cu întoarcerea lui Makarios pe insulă, Clerides spune : „El va fi binevenit. Întrucît însă nu am contacte cu el, nu aș putea comenta intențiile sale. Oricum ar fi, toate problemele ce au legătură cu viitorul arhiepiscopului Makarios privesc poporul, el urmînd să fie acela care va lua o hotărîre".

Referindu-se la convorbirea avută cu Denktaș, Clerides afirmă : „Această convorbire a fost foarte utilă și eu am avut impresia că turcii sînt și ei la fel de dornici să vadă aplicîndu-se cu strictețe încetarea focului", subliniind că „pe viitor va trebui să fie evitată orice vărsare de sînge între greci și turci, căci ea nu ar face decît să îngreuneze și mai mult coexistența între cele două comunități de pe insulă". Clerides observă că „de la intrarea în vigoare a încetării focului, trupele turcești au căutat să-și amelioreze pozițiile, aceasta fiind o situație potențial primejdioasă" — și evidențiază importanța fazei diplomatice care se deschide în conflictul cipriot.

— Într-un interviu acordat ziarului francez „Le Monde", Turan Güneș se pronunță în favoarea unei „soluții federale" pentru Cipru, fără împărțirea insulei.

— Noul guvern grec îl recunoaște pe arhiepiscopul Makarios ca președinte și șef de stat legal al Ciprului, anunță ministrul de externe George Mavros.

25 iulie

— Consiliul de Securitate, întrunit în cursul nopții de 24 spre 25 iulie, cere reprezentantului turc să obțină asigurări din partea guvernului său că forțele turcești nu vor încerca să-și impună controlul asupra aeroportului din Nicosia, ocupat din 23 iulie de trupele O.N.U.

— Postul de radio Nicosia anunță că cipriotii turci, care au primit întăriri, au reluat atacurile asupra pozițiilor cipriotilor greci.

— Se deschide, la Geneva, Conferința tripartită cu privire la Cipru. După prima ședință se dă publicității următorul comunicat : „Miniștrii afacerilor externe ai Greciei, Turciei și Regatului Unit, în cadrul primei lor reuniuni de la Geneva, la 25 iulie 1974, au examinat rezoluția nr. 353 a Consiliului de Securitate și, în special, apelul la restabilirea păcii în Republica Cipru cuprins în această rezoluție și și-au reafirmat acordul cu ea și hotărîrea de a înfăptui obiectivele pe care rezoluția le stabilește, ținînd seama de acordurile internaționale la care ea se referă".

26 iulie

— Glafkos Clerides arată, în cadrul unei conferințe de presă, că încălcarea repetată a încetării focului ar putea duce la o reizbucnire a conflictului. El anunță că, recent, a propus forțelor O.N.U. pentru menținerea păcii în Cipru să ocupe poziții-tampon, pentru separarea cipriotilor greci și turci, în scopul evitării unor noi incidente.

— Consiliul securității naționale al Turciei, întrunit în prezența președintelui Fahri Korütürk, hotărăște crearea unui comitet interministerial de coordonare pentru supravegherea aprovizionării trupelor turcești aflate în Cipru și a populației civile.

— La Palatul Națiunilor continuă lucrările Conferinței tripartite privind Ciprul. Au loc intense consultări neoficiale.

27 iulie

— Trupele turcești și-au oprit înaintarea, iar în insulă nu au mai avut loc lupte — transmite agenția Reuter.

— Glafkos Clerides se întîlnește, pentru a doua oară în decurs de 24 de ore, cu Roger David, ambasadorul Statelor Unite la Nicosia, care înmînează președintelui interimar un mesaj din partea Departamentului de Stat american. Pe de altă parte, Clerides a păstrat o legătură telefonică permanentă cu premierul grec Caramanlis.

— La cererea reprezentantului Republicii Cipru, Consiliul de Securitate se reunește pentru a examina situația din insulă.

28 iulie

— În cursul unei conferințe de presă, Ezekias Papaioannou, secretar general al A.K.E.L., pune accentul pe „integritatea teritorială, suveranitatea, ordinea, demnitatea, onoarea și independența Ciprului care trebuie salvgardate cu orice preț" și lansează un apel pentru „retragerea în cel mai scurt timp a tuturor forțelor străine din insulă". În ceea ce privește reîntoarcerea arhiepiscopului Makarios în Cipru, Papaioannou declară : „Partidul progresist al oamenilor muncii din Cipru sprijină pe președintele Makarios și revenirea sa în insulă face parte din restabilirea ordinii constituționale".

29 iulie

— Sînt semnalate noi încălcări ale încetării focului de-a lungul „liniei verzi" la Nicosia.

— Premierul turc, Bülent Ecevit, declară că speră să aibă convorbiri cu premierul grec Constantin Caramanlis, în vederea rezolvării crizei. Precizînd poziția turcă, Ecevit subliniază două condiții majore pentru un acord de încetare a focului : 1) să se asigure absoluta securitate a minorității turce ; 2) trupele turcești să obțină dreptul de a rămîne în insulă și a primi întăriri pînă la un acord final cu privire la Cipru. În acordul final trebuie să figureze autonomia comunității turce, indică premierul Ecevit.

— La Atena, sub președinția lui C. Caramanlis, are loc primul Consiliu de Miniștri. Este studiată evoluția diplomatică și militară cipriotă.

— Consiliul de Securitate își reia lucrările. Uniunea Sovietică prezintă spre examinare un proiect de rezoluție, care preconizează realizarea cît mai grabnică a reglementării politice în Cipru. Prevederile proiectului cer tuturor statelor interesate să adopte măsuri urgente și eficiente pentru transpunerea în practică a tuturor prevederilor rezoluției Consiliului de Securitate din 20 iulie ; insistă asupra încetării imediate a focului și a tuturor actelor de violență față de Cipru și asupra evacuării imediate a tuturor forțelor străine și a personalului militar străin din Cipru ; hotărăște trimiterea în Cipru a unei misiuni speciale a cărei componență va fi stabilită de președintele Consiliului de Securitate prin consultări cu statele membre și secretarul general al O.N.U. ; consideră necesară participarea reprezentantului guvernului constituțional al Republicii Cipru la convorbirile de la Geneva ; indică necesitatea adoptării de noi măsuri de către Consiliul de Securitate în cazul în care aplicarea rezoluției din 20 iulie nu se realizează.

30 iulie

— Arhiepiscopul Makarios sosește la Londra.

— La Conferința tripartită de la Geneva se ajunge la un acord privind aspectele militare ale conflictului și stabilind un calendar al rezolvării aspectelor constituționale.

Cronologie realizată de Liana Enescu

Imense daune

Războiul din Cipru a însemnat, în primul rînd, mii de vieți omenești pierdute în mod absurd și violent. Dar nu numai atît...

După numai cîteva zile de la izbucnirea conflictului armat, opinia specialiștilor era că, practic, războiul a ruinat economia cipriotă. Iată cîteva din argumentele pe care s-a sprijinit această concluzie :

— conflictul declanșat la 15 iulie în insulă a împiedicat sosirea celor 200 000 de turiști așteptați pentru lunile următoare, ceea ce, pentru bugetul cipriot, echivalează cu o pierdere de 20 milioane lire cipriote ;

— bombardamentele și, în general, luptele purtate pe întreg teritoriul insulei au dus la distrugerea a numeroase clădiri. Astfel, în vestul Kyreniei, hotelul „Zephyros", inaugurat cu o săptămînă înaintea atacului și a cărui construcție a costat 5 milioane lire sterline, a fost aproape complet distrus. Aceeași soartă au avut-o hotelul „Salamina Towers" de lîngă Famagusta și alte clădiri, de stat sau particulare ;

— cea mai frumoasă și importantă pădure de pini și cedri a insulei, cea de la Depaphos, a ars în urma unui bombardament — pierdere al cărui efect asupra ansamblului economiei cipriote încă nu poate fi estimat.

Războiul din Cipru a avut urmări dezastruoase și în ce privește imensul tezaur artistic al insulei. În timpul recentelor lupte, monumentele, diversele vestigii lăsate aici de civilizațiile ce s-au perindat în cursul istoriei pe teritoriul cipriot — unul din cele mai bogate spații arheologice din bazinul mediteraneean — au fost serios afectate. De pildă, la Paphos, mic port pe coasta vestică unde 12 000 de cipriоți greci și 4 000 de cipriоți turci s-au grupat în jurul unei foste citadele venețiene, schimbul de focuri și de obuze a demolat aproape complet celebrul templu al Afroditei, iar un obuz a pulverizat un valoros mozaic descoperit printre vestigiile unei vile romane. La Kyrenia, fortăreața construită de bizantini și restaurată de venețieni în secolul al XV-lea a avut serios de suferit în zilele în care forțele Gărzii naționale au folosit-o ca loc de refugiu din fața trupelor turcești debarcate. La Nicosia, mînăstirea Kykkos, celebră în lumea artelor, unde, la 15 iulie, au încercat să reziste membrii poliției auxiliare credincioase arhiepiscopului Makarios, a fost ținta tirului de mitraliere și blindatelor Gărzii naționale.

Întîlnirea dintre președintele Phaidon Ghizikis și premierul Constantin Caramanlis. Întors în țară, după 11 ani de exil, în urma unei chemări telefonice adresate de generalul Ghizikis, Caramanlis formează un guvern civil de unitate națională

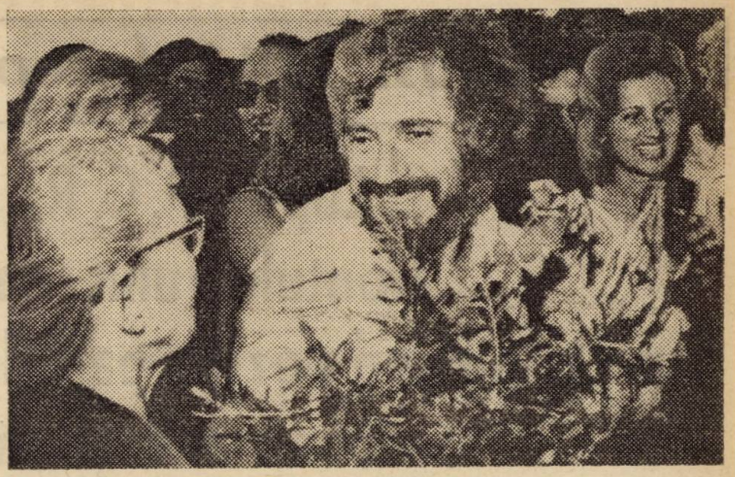

Porto Rafti, la 40 km de Atena. Sosește un grup de deținuți politici eliberați printr-un decret adoptat de noul guvern grec, curînd după instalarea sa

GRECIA

Schimbări semnificative

Corespondență de la Ion Badea

În orașul Porto Rafti, am asistat la scene emoționante cînd au debarcat deportații politici din insula Yaros, după închiderea lagărului. Chioșcurile vînd din nou „Athinaiki", „Vradini", „Imera" și alte ziare interzise în ultimii ani. Mikis Theodorakis, Nichita Venizelos, Nana Mouskouri și alte figuri cunoscute, care, pînă foarte recent, erau private de cetățenia greacă, se întorc acum pentru a-și relua activitatea în țară. Spectacolele din cadrul „Festivalului Atenei" au fost reluate, plajele sînt iarăși pline, iar atenienii discută din nou probleme politice cu voce tare, în fața unei cafele „vari" sau „elafri".

Toate concură parcă la reliefarea realității, intervenite aproape subit, că, la Atena, militarii au hotărît să se retragă în cazărmi, iar destinele țării au fost încredințate „unui guvern civil de unitate națională", condus de Constantin Caramanlis.

În capitala Greciei se recunoaște că evoluțiile rapide care au condus la schimbarea impresionantă, dar previzibilă, de la 23 iulie, au fost stimulate de evenimentele dramatice, declanșate în Cipru la mijlocul lunii. Imediat după anunțarea, la 21 iulie, a perspectivei unui acord de armistițiu în Cipru, la Atena au început să circule cu deosebită intensitate zvonuri despre inevitabilitatea unor schimbări politice. Se crease o ciudată atmosferă de expectativă nu numai în rîndurile cercurilor politice, ale aparatului de stat și observatorilor, dar și ale opiniei publice. Administrația a fost efectiv paralizată la 22 iulie. Trecerea unui număr mare de tancuri pe străzile Atenei și efectuarea unor deplasări semnificative de trupe din nord spre capitală au stimulat presupunerile despre pregătirea evoluțiilor politice. Lucrurile dobîndiseră o asemenea amploare încît, în disperare de cauză, cabinetul demisionar Androutsopoulos a anunțat una dintre ultimele sale hotărîri — amenințarea cu tribunalul militar a „colportorilor de zvonuri".

A doua zi, însă, la 23 iulie, toate zvonurile dezmințite cu vehemență se confirmau în avalanșă : guvernul Androutsopoulos și-a prezentat demisia ; comandanții armatei, întruniți sub conducerea președintelui Phaidon Ghizikis, constatînd „condițiile excepționale în care se găsește țara", au hotărît să predea puterea unui guvern civil ; lideri ai fostelor partide de centru și dreapta au fost convocați de urgență într-un „consiliu național", care, împreună cu comandanții, a analizat situația internă, hotărînd chemarea de la Paris — unde se retrăsese în urmă cu 11 ani — a lui Constantin Caramanlis, pentru a prelua conducerea unui „guvern de unitate națională". În seara aceleiași zile, Constantin Caramanlis pleca spre Atena la bordul unui avion special, iar la orele 4,10, în dimineața zilei următoare, depunea jurămîntul în calitate de președinte al guvernului elen.

Încă de la sosirea pe aeroportul Helenikon, noul prim-ministru declara că țelul său este „restabilirea normalității și a democrației" în Grecia, cerînd pentru aceasta grecilor „unitate, moderație și răbdare". Primele măsuri, adoptate încă înaintea completării cabinetului, au găsit o primire favorabilă și au stîrnit speranțe în rîndurile opiniei publice grecești. În chiar ziua cînd primul ministru a depus jurămîntul, noul subsecretar de stat pentru relațiile cu presa, Panayotis Lambrias, anunța ziariștilor : desființarea lagărului pentru deținuți politici de pe insula Yaros, amnistierea tuturor delictelor politice și abolirea hotărîrilor prin care adversari ai regimului militar au fost privați de cetățenie, de dreptul de a obține un pașaport. Pe aceeași linie, o hotărîre a Ministerului Apărării a pus capăt tuturor competențelor poliției militare, cu excepția acelora care decurg nemijlocit din exercitarea obligațiilor sale stricte de serviciu. De asemenea, a fost anunțată hotărîrea de a înlocui pe toți prefecții numiți de regimul militar, pe secretarii generali ai ministerelor etc. Nu s-a spus încă nimic, deocamdată, despre ridicarea legii militare sau despre formele și termenele concrete în care se preconizează revenirea la normalitate prin organizarea de alegeri generale. Vicepremierul George Mavros afirma într-o declarație că guvernul Caramanlis are o misiune „concretă și provizorie", iar ministrul apărării, Evanghelos Averof, preciza că, „în momentul de față, nu este posibil să existe un program politic adevărat".

În mesajul pe care l-a adresat națiunii la 25 iulie, premierul Constantin Caramanlis a precizat că guvernul său „are ca primă și supremă obligație să întîmpine pericolele externe rezultate din recentele evenimente dramatice" din Cipru și să apere „constant și cu încredere în principiile dreptului" independența și integritatea acestuia.

Numai după atingerea acestui obiectiv — care se speră să se obțină cît mai curînd — „guvernul se va ocupa de problemele presante ale țării", cea mai importantă dintre ele fiind considerată „trasarea rapidă a procedurii care să conducă la fundamentarea unei democrații reale și progresiste, în cadrul căreia își vor găsi locul toți grecii". Din ermetismul acestei formulări, se desprinde, totuși, ideea că deschiderea noii etape se va face după întărirea guvernului cu noi forțe, ceea ce, în interpretarea ziarelor ateniene, ar putea exprima intenția unei remanieri în vederea lărgirii gradului de reprezentare și a bazei de sprijin în rîndurile maselor. O asemenea măsură este apreciată la Atena ca indispensabilă, avîndu-se în vedere atît faptul că în guvernul actual sînt reprezentate, deocamdată, numai forțele de centru și de dreapta, cît și sublinierea din mesajul primului ministru, potrivit căreia „stadiul de trecere de la dictatură la deplina restabilire a democrației este totdeauna critic", el necesitînd aportul și colaborarea tuturor cetățenilor țării.

Reține atenția observatorilor faptul că sarcinile limitate pe care și le-a propus, pentru etapa actuală, guvernul Constantin Caramanlis se bucură de aprecierea și sprijinul majorității liderilor politici din Grecia. Explicîndu-și poziția adoptată în acest spirit, Panayotis Canellopoulos, fost prim-ministru și lider al E.R.E., sublinia că „guvernul Caramanlis are misiunea foarte grea de a înfrunta o criză națională extrem de serioasă și să deschidă calea spre evoluțiile democratice". De asemenea, Ilias Iliou, fost lider al grupului parlamentar al E.D.A., a salutat formarea noului guvern ca pe „un mare pas pe un drum ce se prevede dificil și plin de lupte grele".

Lupta P.C.R. pentru crearea frontului unic național antifascist. Aspecte privind poziția partidelor burgheze față de dictatura antonesciană și războiul antisovietic (septembrie 1940 – iunie 1944)

Colonel dr.
Ilie Ceaușescu

Instaurată la 6 septembrie 1940, cu sprijinul nemijlocit al Germaniei naziste, dictatura militaro-fascistă, avînd în frunte pe generalul Ion Antonescu, a lichidat orice drepturi și libertăți democratice, a folosit metode teroriste de guvernare și a încercat să răspîndească în țară ideologia fascistă. România a fost subordonată Germaniei naziste și angajată în războiul hitlerist dus împotriva U.R.S.S.

În această situație deosebit de grea în care se găsea România, forțe sociale și politice patriotice, naționale, de cele mai diferite categorii și orientări, au luat poziție într-o amplă diversitate de moduri, manifestîndu-se, din motive specifice, împotriva Germaniei naziste, dictaturii militare-fasciste și războiului hitlerist.

Ampla mișcare antifascistă din țara noastră din perioada interbelică s-a transformat, în condițiile anilor 1940—1944, într-o luptă de rezistență ce a cuprins clasa muncitoare, care desfășura cu fermitate lupta împotriva hitleriștilor și dictaturii antonesciene, țărănimea muncitoare, meseriași, comercianți, intelectuali, armata etc., cercuri „ale partidelor burgheze și palatul regal, care își manifestau adversitatea față de ocupația germană, protestau împotriva jefuirii țării de către hitleriști".[1]

Inițiatorul, organizatorul și conducătorul rezistenței antifasciste a maselor, promotorul și susținătorul luptei pentru făurirea unui Front unic național al întregului nostru popor a fost Partidul Comunist Român. În documentele sale programatice din perioada 1940—1944, partidul comunist și-a fixat ca un obiectiv central al întregii sale activități realizarea unei largi alianțe de forțe sociale și politice interesate în lupta împotriva fascismului, în scoaterea țării din războiul hitlerist dus împotriva U.R.S.S.

Trebuie subliniat că Partidul Comunist Român a înțeles, încă din primii ani de la crearea sa, că soluționarea marilor probleme care confruntau societatea românească se puteau realiza numai prin unirea tuturor forțelor democratice, patriotice naționale care erau interesate, dintr-un motiv sau altul, în rezolvarea deziderateloor majore ale poporului român. Pornind de la asemenea considerente, P.C.R. s-a adresat, începînd din primii ani de la crearea sa, în mod constant Partidului Social Democrat, Partidului Socialist Unitar, tuturor organizațiilor democratice, precum și unor partide burgheze, ca Național Țărănesc, Radical Țărănesc și altora, chemîndu-le să acționeze împreună pentru o largă democratizare a vieții de stat, pentru drepturi și libertăți democratice în folosul oamenilor muncii, pentru apărarea integrității teritoriale și independenței naționale a țării, pentru înfrîngerea organizațiilor fasciste. O serie de cauze însă — între care politica oscilantă și anticomunismul partidelor burgheze — au făcut ca acest deziderat național să nu fie realizat în întregime. Partidul Comunist Român a fost singura forță politică din țara noastră care a înțeles în mod realist și just sensul evenimentelor din țară și a celor externe și, în urma unei analize științifice marxist-leniniste a acestora, a adoptat, încă din anii 1940—1941, măsuri și soluții corespunzătoare, care, completate și dezvoltate pe parcursul anilor, au stat la baza realizării alianțelor politice și coalizării tuturor forțelor sociale antifasciste care au înfăptuit insurecția din august 1944.

Încă din septembrie 1941, P.C.R. preciza că se creaseră condiții pentru realizarea frontului unic național. „Gestapoul — sublinia P.C.R. în Platforma sa din 6 septembrie 1941 — a început să-i bage pe fruntașii acestor partide (burgheze — n.a.) în lagăre de concentrare. Formarea frontului unic al Uniunii Sovietice, Angliei, Statelor Unite, al țărilor democratice, al tuturor popoarelor iubitoare de libertate, împotriva tiraniei hitleriste, a contribuit la schimbarea atitudinii lor. Astfel, s-au creat condițiile pentru formarea frontului unic național al întregului popor român împotriva ocupanților fasciști și agenților trădători de patrie" [2]. Stabilind obiectivele naționale ale luptei antifasciste, obiective ce făceau posibilă colaborarea tuturor forțelor sociale și politice din țară în lupta împotriva dictaturii antonesciene și dominației germane, Partidul Comunist Român arăta că „e gata să colaboreze cu toate partidele, grupările, persoanele politice și cu toți patrioții români, pentru realizarea oricărei revendicări din Platformă, punînd ca singurul criteriu al colaborării : atitudinea față de ocupanții hitleriști, de slugile lor, trădătoare de țară, și de războiul criminal contra Uniunii Sovietice" [3].

Evidențiind politica justă, marxist-leninistă a P.C.R. de realizare a colaborării tuturor forțelor revoluționare, patriotice, naționale, antifasciste într-un larg front național, secretarul general al Partidului Comunist Român sublinia la primul Congres al Frontului Unității Socialiste că „partidul nostru a pornit de la faptul că răsturnarea dictaturii militaro-fasciste, ieșirea din războiul antisovietic și participarea la lupta împotriva Germaniei fasciste constituiau o necesitate istorică națională, iar realizarea acestor obiective impunea colaborarea cu toți acei care erau gata, într-o formă sau alta, să ia parte la această mare bătălie" [4].

În condițiile dominației Germaniei naziste în Europa, exponenții partidelor politice burgheze nefasciste din țara noastră au avut atitudini diferite față de evenimentele interne și internaționale și față de politica ce trebuia s-o ducă România în perioada respectivă.

Avînd în vedere interesele generale ale claselor exploatatoare, reprezentanții acestor partide au hotărît să manevreze în așa fel încît, în urma prăbușirii dictaturii regale pe care o doreau, să se instituie un regim politic controlat de ei și să se formeze un guvern în care să intre împuterniciți ai tuturor partidelor burgheze, care nu se compromiseseră în timpul dictaturii carliste, militari, precum și reprezentanți ai Gărzii de fier. Principalele partide burgheze voiau să aibă libertate politică, chiar și în anumite limite. În acest sens, Iuliu Maniu și Dinu Brătianu au discutat cu I. Antonescu și, inițial, s-au înțeles să rezolve problemele de guvernare în modul stabilit. Însă evenimentele au luat cu totul alt curs. În țară s-a format, cu sprijinul nemijlocit al Germaniei, un guvern fascist militaro-legionar. În situația dată, Maniu și Brătianu au refuzat să participe la o astfel de formație guvernamentală, desemnînd, însă, din partea partidelor lor cîțiva specialiști în domeniul economic pentru a sprijini guvernul în acest sens și, totodată, a apăra, după cum scontau ei, interesele economice ale burgheziei române împotriva monopolurilor germane.

Cei doi lideri considerau că I. Antonescu era persoana cea mai în măsură să apere interesele claselor dominante în fața pretențiilor Germaniei naziste și să stăvilească activitatea sadică și anarhică a Gărzii de fier [5].

---

[1]) NICOLAE CEAUȘESCU : **România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste**, vol. I, Editura politică, București, 1968, p. 376

[2]) Arh. I.S.I.S.P., cota Ab XXV-2

[3]) **Ibidem**

[4]) NICOLAE CEAUȘESCU : **Expunere la primul Congres al Frontului Unității Socialiste, Scînteia** nr. 9876 din 24 mai 1974

[5]) Arh. M.I., fond Președinția Consiliului de Miniștri, pachet 2, dosar nr. 369. Raport asupra activității grupării național-țărăniste și a lui Iuliu Maniu, de la 1 septembrie 1940 pînă în prezent (mai 1943 — n.a.)

Iuliu Maniu și Dinu Brătianu considerau că ascensiunea Germaniei în Europa cît și existența guvernului I. Antonescu pe scena politică a României erau fenomene de conjunctură, momentane, trecătoare. De aceea, ei apreciau că era necesar să stea în umbră și, dacă se putea, să dirijeze lucrurile din această postură, să nu se afirme în viața politică oficială, pînă ce situația dificilă avea să se consume, ca, apoi, să apară din nou la iveală și să se situeze în fruntea treburilor publice, în interesul orînduirii burgheze. Acest lucru a fost exprimat clar de Iuliu Maniu : „Partidul Național-Țărănesc are menirea sa istorică (...), el rămîne o mare rezervă a națiunii pentru momentul în care situația internațională va fi fundamental schimbată"[6]. După cum este, însă, știut, această „profeție" nu avea să se mai realizeze niciodată. Speranțele și calculele șefilor celor două partide burgheze aveau să se spulbere repede. Acaparînd puterea politică, legionarii, împreună cu I. Antonescu, au declanșat în țară teroarea, jaful și dezmățul, care au înfiorat chiar și pe unii dintre susținătorii și simpatizanții lor. În această situație, șefii partidelor burgheze au început să devină mai circumspecți și să-și reconsidere unele atitudini.

Nemulțumirile manifestate față de unele măsuri luate de dictatura legionaro-antonesciană împotriva unor cercuri ale claselor dominante și a grupărilor sociale și obștești de sub influența lor s-au materializat, îndeosebi, în acțiuni protestatare, prin petiții și scrisori adresate lui Antonescu.

Dezlănțuirea și intensificarea terorii legionare, crimele comise și jafurile în avutul public și în al cetățenilor au alarmat pe conducătorii principalelor partide burgheze, i-au determinat la noi luări de poziții. Dinu Brătianu, într-o scrisoare adresată lui I. Antonescu la 5 decembrie 1940, arăta : „Cînd ați luat șefia partidului legionar, am crezut că o faceți ca să disciplinați oarecare apucături incompatibile cu bunul mers al afacerilor publice, că veți potoli simțămintele de răzbunare. Rezultatul a fost măcelurile întîmplate în ultimele zile (...). Asasinarea lui Madgearu și Iorga nu se pot explica decît prin psihoza ce a cuprins corpul legionar pe care-l prezidați. Dar faptele acestea nu se opresc aici. S-au încercat arestări făcute de mici grupe de legionari asupra altor oameni politici"[7].

La 9 decembrie 1940, P.N.Ț. a lansat un manifest care reproba crimele comise de regimul legionar și, vizîndu-l direct pe I. Antonescu, îi cerea să-și prezinte demisia cît mai repede. „Este cazul să se țină măcar acum de cuvînt și să PLECE ! Aceasta dacă nu cumva onoarea lui de militar nu-i dictează mai mult decît atît"[8].

După înăbușirea rebeliunii Gărzii de fier de către armată, liderii politici burghezi și-au manifestat satisfacția pentru înfrîngerea legionarilor, precum și dorința de a sprijini pe Antonescu în noua situație.

Astfel, Maniu considera că, după înfrîngerea legionarilor, „consolidarea regimului Antonescu este o necesitate"[9]. El promitea sprijinul său generalului Antonescu. În același sens s-a orientat și conducerea P.N.L. care, la 14 februarie 1941, sublinia : „Un guvern ca cel actual poate face față pericolului intern și extern și poate frîna anarhia ce succedează marile frămîntări ale războaielor"[10]. Aceste noi luări de poziție în favoarea lui I. Antonescu dovedeau caracterul contradictoriu al politicii burgheze, lipsă de seriozitate și realism din partea conducătorilor ei, grija ce o aveau aceștia de a nu întreprinde acțiuni care ar fi subminat pozițiile orînduirii burgheze, fapte ce dăunau deosebit de mult intereselor naționale ale României.

O poziție mai realistă și mai puțin sinuoasă au avut partidele burgheze față de hitleriști, respingînd alianța cu Germania nazistă și politica acesteia de subordonare a României. Această atitudine a fost pusă în evidență cu diferite prilejuri. Astfel, Dinu Brătianu, criticînd politica externă a dictaturii militare-fasciste, definea drept înrobitoare convenția comercială încheiată în decembrie 1940 cu Germania și condamna regimul antonescian pentru că acceptase „ocuparea României de o puternică armată germană"[11]. În același sens, liderul liberal se adresa lui I. Antonescu printr-o scrisoare din 20 mai 1941 : „Nu pot avea însă același optimism ca dumneavoastră cînd credeți că Germania vrea să ne refacă întregirea țării, pe care tot ea a distrus-o"[12].

Partidul Național-Țărănesc mergea mai departe în atitudinea sa ostilă față de Germania, cerînd acțiuni concrete împotriva hitleriștilor : „Nu vă lăsați antrenați, nu putem și nu trebuie să luptăm contra Iugoslaviei, ci contra germanilor cotropitori"[13].

De asemenea, partidele burgheze au protestat împotriva atragerii României în pactul tripartit, considerînd acest pas ca periculos pentru destinele țării noastre. Într-o petiție comună trimisă lui I. Antonescu, șefii celor două partide afirmau că „țara înțelege că era natural ca Ungaria să adere la pactul germano-italo-japonez, ca să-și asigure cuceririle făcute prin intervenția Germaniei și Italiei. Nu înțelege însă ce rost are intrarea noastră". Ei întrebau pe I. Antonescu : „ce ni s-a oferit în schimbul obligațiilor ce luăm prin aderarea la un pact care garantează Ungaria în actualele ei hotare ? Am renunțat oare la revendicările noastre teritoriale ? Dacă ne-am supus unei presiuni puternice făcute de Germania și Italia, cînd am cedat la dezmembrarea României mari, să considerăm oare actul ca iremediabil ?"[14].

Partidele burgheze considerau că aderarea guvernului I. Antonescu la pactul tripartit și alianța cu Germania nazistă depășeau cadrul unei acțiuni de conjunctură, lezau interesele majore de perspectivă ale țării, antrenau după ele înstrăinări de teritorii românești, știrbirea gravă a suveranității și independenței naționale, jefuirea economiei românești, pericolul real de atragere a țării în războiul dezlănțuit de statele fasciste și altele. Acest lucru a fost exprimat în petiția amintită : „Ceea ce este și mai grav este angajamentul ce luăm prin art. 3 al pactului, care obligă România să susțină prin toate mijloacele politice, economice și militare pe oricare din puterile aderente, cînd una dintre ele ar fi atacată de o putere ce nu este actualmente în război (...). Se pune deci întrebarea : pentru ce și pentru cine ați iscălit pactul ? Ce ați obținut în schimbul angajamentului ce ați luat care ne poate băga într-un război în care putem avea mult de pierdut ? Apoi oricît ne-am afla sub influența Germaniei, poate ea să ne oblige să apărăm țările care ne sînt vrăjmașe, să intrăm în război în contra celor ce ne-au fost pînă astăzi amici ?"[15]. Liderii celor două partide burgheze considerau că alianța României cu statele fasciste era contrară intereselor statului român. Astfel, într-o scrisoare adresată lui Antonescu, Maniu și Brătianu spuneau că „adeziunea guvernului român la pactul tripartit s-a făcut fără consultarea poporului român. Niciodată acesta n-ar fi admis să stea într-o alianță (...) îndreptată contra democrațiilor occidentale"[16]. De aceea, ei s-au declarat, de regulă, împotriva acestei alianțe nefaste.

Totodată, partidele burgheze erau împotriva jafului economic efectuat de hitleriști asupra bogățiilor țării noastre, care cauza României imense pagube. Desigur că asemenea practici ale hitleriștilor au lovit profund atît în interesele generale ale poporului român, cît și în cele private ale unor grupări capitaliste autohtone, precum și în capitalurile engleze, americane și din alte țări aflate în tabăra antinazistă.

Din cele relatate mai sus rezultă că partidele politice burgheze, mînate de interesele economice ale claselor și păturilor exploatatoare reprezentate și avînd legături tradiționale cu Anglia și Franța (pe care le considerau și mai utile în perioada respectivă), partide ale căror poziții erau lezate de subordonarea tot mai accentuată a țării față de Germania nazistă, au avut o atitudine potrivnică „colaborării" cu hitleriștii și cu statele din sfera lor de influență.

În luna iunie 1941, cînd hitleriștii au angrenat România în războiul dus împotriva U.R.S.S., partidele politice burgheze din țara noastră, preocupate de consecințele grave care decurgeau din această acțiune, au început să-și exprime pozițiile față de noua situație. Ca și în problemele de politică internă, opiniile liderilor partidelor și grupărilor politice burgheze au fost împărțite. Unii, puțini la număr, au fost împotriva intrării României în război, alții au susținut politica de război antonesciană multă vreme. Cei mai mulți însă, la scurt timp după declanșarea conflictului, au început să susțină ideea ieșirii României din război, acționînd în acest sens. Poziția divizată și oscilantă a partidelor burgheze din România față de războiul dus împotriva U.R.S.S. a fost semnalată încă din 1941 de către P.C.R. Astfel, în Platforma sa din 6 septembrie 1941, partidul comunist sublinia că unii dintre liderii burghezi l-au sprijinit pe I. Antonescu în războiul hitlerist. „Însă — preciza P.C.R. —, în urma revoltei crescînde a poporului român împotriva continuării războiului, cer și ei acum (...) încetarea războiului"[17].

Liderii partidelor burgheze au manifestat o preocupare tot mai insistentă pentru readucerea trupelor române în țară.

Ei erau împotriva colaborării de arme cu acei care contribuiseră determinant la ciuntirea teritorială a României și călcaseră în picioare onoarea și demnitatea poporului român. De asemenea, ei aveau în vedere problema conservării forțelor armate necesare eliberării părții de nord a Transilvaniei. „Nu-i admisibil — se spunea într-un memoriu al P.N.Ț. — ca noi să servim argumente și motive în sprijinul celor ce urmăresc să ne împingă spre răsărit, eliminîndu-ne din cetatea naturală a Transilvaniei, leagănul românismului, și mai ales nu este admisibil să ne legăm soarta prin războaie de cucerire și agresiune cu Axa"[18].

Pe fondul unei situații interne și externe defavorabile Germaniei naziste și dictaturii antonesciene, s-a amplificat atitudinea partidelor burgheze de reprobare a războiului dus alături de Axă. „În numeroase scrisori, memorii și proteste adresate guvernului antonescian —

---

6) Arh. C.C. al P.C.R., fond 103, dosar nr. 8 174, f. 71—74

7) **Ibidem**, f. 52—54

8) Arh. M.I., fond Președinția Consiliului de Miniștri, pachet, 2, dosar nr. 369

9) Arh. M.I., dosar special nr. 3854, vol. 1, f. 105

10) Arh. St. București, fond Președinția Consiliului de Miniștri, dosar nr. 925/1941, f. 170

11) **Ibidem**, f. 167—168

12) **Ibidem**, dosar nr. 81/1940, f. 162

13) Arh. M.I., fond Președinția Consiliului de Miniștri, pachet 2, dosar nr. 369

14) Arh. C.C. al P.C.R., fond 103, dosar nr. 8174, f. 89

15) **Ibidem**, f. 68

16) **Ibidem**, dosar nr. 8176, f. 195

17) Arh. I.S.I.S.P., cota Ab XXV — 2

18) Arh. M.I. dosar nr. 40 001, vol. 47, p. 631

August 1944. Început de istorie nouă

se subliniază în expunerea la aniversarea a 45 de ani de la crearea P.C.R. —, liderii politici și personalități ale culturii românești luau poziție împotriva războiului hitlerist și a ocupației germane"[19].

Urmărind scoaterea țării din războiul hitlerist, partidele politice burgheze au început să folosească și alte căi. Astfel, ele au inițiat unele acțiuni pentru a realiza contacte cu reprezentanții tuturor marilor puteri din coaliția antifascistă în vederea stabilirii modalității de a scoate țara din orbita Axei. Concomitent, liderii partidelor burgheze au stabilit și întreținut contacte cu o serie de generali și cadre superioare din armată, prin intermediul cărora se informau asupra situației militare, au cultivat în mase ideea luptei pentru eliberarea părții de nord a Transilvaniei. Unele elemente ale burgheziei au furnizat puterilor occidentale antihitleriste informații cu caracter militar și economic și, deseori, s-au opus și au împiedicat sub diferite forme satisfacerea unor cerințe de ordin economic ale Germaniei.

Dar politica de împotrivire a partidelor burgheze față de Germania nazistă și dictatura antonesciană era limitată. Ele se pronunțau împotriva unor forme de sabotaj, nu acceptau ca în armată să se desfășoare o activitate politică antifascistă, considerînd că o astfel de acțiune ar fi afectat disciplina militară, erau împotriva ideii constituirii de grupe de partizani. Pe de altă parte, faptul că principalii lideri ai partidelor burgheze au refuzat multă vreme, sub diferite pretexte, propunerile P.C.R. pentru realizarea unei coaliții de forțe politice antifasciste, a frînat un timp realizarea unei rezistențe antifasciste la scara întregii țări. Abia spre sfîrșitul anului 1943 și începutul anului 1944, liderii partidelor burgheze au devenit mai receptivi la propunerile făcute de P.C.R. și de alte organizații progresiste și democratice de a realiza o largă coaliție de forțe sociale și politice, capabilă să scoată țara din războiul hitlerist și s-o alăture coaliției antifasciste.

Forța de influențare a P.C.R., hotărîrea și eroismul cu care el a apărat interesele majore ale țării, amploarea rezistenței antifasciste a maselor, conduse de comuniști, evenimentele de pe teatrele de operații militare, victoriile de amploare obținute de statele coaliției antihitleriste, îndeosebi de armata sovietică, împotriva Germaniei naziste etc., au contribuit la angrenarea și a altor grupări și personalități politice burgheze care și-au făcut cunoscută, în mod public, dezaprobarea față de politica dictaturii antonesciene. Astfel, gruparea politică a lui Gh. Tătărescu, fiind de la început ostilă dictaturii antonesciene și dominației germane, precum și tîrîrii României în războiul dus împotriva U.R.S.S., începînd din primăvara anului 1944 a colaborat cu comuniștii în vederea înfăptuirii obiectivelor stabilite de aceștia. Gruparea socialist-țărănistă condusă de M. Ralea, desprinsă din P.N.Ț., a avut o poziție de adversitate față de regimul lui I. Antonescu și de Germania nazistă, conlucrînd activ pentru realizarea obiectivelor statornicite de P.C.R. De asemenea, cercurile palatului, regele Mihai, care, în prima parte a dictaturii antonesciene, au colaborat cu aceasta, sprijinindu-i acțiunile contrare poporului român, au început, din 1943, să conlucreze cu comuniștii pe baza planului de acțiune propus de aceștia în vederea scoaterii țării de sub dominația nazistă și înlăturarea lui Antonescu de la putere. Personalități politice de vază ca M. Ghelmegeanu, Gr. Gafencu, dr. N. Lupu și multe altele au luat, într-un fel sau altul, atitudine împotriva dictaturii antonesciene și a dominației germane din țara noastră.

În contextul evoluției care devenise defavorabilă tacticii țărăgănelilor de tot felul, Maniu și Brătianu au fost nevoiți să accepte ideea unor acțiuni concrete contra dictaturii antonesciene. Începînd din aprilie 1944, ei s-au hotărît să răspundă pozitiv solicitărilor P.C.R. și să treacă împreună cu acesta și cu P.S.D. la realizarea unei alianțe politice antifasciste. Ca urmare, în 1944 a fost creat Blocul Național Democrat, care a adoptat platforma comunistă de salvare națională a țării, ce cuprindea, în esență, obiectivele puse de P.C.R. în Platforma-program din septembrie 1941.

Constituirea B.N.D. încununa cu un succes deplin lupta eroică a P.C.R. dusă cu multă abnegație pentru unirea tuturor forțelor patriotice naționale împotriva dictaturii militare-fasciste.

Acceptarea de către partidele politice burgheze nefasciste a programului propus de comuniști, care conținea obiective de importanță națională, conferea P.C.R. un rol de frunte în cadrul coaliției respective.

Înfăptuirea unirii forțelor politice antihitleriste a avut o însemnătate excepțională pentru succesul insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste. Realizarea acelei largi coaliții sociale și politice a făcut ca, în mod practic, întregul popor să acționeze în direcția îndeplinirii obiectivelor de interes național care stăteau în fața României. Ca urmare, în zilele lui august 1944, în țara noastră nu au existat tabere ostile, opuse una celeilalte în problema obiectivelor insurecției. În felul acesta, forțele sociale și politice n-au fost divizate și nu au avut loc acțiuni ostile între acestea. Formarea coaliției de forțe antihitleriste a dus la izolarea completă a guvernului antonescian. Faptul că larga coaliție antifascistă reprezenta realmente toate clasele și păturile sociale ale țării s-a confirmat prin aceea că, atunci cînd I. Antonescu și cîțiva miniștri ai săi au fost arestați, aparatul de stat a început să execute dispozițiile noului guvern creat de insurecție. Numai trupele hitleriste din România s-au opus acțiunilor insurecționale. De aceea, întreaga acțiune armată, după arestarea lui I. Antonescu, a fost îndreptată împotriva trupelor naziste din țară. Acest lucru a avut o importanță fundamentală pentru că, în situația respectivă, armata n-a fost pusă în ipostaza de a lupta și împotriva unor concetățeni ai ei, lucru determinant în trecerea acesteia, în totalitatea ei, de partea insurecției. Practic, armata avea de acționat numai împotriva trupelor Germaniei naziste, față de care avea o netă atitudine de repulsie, deci nu i-a fost greu să se decidă, să opteze pentru a lupta pe baricadele insurecției.

Dacă P.C.R. nu ar fi realizat ampla coaliție de forțe politice și sociale care — chiar dacă nu participau toate direct — în orice caz nu împiedicau înfăptuirea insurecției, dacă forțele națiunii române ar fi fost divizate și armata ar fi fost pusă în situație să lupte și împotriva unei părți a poporului român, este greu de crezut că nu s-ar fi produs defecțiuni în comportamentul ei. Retrospectiva istorică arată că, ori de cîte ori armata a fost pusă să reprime lupta maselor muncitoare, de fiecare dată au existat proteste, ezitări și refuzuri din partea unor militari și subunități de a trage în concetățenii lor, deși știau că vor suferi aspre consecințe ; deci, este de presupus că și în august 1944, armata s-ar fi divizat, fapt ce ar fi facilitat acțiunea trupelor naziste de reprimare sîngeroasă a forțelor insurecționale. Este ușor de imaginat confuzia care s-ar fi putut produce în rîndul forțelor insurecționale dacă, în zilele insurecției, unele mari unități ar fi trecut de partea trupelor naziste, ori ar fi stat neutre, sau unii dintre generalii cu funcții de răspundere, care aveau legături cu partidele burgheze sau cu cercurile palatului, și-ar fi prezentat demisia. Or, deși s-au făcut încercări și presiuni disperate din partea nemților, acest lucru nu s-a produs, tocmai datorită unității poporului, rezultat al politicii asidue, eroice a P.C.R. de a atrage la acțiuni antifasciste toate forțele patriotice ale națiunii române, indiferent de apartenența lor socială, politică, religioasă.

Pe de altă parte, unitatea poporului român, inclusiv a armatei, în jurul obiectivelor de interes național ale insurecției, lupta hotărîtă și fermă a tuturor forțelor politice și sociale naționale antifasciste împotriva dictaturii antonesciene și pentru alungarea trupelor hitleriste din țară au avut o însemnătate determinantă pentru adoptarea unei atitudini corespunzătoare din partea marilor puteri ale coaliției antifasciste față de evenimentele care se desfășurau în România în zilele insurecției. Faptul că toate forțele sociale și politice angajate în insurecție au acționat unite, fără disensiuni puternice, au dat certitudinea principalelor puteri din coaliția antifascistă în capacitatea poporului român de a realiza obiectivele asumate. De asemenea, faptul că nu au avut loc dezbinări în coaliția forțelor insurecționale române și nu s-a acționat divergent a făcut să nu se producă confuzii și derută în aprecierea evenimentelor din România de către marile puteri; dimpotrivă, acestea au văzut în promptitudinea și fermitatea cu care poporul român s-a ridicat împotriva trupelor hitleriste o situație clară și limpede și au început să sprijine lupta forțelor insurecționale române.

Este meritul istoric al P.C.R., care, aplicînd atît în litera, cît mai ales în spiritul ei, învățătura marxist-leninistă, a reușit în mod ideal să folosească toate fisurile existente în sînul claselor dominante, să determine în mod magistral că dominația germană în țara noastră și dictatura antonesciană erau dușmanii cei mai periculoși în perioada respectivă pentru destinele poporului român și că singura soluție de înlăturare a acestor dușmani era ralierea tuturor forțelor patriotice naționale, a întregului popor în jurul clasei muncitoare. Pornind de la asemenea considerente, partidul nostru a dus o justă politică de alianțe a clasei muncitoare, care era forța socială cea mai capabilă și hotărîtă a poporului român, cu celelalte categorii sociale și politice antifasciste, indiferent de apartenența lor socială și politică, alianțe care erau în deplină concordanță cu interesele majore ale poporului român. Succesele obținute în anii 1940—1944 în domeniul politicii de alianțe sînt mai mult decît concludente în acest sens.

[19] **NICOLAE CEAUȘESCU : România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste**, vol. 1, p. 377

GENEVA

Conferința general-europeană: evaluări înaintea pauzei de vară

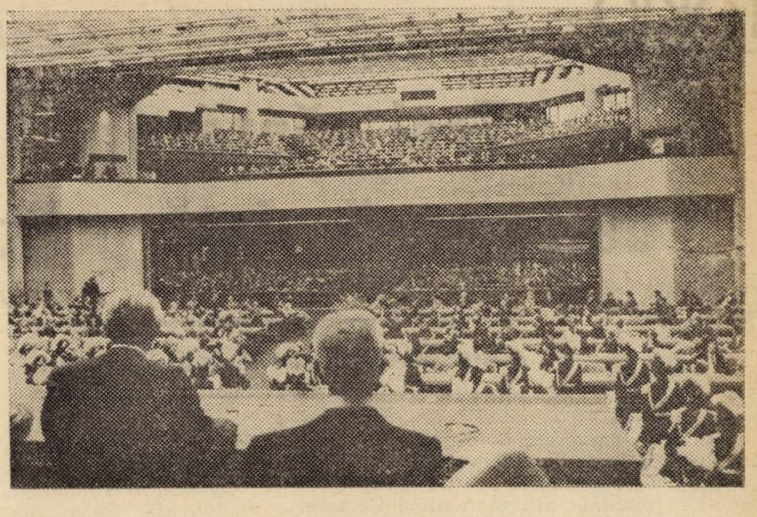

Corespondență de la Corneliu Vlad

Convenind asupra unei pauze de vară în desfășurarea Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, delegațiile participante și-au urat „la revedere" într-o ambianță încurajatoare. În aceeași notă s-au desfășurat și conferințele de presă organizate, la sfîrșitul săptămînii trecute, de o serie de delegații. În acest sens s-au pronunțat și reprezentanții diferitelor state participante cu care am vorbit în ultimele zile, iar comentariile ziariștilor acreditați la conferință sînt concepute în aceeași tonalitate. Toată lumea este de acord că, în timpul ultimelor trei luni, socotite de la încheierea precedentei pauze a lucrărilor, s-au obținut unele progrese în ce privește îndeplinirea mandatului încredințat actualei faze a conferinței, respectiv elaborarea unor documente clare, precise și angajante care, aprobate solemn, la nivel înalt, în cadrul fazei a treia, să deschidă largi perspective unor noi relații între statele de pe continent.

Valizele diplomatice ale delegaților ce s-au întors, în aceste zile, în capitalele celor 35 de state care iau parte la conferință, conțin, așadar, noi probe concrete ale rezultatelor înregistrate la negocieri. Între acestea, un document obținut în ultima ședință dinaintea pauzei a Comitetului de coordonare, care, fără a fi destinat includerii în textele finale, este important pentru buna desfășurare a lucrărilor. Fără a intra în detalii, documentul amintit — numit de unii participanți și „package deal" — are menirea de a contribui atît la desfășurarea cu succes a activităților dintr-o serie de organe de lucru (unde situația creată la un moment dat se răsfrîngea negativ asupra progresului negocierilor), cît și, pe un plan mai larg, la imprimarea unui nou ritm procesului de redactare, pe ansamblul tematicii conferinței (primele exemple în această privință s-au și semnalat, de altfel, în subcomisia I — pentru principii — și în organele subsidiare de lucru ale Comisiei a treia — pentru cooperare în domeniile informației, culturii, educației și contactelor umane).

Vorbind despre rezultatele concrete ale negocierilor de pînă acum, exemplele cele mai convingătoare le constituie textele de document final elaborate, prin consens, în cadrul diferitelor organe de lucru ale conferinței. Enunțarea, în linii mari, a cuprinsului acestor texte e de natură să ofere o imagine mai clară a actualului stadiu al lucrărilor conferinței:

Subcomisia întîi — pentru principiile relațiilor dintre state — a încheiat redactarea textelor privind primele șapte principii înscrise în decalogul cuprins în recomandările de la Helsinki: egalitatea suverană, respectarea drepturilor inerente suveranității; nerecurgerea la forță și la amenințarea cu folosirea forței; inviolabilitatea frontierelor; integritatea teritorială a statelor; reglementarea pașnică a diferendelor; neintervenția în treburile interne; respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Se va discuta, așadar, în continuare, conținutul ultimelor trei principii (egalitatea în drepturi a popoarelor și dreptul lor de a dispune de ele însele; cooperarea între state; îndeplinirea cu bună-credință a obligațiilor asumate, conform dreptului internațional), precum și — elemente de o deosebită importanță — statuarea interdependenței principiilor și a faptului că, în nici o împrejurare, nu poate fi invocat un principiu pentru încălcarea altuia.

Organul special de lucru — care examinează modalitățile de asigurare a aplicării în viață a principiilor — a continuat dezbaterea documentului propus de România privind măsuri vizînd să facă efectivă nerecurgerea la forță sau la amenințarea cu folosirea acesteia. Cinci dintre cele șapte măsuri cuprinse în proiectul românesc au fost incluse în textele finale, celelalte două (nepătrunderea și nestaționarea de trupe pe teritoriul altor state, fără acordul acestor state, interzicerea propagandei de război și de folosire a forței) vor fi examinate la reluarea lucrărilor.

Subcomisia a doua a înregistrat rezultate pozitive în fiecare din cele trei mari secțiuni ale sale: măsuri de creștere a încrederii și întărire a stabilității, definirea principiilor care trebuie să stea la baza negocierilor privitoare la promovarea dezarmării în diferitele zone ale Europei sau, pe plan general-european, prevederi relative la aspectele generale și de perspectivă ale dezangajării militare și dezarmării în Europa. În perioada următoare, eforturile participanților se vor concentra, între alte subiecte, asupra realizării consensului privind o serie de precizări suplimentare, referitoare la conținutul notificării manevrelor militare de anvergură.

Subcomisiile a treia și a patra — pentru schimburi comerciale și, respectiv, pentru cooperarea industrială și proiecte de interes comun — au progresat în înregistrarea textelor finale ale unor acorduri menite să îmbunătățească și să potențeze cooperarea între statele europene în acest domeniu.

Subcomisia a cincea — pentru cooperarea tehnico-științifică este pe punctul de a încheia redactarea textului de document ce-i revine.

Subcomisia a șasea — pentru mediul înconjurător — se află cu lucrările în stadiul primei lecturi a textului de document pe care l-a elaborat.

Subcomisia a șaptea — privind cooperarea în alte sectoare (transporturi și comunicații, turism, muncitori emigranți, formarea de cadre în diferite domenii de activitate economică) — este, la rîndul său, într-un stadiu înaintat al lucrărilor.

Subcomisiile a opta — pentru contactele umane —, **a noua** — pentru cooperarea în domeniul informației —, **a zecea** — pentru cooperare și schimburi în domeniul culturii — și **a unsprezecea** — pentru cooperare și schimburi în domeniul educației — se află cu activitățile în pragul unui moment cînd, după rezolvarea unor aspecte privind formularea prevederilor generale, referitoare la cooperarea în aceste domenii, se poate trece la o nouă etapă de lucru.

Grupul special de lucru — care se ocupă de elaborarea textului Declarației privind legătura securității și cooperării în Europa cu securitatea și cooperarea în Mediterana — are, așa cum se apreciază în rîndul participanților, perspective favorabile pentru îndeplinirea misiunii încredințate.

În sfîrșit, **grupul special al Comitetului de coordonare** — însărcinat cu stabilirea urmărilor instituționale ale conferinței — urmează să aprofundeze examinarea aspectelor concrete, cuprinse în propunerile prezentate, în acest sens, de către diferitele delegații, conform conceptului — împărtășit de toată lumea — potrivit căruia edificarea securității și dezvoltarea cooperării în Europa reprezintă un proces care trebuie continuat și după încheierea actualei conferințe, într-un cadru organizat, cu participarea tuturor statelor interesate.

Activitatea delegației României — fundamentată de concepția de ansamblu a partidului și statului nostru asupra securității europene, văzută ca un proces menit să ducă, în ultimă instanță, la realizarea condițiilor în care fiecare din statele continentului să se poată simți în deplină siguranță, la adăpost de agresiune sau orice fel de amestec din afară — se bucură, în continuare, de aprecierile pozitive făcute atît de delegațiile participante, cît și în cadrul unor comentarii de presă. Aportul României la buna desfășurare a activităților conferinței a fost evocat și în cadrul unei mese rotunde, organizată în urmă cu cîteva zile, de către postul de radio în limba franceză al Radiodifuziunii elvețiene. Într-un recent comentariu, „Journal de Genève" cita, la rîndul său, România printre țările mici și mijlocii din Europa care își aduc o contribuție din cele mai active la lucrările conferinței.

TOKIO

Trei săptămîni de intensă viață politică

Corespondență de la Paul Diaconu

Evoluțiile survenite în Japonia, în cele trei săptămîni care au urmat scrutinului de la 7 iulie pentru reînnoirea aproximativ jumătate din mandatele Camerei consilierilor, au intensificat pulsul vieții politice nipone, concentrînd-o asupra unor probleme complexe, de interes major pentru țară. Se știe că, în perioada guvernării neîntrerupte, de peste două decenii, a Partidului liberal-democratic, Japonia a înregistrat, în planul economiei, creșteri remarcabile, dar a acumulat, concomitent, un mare număr de probleme care-și așteaptă soluționarea : în mod deosebit, pierderea sensibilă de viteză a economiei nipone (începînd cu a doua jumătate a anului 1973) și creșterea prețurilor, fenomen cu profunde repercusiuni asupra nivelului de trai.

Presa niponă evidențiază faptul că tendințele cele mai semnificative indicate de scrutinul de la 7 iulie pentru Camera consilierilor constau într-un regres relativ al liberal-democraților și avansul forțelor de stînga. Rezultatele alegerilor au constituit, de altfel, subiectul unor ample dezbateri în toate cercurile politice din Japonia.

Pe acest fond au survenit demisiile fostului vicepremier, Takeo Miki, și fostului ministru de finanțe, Takeo Fukuda. Demisia lui Takeo Miki nu intrase în nici un caz în calculele postelectorale. Se știe că, la convenția din iulie 1972 a Partidului liberal-democratic, premierul Kakuei Tanaka a fost ales președinte al acestui partid pentru o perioadă de trei ani, cu sprijinul acordat de patru din principalele cinci fracțiuni ale P.L.D., între care și fracțiunea lui Takeo Miki. În ce privește demisia fostului ministru de finanțe, principal rival al premierului Tanaka la alegerile de acum doi ani pentru funcția de președinte al P.L.D., deși previzibilă, ea nu era așteptată să se producă atît de curînd. Sînt, de altfel, de notorietate publică și deosebirile între opiniile premierului Tanaka și cele ale lui Fukuda în ce privește cadența dezvoltării economice. În timp ce premierul Tanaka este favorabil unei dezvoltări în ritm rapid a economiei, Fukuda este adeptul unui ritm redus de dezvoltare.

Atît Miki, cît și Fukuda și-au motivat hotărîrea de a părăsi cabinetul prin dorința de a-și dedica eforturile unor schimbări în cadrul P.L.D. De altfel, fracțiunile lui Miki și Fukuda au pierdut în urma alegerilor o serie de mandate în Camera Superioară a Dietei. Presa niponă remarcă faptul că demisiile celor doi oameni politici au survenit pe fondul accentuării disensiunilor între fracțiunile P.L.D., atît după scrutinul recent, cît și în perspectiva alegerilor de anul viitor pentru funcția de președinte al partidului, care conferă automat celui ales postul de prim-ministru. Potrivit observatorilor politici, atît Miki, cît și Fukuda nu au renunțat la intenția de a candida din nou la această funcție în alegerile viitoare, considerînd că vîrsta înaintată ar putea să nu le mai permită ulterior acest lucru.

Operînd o remaniere restrînsă a cabinetului, dar foarte importantă, ce a constat în transferarea de la Ministerul de Externe la cel de Finanțe a lui Masayoshi Ohira, cunoscut ca unul dintre cei mai buni experți ai P.L.D. în probleme economice și diplomatice, și în numirea în funcția de ministru de externe a lui Toshio Kimura, însărcinat anterior cu diverse probleme privind politica externă a guvernului și a P.L.D., premierul Kakuei Tanaka a evitat o situație care, după aprecierea presei nipone, ar fi putut evolua spre o criză ministerială. Se apreciază, în același timp, că, în urma demisiilor lui Miki și Fukuda, nu se mai poate vorbi de o bază suprafracționistă a guvernului, în actualul cabinet rămînînd liderii a numai trei din principalele cinci fracțiuni ale P.L.D., respectiv premierul Kakuei Tanaka, ministrul de finanțe, Masayoshi Ohira, și ministrul comerțului exterior și al industriei, Yasushiro Nakasone. Pe de altă parte, comentînd înțelegerea intervenită între Miki și Fukuda de a acționa pentru revizuirea metodei de alegere a președintelui P.L.D., a metodei de obținere a fondurilor partidului și, în general, pentru o „reconsiderare a poziției politice" a P.L.D., cotidianul „Asahi Evening News" opinează că este greu de presupus ca acest acord să ducă la o colaborare activă între fracțiunile celor doi oameni politici, avînd în vedere pozițiile lor adverse din trecut și intenția ambilor de a candida la președinția partidului.

Imediat după preluarea funcției, noul ministru de externe, Toshio Kimura, a acordat presei japoneze o serie de interviuri, prilej pentru reafirmarea orientărilor principale ale politicii externe nipone. Este de menționat, astfel, că în interviul acordat agenției Kiodo, Toshio Kimura a insistat asupra faptului că diplomația japoneză este dedicată promovării păcii și cooperării în lume : „Ceea ce este important să avem în minte — remarca șeful diplomației nipone — este necesitatea absolută de a face tot posibilul pentru a servi interesele noastre naționale și de a acționa în modul corespunzător pentru a le apăra". În această perspectivă, ministrul nipon vede adaptarea Japoniei la evoluțiile și schimbările pe plan internațional, pe baza politicii tradiționale de prietenie față de Statele Unite și urmînd un curs independent în politica externă. El a confirmat, de asemenea, continuarea politicii predecesorului său de întărire a legăturilor Japoniei cu Uniunea Sovietică și Republica Populară Chineză. „Cursul prietenesc al relațiilor Japoniei cu Uniunea Sovietică a fost deja stabilit, sublinia el în interviul acordat ziarului «Asahi Evening News», și nu cred că va fi vreo schimbare de la linia politică a lui Ohira". În interviul acordat cotidianului „The Japan Times", Toshio Kimura arăta că relațiile Japoniei cu R. P. Chineză s-au întărit prin încheierea unor acorduri la nivel guvernamental, pe baza Comunicatului comun din septembrie 1972, care a consemnat normalizarea relațiilor diplomatice între cele două țări.

Referindu-se la relația dintre diplomația niponă și necesitatea asigurării surselor adecvate de aprovizionare a Japoniei cu materii prime, Toshio Kimura opina că politica externă a țării sale nu trebuie să fie subordonată acestui țel. „Ceea ce trebuie făcut, afirma el, este să promovăm relații prietenești și de cooperare cu țările posesoare de resurse, astfel încît să obținem resursele de care avem nevoie, într-un mod care să corespundă prieteniei și cooperării noastre". În opinia sa, Japonia, acordînd prioritate țărilor din Asia de sud-est, trebuie să caute căile cele mai potrivite pentru promovarea unor relații de prietenie și înțelegere cu toate țările în curs de dezvoltare. Printre schimbările structurale care se manifestă în situația internațională, Toshio Kimura releva destinderea Est—Vest și întărirea rolului țărilor în curs de dezvoltare.

Desigur, diplomația niponă continuă să fie confruntată cu probleme complexe, de interes major pentru Japonia. Este de relevat, în context, faptul că noul ministru de externe s-a declarat gata să aibă schimburi de vederi cu conducătorii partidelor din opoziție în legătură cu problemele politicii externe japoneze. Rămîne de văzut în ce măsură asemenea consultări vor contribui la abordarea unor probleme ca abrogarea Tratatului de securitate Japonia—S.U.A., desființarea bazelor militare străine de pe teritoriul japonez, probleme care se află la loc important în platformele politice ale partidelor din opoziție.

Este de așteptat ca numirea la Ministerul de Finanțe a lui Masayoshi Ohira, ale cărui opinii în problemele economice se deosebesc în mare măsură de cele ale lui Takeo Fukuda, fiind apropiate de concepția premierului Kakuei Tanaka, să

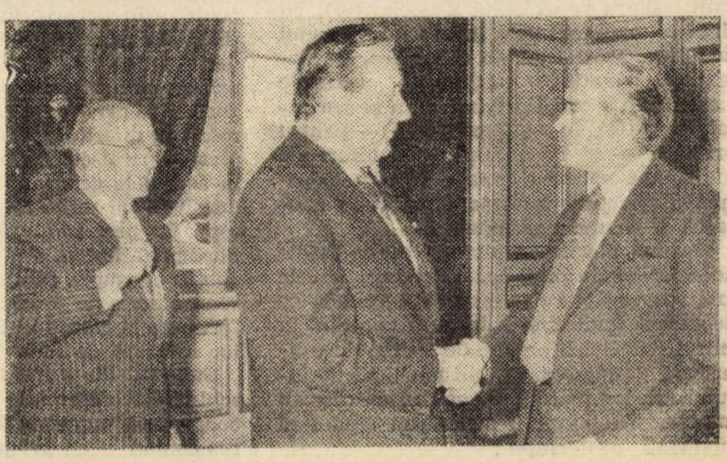

Paris. Convorbiri franco — vest-germane : miniștrii de externe Jean Sauvagnargues (dreapta) și Hans-Dietrich Genscher

exercite, după aprecierea cotidianului „Asahi Evening News", o influență considerabilă asupra viitoarei politici economice a guvernului, în special în ce privește măsurile de combatere a spiralei prețurilor și de reînviorare a economiei în cadrul conferinței de presă ținută imediat după preluarea postului de ministru de finanțe, Masayoshi Ohira preciza că va continua, în general, orientarea actuală, acordînd prioritate stabilizării politice și economice. „Există indicii că economia tinde să iasă din faza spiralei haotice a prețurilor", a arătat el, menționînd că va adopta o atitudine flexibilă, din punct de vedere practic, în problema prețurilor. Ohira apreciază că politica financiară pe care o va promova va începe să-și facă simțit efectul în toamnă, urmînd ca, în perioada cuprinsă pînă în primăvara viitoare, inflația să fie pusă sub control. La elaborarea bugetului pe anul fiscal viitor — a subliniat Ohira — prioritatea va fi acordată în continuare combaterii spiralei prețurilor.

Pe de altă parte, după alegerile de la 7 iulie, partidele din opoziție își concentrează eforturile în direcția inițierii unor acțiuni unite, atît în cadrul, cît și în afara Dietei. Se știe că Partidul Comunist din Japonia a înregistrat un important avans în alegerile recente, ridicînd numărul total al mandatelor sale în Camera consilierilor la 20 și devenind, astfel, al doilea partid din opoziție după totalul mandatelor în ambele Camere ale Dietei. De asemenea, Partidul Socialist din Japonia a obținut un succes de seamă, consolidîndu-și substanțial pozițiile prin cele 62 de mandate pe care le totalizează în Camera consilierilor.

Documentul ce conține propunerile adresate de Partidul Comunist din Japonia Partidului socialist subliniază că „rezultatele alegerilor pentru Camera consilierilor și situația postelectorală arată că a devenit din ce în ce mai importantă și mai presantă sarcina națională de promovare a unor acțiuni unite" în probleme ca prețurile și nivelul de trai, sistemul circumscripțiilor mici, stabilirea unui front unit al forțelor progresiste. Propunerile P.C.J. relevă, de asemenea, necesitatea promovării unor acțiuni de luptă unită pentru combaterea inflației, apărarea nivelului de viață și împotriva sistemului micilor circumscripții. Totodată, Partidul Comunist din Japonia a aprobat sugestia făcută de președintele Partidului socialist, Tomomi Narita, de a se organiza o conferință a conducătorilor celor patru partide din opoziție, precum și propunerea P.S.J. de a se convoca o conferință a secretarilor generali ai acestor partide.

Aflată în plină efervescență, viața politică niponă își relevă, astfel, resorturile și reperele atît în abordarea problemelor politice, economice, sociale interne de stringentă actualitate, cît și în planul relațiilor Japoniei cu alte țări ale lumii.

LISABONA

Portugalia la ora decolonizării

Contururile viitorului încep să capete la Lisabona trăsături tot mai precise. Portugalia se întoarce spre ea însăși, știind că, numai astfel, poporul său își va putea stabili relații demne și pline de încredere cu națiunile continentului din care face parte, cu toate popoarele lumii.

Un popor nu poate fi independent atîta vreme cît nu respectă independența altor popoare. Este ceea ce a înțeles regimul instalat la 25 aprilie, înțelegere consacrată, la 27 iulie, de mesajul radiotelevizat adresat națiunii de președintele Antonio de Spinola, în care acesta avea să afirme solemn că a sosit momentul să se recunoască dreptul popoarelor din Angola, Mozambic și Guineea-Bissau de a-și decide propriul lor destin.

Discursul președintelui Spinola nu i-a luat prin surprindere pe portughezi. Evenimentele ce i-au urmat lui 25 aprilie, așa cum se conturaseră, au creat, treptat, cadrul necesar abandonării absurdei și anacronicei politici coloniale, a acestei poveri salazariste care i-a zdruncinat țării echilibrurile politice, economice și sociale. Cîteva zile înaintea declarației generalului Spinola, reprezentantul Portugaliei la Națiunile Unite, dr. Veiga Simao, anunțase intenția guvernului de la Lisabona de a sprijini intrarea în Organizație a Republicii Guineea-Bissau, recunoscută oficial de 86 de țări ale lumii. Pentru ca Portugalia să poată recunoaște independența acestei țări, trebuia modificat articolul 1 al Constituției din 1933, modificare realizată în cursul săptămînii trecute, cînd Consiliul de Stat a promulgat un decret care, abolind acest articol, permite recunoașterea imediată a procesului de independență din teritoriile africane.

„Popoarele africane sînt pe deplin capabile să se doteze cu instituții politice și să-și apere propria lor libertate — a declarat președintele Spinola. În consecință, s-a hotărît ridicarea ultimei bariere, fapt care înseamnă decolonizare. Astfel, legea constituțională adoptată de Consiliul de Stat și promulgată vineri creează cadrul legal constituțional necesar angajării imediate a procesului de decolonizare a teritoriilor portugheze de peste mări. A sosit momentul ca președintele republicii să reafirme solemn recunoașterea dreptului popoarelor din teritoriile de peste mări la autodeterminare. Pentru ca nici o îndoială să nu planeze asupra importanței istorice a momentului, această declarație înseamnă că sîntem gata de acum să începem procesul de transferare a puterii populațiilor din Guineea, Angola și Mozambic".

Generalul de Spinola a adăugat că Portugalia este dispusă să abordeze toate inițiativele în vederea planificării și aplicării programului de decolonizare, „recunoscînd, de acum, dreptul la independență politică, proclamată în termeni și la o dată care urmează a fi stabilite printr-un acord". El a precizat că sarcina nu va fi ușoară, dar că Portugalia este hotărîtă să o îndeplinească cu „curajul celor care nu fug de responsabilități. Vom putea ține capul sus în lume după ce am cîștigat cea mai dificilă victorie, victoria asupra noastră înșine, asupra erorilor și contradicțiilor noastre".

După ce a afirmat că, de acum înainte, luptele nu mai au nici o rațiune și că luptătorii, de o parte și de alta, vor trebui să-și întindă mîna ca tovarăși de luptă, generalul de Spinola și-a exprimat credința că aceste națiuni noi vor face totul pentru ca libertatea, democrația, multirasialitatea și progresul social la care ele aspiră să devină realitate. Sperăm, a adăugat el, „că ele vor ști să deosebească poporul portughez de regimul care l-a asuprit timp de o jumătate de secol". Președintele de Spinola a afirmat apoi că „Portugalia, în măsura posibilităților sale, va oferi întregul său sprijin de care aceste națiuni noi vor avea nevoie și că ea va rămîne pentru cetățenii acestor națiuni noi o a doua patrie, cum este cazul pentru toți cetățenii brazilieni".

Pasul pe care l-a făcut Portugalia merge în sensul propriului său interes, a continuat generalul de Spinola, precizînd că soluționarea problemei coloniale va permite să se consacre sarcinilor păcii și progresului întregul capital de energie care a fost cheltuit într-un război lipsit de sens.

Ecourile la declarația președintelui Portugaliei au fost imediate. Partidul Comunist Portughez, într-un comunicat dat publicității în noaptea de sîmbătă spre duminică, cheamă comuniștii, clasa muncitoare și masele populare să-și exprime, prin puternice manifestații, sprijinul față de hotărîrea privind recunoașterea dreptului la independență al popoarelor coloniale. Comunicatul, care constituie prima reacție politică portugheză la discursul generalului de Spinola, afirmă : „Declarația solemnă a președintelui republicii, generalul Antonio de Spinola, asupra recunoașterii dreptului la independență al popoarelor aflate sub dominația colonialismului portughez are o importanță istorică, de semnificație națională și internațională. Războiul colonial se va încheia, în sfîrșit. Soldații portughezi, siliți de regimul doborît la 25 aprilie să participe la un război nejust, se vor putea întoarce acasă. Risipirea bogățiilor naționale va înceta. Popoarele frățești din colonii își vor construi în mod liber țările lor". Comunicatul se încheie prin exprimarea sprijinului total al comuniștilor portughezi față de președintele Antonio de Spinola, față de Mișcarea forțelor armate și față de guvernul provizoriu, „pentru înfăptuirea concretă a acestei hotărîri istorice".

Aflat într-o vizită particulară în Algeria, Luis Cabral, președintele Consiliului de Stat al Republicii Guineea-Bissau, a arătat că declarația președintelui de Spinola cu privire la dreptul teritoriilor portugheze din Africa la obținerea independenței a fost concretă și clară, fapt ce i-a conferit „un caracter istoric". Referindu-se la problema cooperării dintre Portugalia și Guineea-Bissau, Cabral a precizat: „P.A.I.G.C. a subliniat că recunoașterea statului nostru la O.N.U. de o majoritate de națiuni și a dreptului său la independență constituie o condiție pentru o cooperare sinceră și loială între popoarele portughez și guineez. P.A.I.G.C. este foarte puternic și bine organizat. Conducerea acestui partid este gata să preia pretutindeni puterea, chiar și în zonele unde mai există încă o ocupație portugheză. Transferarea puterilor a început deja în aceste zone. Acest lucru trebuie acum să fie concretizat pe întreaga suprafață a teritoriului național. În acest moment decisiv din istoria celor două popoare ale noastre, a spus Cabral, sîntem optimiști, credem că Portugalia este hotărîtă să-și asume toate responsabilitățile față de poporul nostru".

Lichidarea definitivă a politicii colonialiste și asigurarea drepturilor popoarelor din Guineea-Bissau, Mozambic și Angola, de a se dezvolta independent, pentru crearea unor relații noi între Portugalia și aceste țări, relații bazate pe egalitate, respect, colaborare democratică trainică, înseamnă, totodată, pentru Portugalia, întoarcerea în Europa. Iar întoarcerea în Europa înseamnă eliberarea politică și economică a milioanelor de portughezi alături din primele clipe, cu încredere, Mișcării forțelor armate, care, la 25 aprilie, a dărîmat, în numai cîteva ore, edificiul de o jumătate de secol al salazarismului cu și fără Salazar.

Rodica Dumitrescu

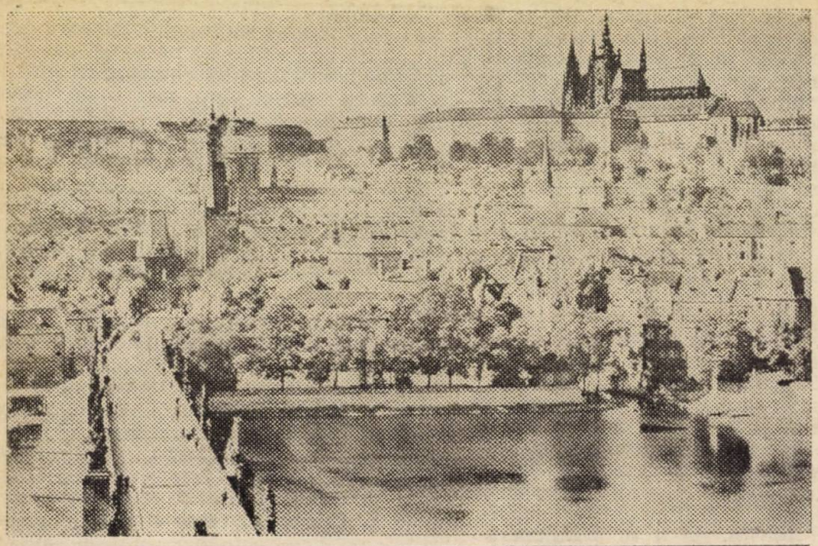

Apele Vltavei curg domoale pe sub podurile de piatră și oțel ale Pragăi; în imaginea de sus: celebrul pod Carol; în dreapta: piața Vaclavska — martoră a unor evenimente de răscruce din istoria țării

REPORTAJ PE GLOB

PRAGA

Constantin Prisăcaru

„Văd în depărtare un oraș a cărui glorie va ajunge pînă la stele" — pretind cronicile că ar fi spus prințesa Libuse, ctitora orașului de pe Vltava. Nimeni n-a încercat, pînă acum, să destrame țesătura de legendă care, de 15 secole, învăluie chipul și originea Pragăi. În schimb, fiecare generație s-a străduit să-i adauge noi frumusețí și, odată cu acestea, denumiri pe măsura lor. I s-a spus — și i se spune încă — „Orașul de aur", „Orașul celor 100 de turnuri", „Orașul povîrnișurilor înflorite", „Mama orașelor". Numele său adevărat a rămas însă Praga, de la „prah" — prag, ridicătură a prundului unui rîu care poate fi traversat cu piciorul sau cu carele.

În curgerea lor dinspre sud și nord, apele Vltavei — după ce au fierăstruit porți de granit între umerii munților — intră într-o regiune cu un teren mai puțin accidentat. Aici se domolesc, pregătindu-se pentru întîlnirea cu apele Elbei. Acest loc a fost hotărît de prințesa din poveste pentru întemeierea „Orașului-mamă". Pragurile au dispărut cu timpul, apele domoale ale Vltavei sînt trecute acum pe cele 15 poduri de piatră și oțel.

Concentrat în jurul liniei curbe desenate de Vltava, Praga se răsfiră pe un teren accidentat — șapte coline, pe povîrnișuri și depresiuni, toate coborînd spre rîu. Construit din piatră, grav și meditativ, orașul vechi pare a jindui după strălucirea soarelui sau albul zăpezilor — ambele atît de puțin prezente aici. Cel neobișnuit cu imaginea dată de conviețuirea îndelungată cu orașul întîlnește la Praga o lume a priveliștilor pestrițe, a micilor piețe, străduțelor întortocheate, arcadelor și grădinilor, simte permanent cum peste tot trecutul își prelungește spiritualitatea în prezent. Bogăția arhitectonică moștenită situează Praga pe primul loc între orașele cehoslovace. În puține centre ale Europei s-a păstrat un asemenea ansamblu de monumente din toate veacurile, ale căror urme trainice pot fi descoperite aici în zeci de cetăți, în cartiere întregi de locuințe, biblioteci, muzee.

Mîndria orașului — și, firește, cea mai mare atracție pentru vizitatori — o reprezintă Prazsky Hrad, castelul praghez. Întruchipare în piatră a istoriei multiseculare a poporului ceh, Hradul păstrează memoria multor evenimente tumultuoase, cu adînci implicații în viața politică și socială a țării. Fiecare dinastie succedată la tron l-a lărgit, l-a reconstruit. Așa se explică îngrămădirea și amestecul de stiluri arhitectonice ale castelului.

De pe înălțimea stîncilor, pe vîrful cărora se află complexul de castele, poți cuprinde cu privirea panorama întregului oraș. În față, pe malul opus al Vltavei, celălalt simbol al istoriei vechi — Vysehrad. Spre răsărit, tot în vîrf de stîncă, irumpe, în toată măreția lui, monumentul eliberării — cu mausoleul primilor luptători pentru eliberarea și independența statului, simbolul orașului nou. Triunghiul trasat în spațiu cu privirea include între laturile lui Praga milenară — clădiri maiestuoase și opere de artă făurite cu pasiune și dragoste de atîtea generații — și Praga contemporană, Praga muncii, Praga socialistă.

Din punct de vedere spațial, se vorbește despre orașul vechi (Stare mesto) — concentrat în jurul pieței și primăriei vechi — și orașul nou (Nova mesto), a cărui piatră de temelie a fost pusă în 1348 de Carol al IV-lea. De atunci, datează și concepția urbanistică potrivit căreia fiecare cartier important al orașului să-și aibă propriul său centru politic, economic și social, adică o viață proprie. Cea mai importantă a fost și a rămas piața Vaclavska, nu numai pentru că, pe timpuri, făcea legătura între vechiul și noul oraș, ci, mai ales, pentru că este cea mai largă și modernă. Este îndrăgită, deopotrivă, de tineri și vîrstnici, de străini și localnici. Vaclavska a fost martora unor evenimente de răscruce în istoria țării — de aici s-a declanșat revoluția de la 1848, ea a cunoscut entuziasmul produs de declararea Cehoslovaciei, în 1918, ca stat independent, aici a vorbit Klement Gotwald în 1948, amintind înfrîngerea forțelor reacționare, aici are loc, în fiecare an, demonstrația de 1 Mai.

Ar fi nedrept să se considere că faima de astăzi a capitalei cehoslovace se datorează în exclusivitate trecutului său milenar. Pentru că Praga este, înainte de toate, leagănul industriei moderne cehoslovace. Aici s-au născut și dezvoltat industriile tradiționale ale țării, cu cei peste 200 000 de muncitori ai săi, capitala contribuind, astăzi, cu peste 15 procente la volumul producției industriale. Puternice unități ale industriei ca „CKD", „Tesla", alături de uzine de vagoane, locomotive, mecanică fină, mașini de calcul, întreprinderi textile și alimentare fac cunoscute de mult pe meridianele lumii priceperea muncitorilor praghezi.

În jurul acestor nuclee ale muncii socialiste gravitează și pulsează viața celor 27 de cartiere muncitorești, jumătate dintre ele durate în anii de după eliberarea țării. Arhitecții și constructorii au ridicat aici, dînd parcă o replică vechii arhitecturi, blocuri mari

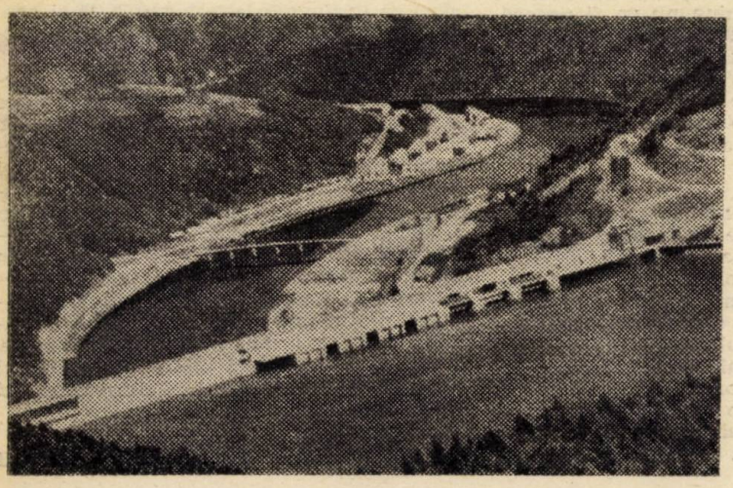

Barajul de lîngă Orlik, pe Vltava

și moderne însumînd zeci de mii de apartamente.

Ca fiecare mare aglomerare socială, și Praga are problemele ei — multe complexe, cu soluții de rezolvare mai apropiate sau mai depărtate. Nevoia de spațiu locativ, de exemplu, este o chestiune de strictă actualitate. „Acest oraș, de care se îndrăgostește oricine îl vizitează — spunea viceprimarul, Antonin Otradovec, — se numără, din păcate, printre orașele cu cea mai vîrstnică populație. Peste un sfert din numărul total al locuitorilor (1 067 000) sînt trecuți de vîrsta pensionării. De aceea, s-a hotărît «importul» din alte regiuni ale țării a circa 30 000 de tineri, de preferință familiști proveniți din industrie".

Gospodarii orașului încearcă să găsească soluții și pentru alte aspecte ale vieții orășenești, pe care înaintașii lor nu le-au intuit suficient. Una dintre acestea este „sufocarea" centrului din cauza exploziei automobilistice. Datorită îngustimii străzilor, unele de circa 2,5 m., în orele de vîrf ale circulației se înaintează cu o viteză de melc. Pentru a reda centrul pietonilor, s-a elaborat un complex de măsuri care, în esență, urmărește interzicerea staționării automobilelor de orice fel în perimetrul central. Restul aspectelor, multiple și serioase, își vor găsi reglementarea, chiar și parțial, odată cu darea în folosință a metroului (prima linie a și fost pusă în funcțiune).

Supraaglomerarea industrială și automobilistică a născut și cealaltă „boală a secolului" — poluarea. „Ministerul Sănătății — spunea dr. Jiri Sovina — admite căderea pe kilometru pătrat, pe parcursul unui an, a 150 tone praf industrial sau alte impurități. Dar în Praga sînt perimetre industriale, cartierul Smichov, de exemplu, unde căderile au depășit 700 tone anual. Alături de coșurile uzinelor și fabricilor, celelalte surse de infectare a mediului sînt formate din încălzirea cu cărbune a orașului (90 la sută din clădiri folosesc acest combustibil) și proliferarea automobilismului (în Praga circulă zilnic 250 000 mijloace auto proprietate a locuitorilor, întreprinderilor sau instituțiilor capitalei). Soluțiile menite să contribuie la diminuarea poluării mediului de viață sînt multiple. Cele mai radicale, însă, se referă la scoaterea în afara perimetrului orașului a unor unități industriale, introducerea gazului metan ca principal combustibil de încălzire a locuințelor, descongestionarea centrului prin aplicarea proiectului celor trei R — reorganizare, reglementare, regularizare". În aceste condiții, cele peste 10 000 hectare de grădini și parcuri ale Pragăi și 1 600 hectare de păduri, aflate în perimetrul orașului, își vor spori rolul binefăcător asupra mediului înconjurător.

Primarul capitalei, Zuska, arăta că atenția de care se bucură Praga rezultă, printre altele, și din fondurile puse la dispoziție pentru acest cincinal : 41,6 miliarde coroane, față de numai 20 miliarde în cincinalul precedent. Cu aceste mijloace financiare vor continua în ritm susținut construcția de locuințe, precum și acțiunea, începută în primăvara anului 1970, care urmărește îndepărtarea de pe clădiri a patinei vremurilor trecute și înlocuirea ei cu culori vii, luminoase, optimiste. Pînă la sfîrșitul anului 1975, urmează să fie demolate locuințe vechi, insalubre, ce însumează 8 900 apartamente, să fie regenerată, în mare parte, rețeaua de canalizare și de aprovizionare cu apă potabilă a orașului. La clădirile monumentale ale capitalei cehoslovace s-a adăugat deja modernul sediu al Adunării federale și se vor adăuga altele, aflate acum în construcție : două supermagazine, trei mari hoteluri, numeroase alte clădiri publice — toate adăugînd „Orașului de aur" un plus de frumusețe și farmec.

REPORTAJ PE GLOB

UN DAR AL PETROLULUI (I)

Crăciun Ionescu

„Golful", acest cuvînt magic, depășește cu mult o simplă noțiune geografică, întruchipînd, în vorbirea curentă de pe aceste meleaguri, imaginea mirifică a unei lumi desprinse parcă din „O mie și una de nopți", plasată însă pe orbita modernă a erei petrolului, izvor de bogății imense și transformări rapide într-o zonă de nisipuri stîrnite de vînturile aprige ale deșertului.

Ca noțiune geografică-politică, „Golful" — numit, din cele mai vechi timpuri, Golful Persic înseamnă, în primul rînd, Iranul și Arabia Saudită, care ocupă, împreună, cea mai mare parte din întinderea coastelor sale. Dar, în limbajul curent, prin „Golf" se înțelege, îndeobște, salba emiratelor înșiruite pe țărmul său vestic din apropierea vărsării apelor contopite ale Tigrului și Eufratului, în Shatt al Arab, pînă la strîmtoarea Ormuz, state mici, devenite independente abia în ultimii ani. În extremitatea nordică a

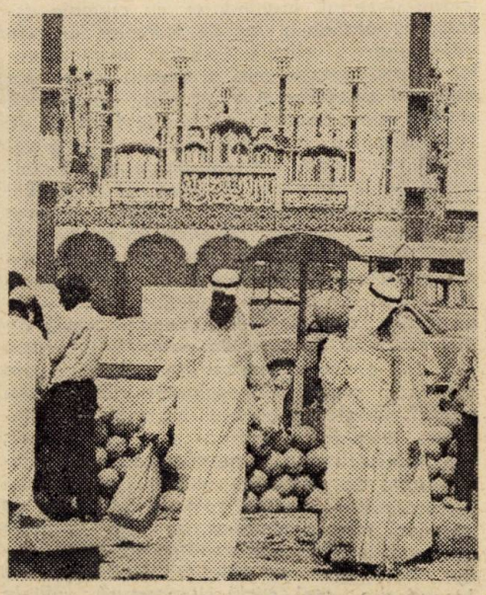

Imagine sugestivă într-o piață în aer liber la Abu Dhabi. Pepenii care se vînd aici nu cresc în nisipurile deșertului. Ei sînt importați din alte țări, uneori fiind aduși cu avionul de la mare distanță

Golfului se află bogatul Kuweit ; urmează, apoi, Bahrein — „insula verde" din imediata apropiere a continentului, Qatar — peninsula aridă înfiptă ca un pinten de nisip galben-roșiatic în apele verzui ale Golfului, și, în sfîrșit, șase mici emirate înșiruite de-a lungul a 700 kilometri de țărm, pînă în imediata vecinătate a strîmtorii Ormuz, cărora li se adaugă al șaptelea emirat, situat la golful Oman, pentru a forma împreună Uniunea Emiratelor Arabe.

Abu Dhabi, Dubai, Sharjah, Ajman, Umm al Qaiwain, Ras al Khaimah și, în sfîrșit, Fujairah (la țărmul golfului Oman) — componentele actuale ale Uniunii Emiratelor Arabe, care s-au unit, cu cîțiva ani în urmă, într-un stat federal — erau cunoscute, pînă de curînd, mai mult de către filateliștii ce strîngeau în clasoarele lor mărci frumos colorate, imprimate în Europa și care intrau direct de la tipografie în magazinele de specialitate ale țărilor unde se fabricau, fără să ajungă vreodată în emiratele a căror denumire o aveau înscrise pe ele. Primele mărci poștale cu inscripția Emiratelor Arabe și cu valori în moneda federală — dirham și subdiviziunea fils — au fost emise la 1 ianuarie 1973, înlocuind timbrele particulare ale fiecăruia din cele șapte emirate.

Loc de întîlnire a diverselor civilizații antice, Golful a fost cunoscut, rînd pe rînd, de sumerieni, babilonieni, asirieni, greci, romani — galerele și corăbiile lor cu pînze colindîndu-l pentru a schimba mărfurile apusului cu cele ale răsăritului. În Evul Mediu, europenii au ajuns în Golf la începutul secolului al XVI-lea. În 1508, portughezii au ocupat, sub conducerea conchistadorului Albuquerque, strîmtoarea Ormuz, care leagă Golful de Oceanul Indian, și au construit ulterior pe țărm și în insule fortărețe, ca puncte de aprovizionare și sprijin al expansiunii lor spre Indiile Orientale, ruinele bastioanelor fiind vizibile și astăzi. Prima entitate politică unificată din zona inferioară a Golfului, de pe teritoriul actual al Uniunii Emiratelor Arabe, a fost creată în secolele XV-XVII sub dinastia Yaadibe, cu capitala la Jilfar, actualul Ras al Khaimah. Dar, ulterior, această organizație statală s-a divizat în două : statul Kawassemilor (cu caracter maritim, în regiunea Sharjah — Ras Al Khaimah) și statul Bani Yass-ilor (cu caracter teritorial interior) care, în 1761, aveau să se instaleze și în insula unde se află astăzi orașul Abu Dhabi. În 1833, tribul Bouklab a creat emiratul Dubai, la început sub suzeranitatea dinastiei Bani Yass din Abu Dhabi.

Triburile arabe ce trăiau în Evul Mediu pe aceste meleaguri au luptat, de la bun început, împotriva ocupanților străini. O răscoală ge-

REPORTAJ PE GLOB

IMAGINI HELVETICE

Tiberiu Bogdan

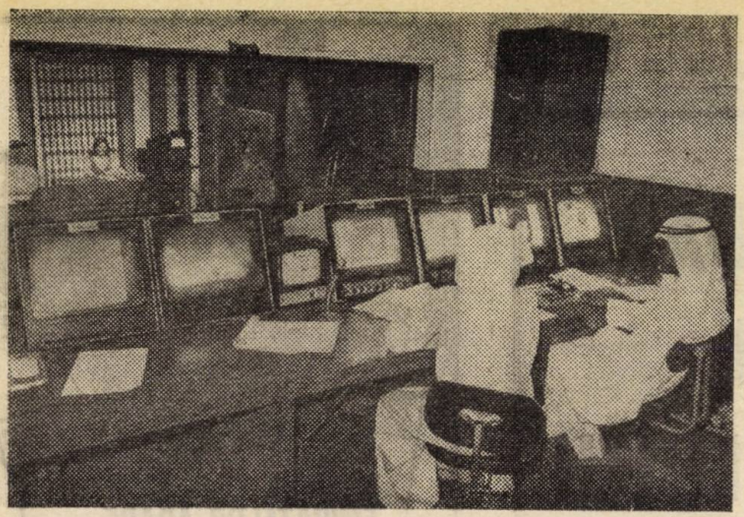

În Uniunea Emiratelor Arabe, televiziunea a intrat, în ultimii ani, în obișnuitul cotidian

nerală – izbucnită în 1624 și continuată sub formă de guerilă un sfert de veac – i-a făcut pe supraviețuitorii garnizoanelor portugheze să părăsească pentru totdeauna regiunea, lăsind ca amintire ruinele fortărețelor și țevile de tun ruginite pe care le-am văzut impodobind piețele publice în Sharjah, Ajman și Ras Al Khaimah. În locul caravelelor portugheze și-au făcut apariția corăbiile, cu trei rînduri de guri de foc, ale Companiei britanice a Indiilor. Confruntarea a reînceput. Dar locuitorii așezărilor de la țărmul mării și-au creat, la rîndul lor, o flotă din corăbii ușoare, mai simple desigur, lipsite de artilerie, dar extrem de temute pentru curajul echipajelor lor, care se năpusteau prin surprindere la abordaj, ieșind fulgerător din încrețiturile țărmului și luptîndu-se eroic, pe viață și pe moarte. Și nu puține dintre corăbiile arborînd pavilionul Albionului și-au găsit locul de veci pe fundul Golfului. În 1820, o puternică escadră britanică a surprins la Ras Al Khaimah temuta flotă a localnicilor, distrugînd-o aproape complet, împreună cu orășelul-port amintit, după un bombardament nimicitor. Ca urmare, șeicii din celelalte emirate au încheiat un tratat de pace cu englezii, care s-au implantat în regiune.

Coasta, devenită „Coasta armistițiului", a rămas sub dominație străină pînă în 1971, cînd trupele britanice au fost evacuate oficial. În același an, a luat ființă, ca stat federal independent, Uniunea Emiratelor Arabe. Istoricul acesteia începe însă ceva mai devreme. Reuniunea de la Dubai, din februarie 1968, a celor șapte șeici de pe „Coasta armistițiului", cărora li s-au adăugat și suveranii Qatarului și Bahreinului, a hotărît formarea unei federații a emiratelor din zona inferioară a Golfului. Dar Bahreinul și Qatarul s-au retras mai tîrziu din federație și au preferat să-și proclame independența separat la 14 august și, respectiv, 1 septembrie 1971. O nouă reuniune la Dubai, în iulie 1971, care a adoptat și o constituție provizorie, punea bazele Uniunii Emiratelor Arabe, proclamată stat independent și suveran la 2 decembrie 1971, avînd drept componente : Abu Dhabi, Dubai, Sharjah, Ajman, Umm al Qaiwain și Fujairah, la aceasta aderînd, la 10 februarie 1972, și Ras Al Khaimah.

Conform Constituției provizorii, Uniunea Emiratelor Arabe are ca organ conducător Consiliul Suprem, format din suveranii celor șapte emirate federalizate. Președinte al noului stat a fost ales emirul Zayed bin Sultan al-Nahayan, suveranul din Abu Dhabi, iar ca vicepreședinte emirul Rashid bin Said al-Moktoum, suveranul din Dubai, – conducătorii celor două emirate principale din punct de vedere al suprafeței, numărului populației, importanței economice, resurselor financiare de care dispun. Aceste resurse – provenite, în special, din petrol – au permis o ridicare simultană în ultimii doi-trei ani și a celorlalte emirate mai sărace.

Guvernul federal are ca președinte pe prințul moștenitor din Dubai, iar ca vicepreședinte pe prințul moștenitor din Abu Dhabi (după cum se vede, în această privință rolurile sînt inversate). El dirijează principalele probleme ale Uniunii, dar o serie de alte domenii rămîn pendinte de fiecare emirat. Drapelul de stat al Uniunii Emiratelor Arabe – o bandă verticală roșie și trei benzi orizontale verde-alb-negru – flutură deasupra tuturor clădirilor publice, întovărășit, însă, de drapelul național al fiecărui emirat, pe teritoriile respective ale acestora.

Uniunea Emiratelor Arabe ocupă 700 km, pe țărmul Golfului Persic și 90 km. la coasta Golfului Oman ; se întinde pe o suprafață de 95 000 km. p., în cea mai mare parte deșert nelocuit. Populația statului federal, estimată cu multă aproximație la 320 000 de locuitori (în 1973), este grupată, aproape în totalitatea ei, în cîteva orașe și așezări de pe litoral și în oazele Buraimi și Liwa. Clima acestor meleaguri se dovedește extrem de grea aproape tot timpul anului, datorită temperaturilor ridicate (vara, 50 grade Celsius la umbră) și „hamsînului", apăsătorul vînt fierbinte al deșertului, care îți taie respirația și-ți ia vederea. La aceasta, se adaugă umiditatea excesivă, în ciuda faptului că media anuală a precipitațiilor este de doi-trei milimetri ! Cu toate acestea, în condițiile oferite de marile zăcăminte de petrol, aici se dezvoltă, într-un ritm rar întîlnit în istorie, orașe moderne și un mod de viață înscris pe coordonatele civilizației secolului nostru.

Economicește, regiunea a rămas, în timpul dominației străine, la un stadiu cu totul patriarhal, viața de toate zilele nedeosebindu-se prea mult de timpurile biblice. Beduinii colindau deșertul, hrănindu-se cu curmale uscate, cu carnea și laptele turmelor lor de capre negre și cămile. Pe țărm, locuitorii celor cîtorva așezări mici și izolate trăiau din pescuitul creveților și al perlelor, căutate cu eforturi supraomenești pe fundul Golfului de scufundători a căror sănătate se irosea grabnic. A venit, apoi, petrolul, descoperit în cîmpurile de la Murban, în interiorul deșertului și în insulele din fața lui Abu Dhabi, a căror exploatare a început cu circa un deceniu în urmă. Au urmat, la rînd, Dubaiul și, în acest an, primele cantități de petrol au început să se extragă din Sharjah, anunțînd pentru viitorul foarte apropiat o producție totală de 100 milioane de tone de petrol brut, pentru cele trei emirate membre ale federației care dispun în prezent de exploatări ale „aurului negru". Odată cu petrolul, au sosit și schimbările trepidante, într-un ritm de necrezut, ale înfățișării micilor așezări pescărești înconjurate de nisipurile pustiului, ale modului lor patriarhal de viață, colibele din frunze de palmier transformîndu-se, ca sub bagheta unui vrăjitor, în case moderne de piatră, locul bordeielor de chirpici fiind luat de blocuri din oțel, sticlă și marmură, ulițele strîmte și veșnic colbuite fiind înlocuite de bulevarde lungi și spațioase, potecile caravanelor de cămile transformîndu-se în autostrăzi betonate, cu patru benzi, pe care aleargă bolizi motorizați de ultimul tip.

În urmă cu aproape șapte secole, la 1 august 1291, pe cîmpia Rütli de lîngă Lucerna, reprezentanții a trei din cele mai vechi cantoane helvetice – Uri, Schwyz și Unterwalden – au constituit „Liga eternă", uniune realizată în scopul apărării libertății lor împotriva expansiunii habsburgice. S-au pus, atunci, bazele Confederației Helvetice, închegată de-a lungul secolelor prin aderarea a noi și noi cantoane, pînă s-a ajuns la cele 25 din zilele noastre.

Unul din multiplele ghiduri elvețiene – ingenios și, totodată, pragmatic alcătuit în urmă cu cîțiva ani pentru uzul străinilor – prezenta Elveția drept „țara celui mai mic teritoriu, care oferă cea mai mare varietate din toate punctele de vedere". Nimic mai adevărat decît acest paradox. Într-adevăr, străinii fac referiri la Elveția sub cele mai diferite nume, dar care, toate, exprimă adevăruri incontestabile. „Țara cantoanelor", „patria legendarului Wilhelm Tell", „vechiul pămînt al păstorilor" – Confederația Helvetică este tot atît de cunoscută ca „țară a turismului" (în ultima perioadă cu o medie de peste 30 milioane de nopți-turist anual), „țara ceasurilor" („Swiss made" reprezentînd o adevărată marcă a calității în materie), „țara lacurilor și zăpezilor alpine"...

Din punct de vedere geografic și turistic, Elveția reprezintă un adevărat unicat pe plan mondial, sondajele în materie fiind adeseori unanime că aceasta este una din cele mai frumoase și, în special, din cele mai bine amenajate țări ale lumii. Este drept, natura a fost generoasă cu locuitorii țării lui Wilhelm Tell, dăruindu-le o patrie ocupată 60 la sută de pitorești munți Alpi și 10 la sută de masivul Jura, acoperiți în mare parte cu păduri de o rară frumusețe, cu crestele albite de zăpezi eterne, o țară străbătută în lung și în lat de numeroase văi, cu un farmec aparte, cu coline dulci și piscuri abrupte, cu ape repezi și limpezi, cum sînt cele ale Rinului, Ronului, Aarului și Innului, cu lacuri situate la cele mai diferite cote de altitudine, avînd o apă de cleștar. Ploi abundente, pajiști mai frumoase aievea decît în ilustrate, o climă prielnică, temperată în ansamblu, dar care, local, variază de la răceala piscurilor alpine și răcoarea văilor la aerul binefăcător al platourilor și climatul semimediteranean al depresiunilor. Dar frumusețea Elveției nu constă doar în darurile naturii. Mai mult ca oriunde, egalată în această privință poate doar de Olanda, pitoreasca Elveție, căutată și agreată de turiști, este în mare măsură un dar al omului, al ingeniozității și hărniciei sale, al spiritului gospodăresc, al unei griji proverbiale pentru conservarea și, mai mult, pentru înfrumusețarea peisajului natural.

Două, trei exemple alese la întîmplare pot ilustra această explicație de bază a „țării-

grădină" — cum numesc unii Elveția. Lacul Leman, care începe la Geneva și continuă pînă dincolo de Montreux, la granița cu Franța, este înconjurat ca o salbă de numeroase așezări rurale și urbane, atît elvețiene cît și franceze, unele dintre ele, cum este orașul Lausanne, importante centre industriale. În alte părți ale lumii, pînze de apă asemănătoare, de dimensiuni relativ mici, situate în zone intens populate, au devenit demult adevărate „bălți moarte". Lacul Leman își păstrează însă — ca urmare a unor măsuri severe introduse de autorități, dar și ca rezultat al grijii permanente a populației — apele sale limpezi, o faună acvatică bogată și sănătoasă. Pe lîngă diferitele specii de pești care trăiesc în apele lacului și pe care restaurantele lacustre din Geneva, Vévey, Lausanne, Montreux le oferă clienților de toate naționalitățile, elvețienii inventariază în fiecare an cele cîteva zeci de mii de păsări acvatice care viețuiesc în zona Lemanului. Este o probă concludentă a reușitei acțiunilor de prevenire și combatere a fenomenului poluării, în ciuda eforturilor mari pe care această acțiune le presupune.

Sau, un alt exemplu, cel a viilor în terase de pe marginile renumitului „Route de Vignoble", care trece pe malul elvețian al lacului Leman, între Geneva și Montreux. Un uriaș efort de terasare și amenajare în piatră a versantului muntos, pămînt fertil adus de la mare distanță, un sistem ingenios de canalizare pentru scurgerea surplusului de apă — și un rezultat impresionant: vii cu rod îmbelșugat, care urcă în trepte pe panta muntelui, încîntînd ochiul și trezind admirația față de capacitatea omului de stăpînire a naturii.

Aceste exemple ar putea fi completate de numeroase altele, dacă am menționa sistemele de baraje din diverse regiuni montane, destinate captării torenților, drumurile de munte, în serpentină, perfect întreținute, care permit accesul automobilului la înălțimi amețitoare, cum este calea de trecere spre Italia, de la Furka, liniile ferate înguste, cu cremalieră, care permit trenulețelor cu turiști să urce pante greu accesibile, marele număr de teleferice care traversează văi și defileuri adînci.

Frumusețile peisajului, completate și întregite de mîna omului, de dragostea lui pentru frumos, alături de o atitudine plină de grijă și atenție față de vizitatorii străini, așezată pe bazele trainice ale industriei turismului de masă modern, fac din Elveția o țară căutată și îndrăgită de amatorii de călătorii, o țară a sporturilor de iarnă, a drumeției și marilor ascensiuni, o țară de intens tranzit rutier, feroviar și aerian. Se adaugă, apoi, castelele presărate pe versanții munților, catedralele, bisericile, castrele romane, monumentele, muzeele, colecțiile de artă și expozițiile interne și internaționale pe diferite teme, locurile de vînătoare și de pescuit — care fac din Elveția o țară cu un bogat potențial pentru vizite turistice din cele mai complexe.

Dar specificul Elveției între națiunile lumii nu trebuie căutat numai în această direcție. Mă gîndesc la o altă vocație, de mult consacrată, a acestui pămînt — aceea de loc tradițional al marilor întîlniri și dezbateri politico-diplomatice, de gazdă a multor organizații și asociații, congrese și reuniuni internaționale. Într-adevăr, în concertul european și mondial, Elveția — situată la confluența marilor drumuri continentale — împlinește o vocație de gazdă a dialogului internațional — apreciată unanim de toți cei atașați idealurilor destinderii, cooperării și păcii. La aceasta au contribuit, desigur, mai mulți factori. Fără a neglija deloc frumusețea peisajului, ospitalitatea prițepută a autorităților și locuitorilor, sobrietatea și discreția lor, trebuie spus că acestea sînt doar premise și facilități. A fost nevoie de statutul, datînd de cîteva secole, de neutralitate al Elveției, recunoscut și garantat internațional, pentru ca fosta Ligă a Națiunilor să-și stabilească sediul aici. Alte organizații, cum este cazul Uniunii Poștale Universale, și-au stabilit sediul în această țară încă din secolul trecut. Veacul nostru, în special perioada postbelică, a consacrat deplin menirea Elveției de gazdă a organizațiilor și reuniunilor internaționale, a marilor dezbateri pe cele mai variate teme de interes pentru comunitatea internațională, menire remarcată încă de Jean Jacques Rousseau, care numea Geneva, la vremea lui, „un Pamir al întîlnirilor internaționale".

Astăzi, în Elveția își au sediul un număr impresionant de organizații internaționale, care își propun promovarea cooperării în cele mai variate domenii. Printre ele figurează Oficiul Națiunilor Unite din Geneva, O.I.M., O.M.S., U.I.T., O.M.M., GATT, Comisia Internațională a Juriștilor, Comisia Economică a O.N.U. pentru Europa, UNCTAD, Fondul mondial pentru protecția naturii, C.I.C.R., numeroase alte organisme și organizații internaționale. Zeci și sute de conferințe ad-hoc au fost organizate, de-a lungul anilor, pe teritoriul elvețian, în special la Geneva, mai ales în perioada postbelică, fie că a fost vorba de cele privind dreptul mării sau de reuniunile pentru soluționarea unor crize și conflicte internaționale, de codificarea dreptului internațional, de conferința țărilor nenucleare sau de multiplele reuniuni pe teme economice, comerciale, științifice, tehnice, culturale, artistice, religioase ori de altă natură. La Geneva — placă turnantă a diplomației internaționale — își au sediul aproape 200 de organizații internaționale de tot felul, se desfășoară anual zeci și zeci de reuniuni internaționale, printre care, în ultima vreme, și Conferința pentru securitate și cooperare în Europa.

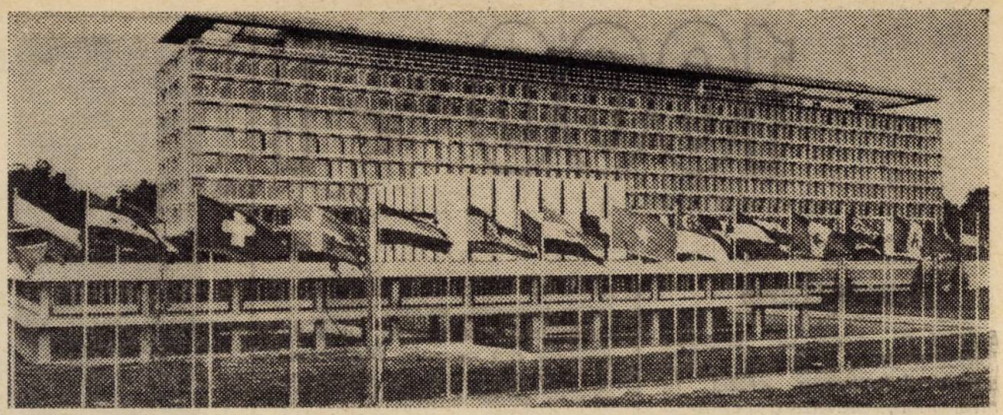

Drapelele statelor flutură pe catargele din jurul clădirii O.M.S. din Geneva

Țara cantoanelor se prezintă astăzi ca un stat puternic industrializat, care, la numeroși indicatori, se situează pe primele locuri în lume. Unele ramuri economice — construcția de mașini, mașini-unelte și aparate, mecanica de precizie, în special industria de ceasuri, industria chimică și farmaceutică, producția de energie hidraulică — cunosc o puternică dezvoltare. Dacă aceste lucruri sînt îndeobște cunoscute, mai puțini știu că agricultura Elveției — țară unde numai o treime din teritoriu este productivă și doar 8 la sută din populație se ocupă de cultivarea pămîntului — a obținut, datorită investițiilor importante și aplicării unor metode moderne de exploatare a solului și de creștere a animalelor, rezultate remarcabile. Deși depind, în mare măsură, de importul de produse agricole, elvețienilor le face plăcere să menționeze faptul că, în unele ramuri — cereale, legume, zarzavaturi, fructe, păsuni și, îndeosebi, în producția de carne, lapte, unt, brînzeturi — agricultura lor acoperă o parte din nevoile interne. Desigur, Elveția rămîne confruntată cu o serie de probleme economice și sociale — între care sînt de actualitate nevoia unei mai echilibrate dezvoltări a cantoanelor și a unei repartiții mai judicioase a investițiilor și forțelor de producție pe teritoriul național, atenuarea decalajelor între veniturile diferitelor categorii sociale, eliminarea discriminărilor față de forța de muncă străină ș. a. ; dar acestea se află constant în preocuparea partidelor progresiste ale țării, a guvernului federal de la Berna și a autorităților cantonale, care caută soluțiile cerute de populația țării.

Nu aș putea încheia aceste notații sumare, fără o referire specială la locuitorii Confederației Helvetice. În centrele urbane, ca și în micile așezări pierdute în munți, în cantoanele periferice, te impresionează plăcut armonia existentă între cele trei comunități — germană, franceză și italiană — deși, pe plan economic, zonele locuite de acestea prezintă unele diferențe marcante în nivelul de dezvoltare. Autoritățile și partidele politice progresiste manifestă o preocupare permanentă pentru identificarea surselor reale sau potențiale de fricțiuni, pentru buna înțelegere și prietenia între cele trei grupuri etnice, care au înțeles, de-a lungul secolelor, că prosperitatea și fericirea lor, libertatea și independența își au originea în unitate și armonie națională. Este, desigur, și una din motivațiile patriotismului elvețienilor, cu rădăcini adînci în istorie și care își face dovada, la tot pasul, și în zilele noastre.

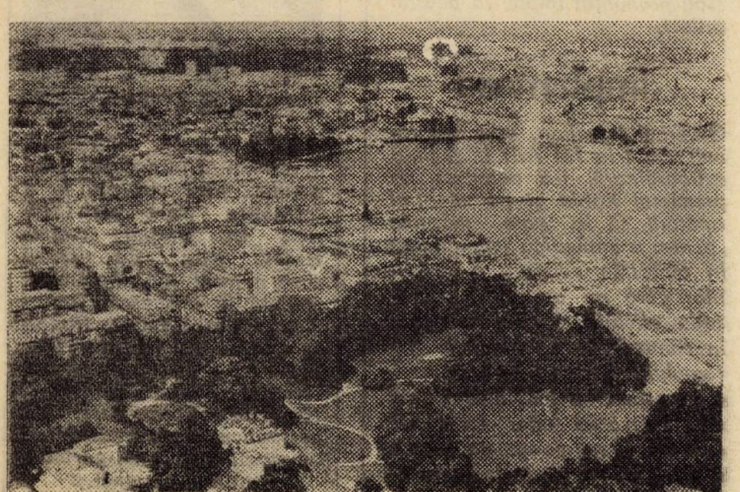

Vedere generală a Genevei, cu renumitul jet de apă de pe lacul Leman

1000 + 1

Acceptare

Egiptul a acceptat sugestia Iordaniei de a amina la o dată ulterioară întîlnirea arabă la nivel înalt, prevăzută pentru 3 septembrie la Rabat. Într-un memorandum adresat lui Mahmud Riad, secretarul general al Ligii Arabe, guvernul egiptean a subliniat că a acceptat amînarea întîlnirii, pentru a face cu putință o mai bună concentrare și coordonare între țările arabe, respectiv între țările direct confruntate, și Organizația pentru Eliberarea Palestinei. Memorandumul reafirmă în final necesitatea de a consolida solidaritatea, mai ales în actuala perioadă prin care trece națiunea arabă.

Precizări

Ministrul de externe britanic, James Callaghan, a declarat în fața deputaților laburiști că speră să încheie renegocierea condițiilor intrării Marii Britanii în Piața comună și să organizeze în vara viitoare referendumul promis asupra aderării Marii Britanii la C.E.E. Callaghan a precizat că factorii care au contribuit la încetinirea negocierilor cu privire la participarea Marii Britanii la Piața comună au fost : 1) „faptul că guvernul laburist nu deține majoritatea ; 2) schimbarea guvernului din R. F. Germania în timpul convorbirilor ; 3) dispariția președintelui Pompidou, urmată de schimbarea guvernului în Franța."

Discurs

Cu prilejul celei de-a 21-a aniversări a asaltului asupra garnizoanei Moncada, Fidel Castro a declarat, printre altele, în cuvîntarea rostită la mitingul popular din orașul Matanzas : „O dovadă a faptului că timpurile se schimbă este că în Venezuela se vorbește astăzi deschis despre naționalizarea petrolului, iar unele personalități din guvern s-au pronunțat pentru normalizarea relațiilor cu Cuba. Guvernul revoluționar este dispus să acționeze în direcția respectivă și privește cu o sinceră satisfacție această posibilitate. Este de așteptat ca, pe bazele unui absolut respect reciproc și ale unei colaborări frățești, în lunile următoare alte guverne latino-americane să restabilească relațiile diplomatice și economice cu țara noastră. Cuba este dispusă să colaboreze constructiv în ceea ce privește integrarea economică și apărarea intereselor popoarelor Americii Latine".

Antrenament

Toți miniștrii civili ai guvernului ugandez vor participa la antrenamente militare, a decis președintele Idi Amin. Antrenamentele vor avea loc zilnic între orele 16 și 18. Participînd în egală măsură la exerciții și manevre militare, miniștrii vor dispune, în urma instrucțiunilor date de generalul Amin, de uniforme militare.

Reformă

Deputații francezi au votat – cu 295 voturi pentru și 181 contra – articolul 1 al proiectului de lege privind reforma Oficiului Radiodifuziunii și Televiziunii Franceze – O.R.T.F. –, care prevede desființarea acestui oficiu. Articolul precizează că „executarea misiunilor de serviciu public și exercitarea monopolului radiodifuziunii și televiziunii sînt încredințate unei instituții publice de stat cu caracter industrial și comercial și unor societăți naționale". Deputații partidelor de stînga (socialist, comunist și radicalii de stînga) s-au pronunțat împotriva acestui articol.

Implantare

Guvernul israelian, care s-a reunit vineri la Tel Aviv în ședință extraordinară, i-a autorizat pe premierul Rabin și pe ministrul apărării să ia toate măsurile „pentru a împiedica implantarea în teritoriile ocupate a grupurilor care nu au primit autorizația oficială și care ar opera în contradicție cu planurile guvernului". Ședința extraordinară a guvernului a fost determinată de încercarea unor forțe de dreapta și religioase de a crea o așezare israeliană în apropiere de orașul Nablus.

Edward Gierek, prim-secretar al C.C. al P.M.U.P., și alți conducători de partid și de stat au participat la ceremonia intrării în funcțiune a unor importante obiective de investiții : mina de cupru „Rudna" și oțelăria „Glogow", situate în bazinul cuprifer Lubin-Glogow

Prințul moștenitor al Iordaniei, Hassan — fratele regelui Hussein — împreună cu soția, prințesa Sarwat, a făcut o vizită oficială în R.F. Germania. Cu acest prilej, Hassan a conferit cu cancelarul Helmut Schmidt și a fost primit de președintele R.F.G., Walter Scheel. În fotografie, prințul Hassan, Walter Scheel, prințesa Sarwat și doamna Mildred Scheel, în saloanele vilei Hammerschmidt — reședința prezidențială din Bonn

În timp ce la Bruxelles și Paris se luau decizii în întîmpinarea revendicărilor țăranilor, manifestații, cîteodată violente, aveau loc în întreaga Franță. Pe o stradă din Lille, de exemplu, un manifestant protesta, în felul său, împotriva scăderii producției într-unul din sectoarele agriculturii

William Simon, ministrul american al finanțelor, răspunde... fără cuvinte la o întrebare pusă de ziariști în timpul conferinței sale de presă care a avut loc săptămîna trecută la ambasada americană din Londra. Simon se afla la capătul unui turneu care a cuprins Egiptul, Israelul, Arabia Saudită și Kuweitul. El avusese, de asemenea, întrevederi cu omologii săi vest-german, francez și englez

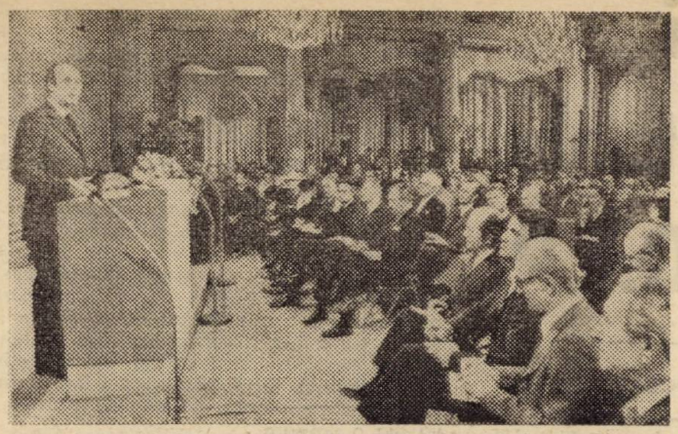

Valéry Giscard d'Estaing în timpul primei sale conferințe de presă în calitate de președinte al Republicii Franceze

Film

Un film despre viața poetului chilian Pablo Neruda va fi prezentat în Uniunea Sovietică. Potrivit agenției TASS, acest documentar, intitulat „A trăi pe acest pămînt", a fost realizat în regia lui Stanislav Razdorski, la studioul central de filme documentare din Moscova. Scenarist — poetul și traducătorul sovietic Pavel Grușko.

Constituție

În cursul unei sesiuni extraordinare de cinci zile, membrii Biroului Politic al Mișcării Populare a Revoluției din Zair au reexaminat și aprobat textul și preambulul noii Constituții, urmînd ca, la 5 august, Consiliul legislativ național să se pronunțe în privința adoptării lor.

Distincție

Printr-o hotărîre a Consiliului de Stat al R. P. Polone, lui Kurt Waldheim i s-a conferit Ordinul „Meritul Republicii Populare Polone", clasa I, ca expresie a aprecierii aportului acestuia în favorarea destinderii în Europa și în lume, în calitatea sa de secretar general al O.N.U. Waldheim este primul străin căruia i se acordă această distincție poloneză, menționează agenția P.A.P.

Manevre

Potrivit informațiilor difuzate de postul de radio Santiago, junta militară din Chile a anunțat că vor avea loc manevre navale chiliene în comun cu S.U.A. Manevrele se vor desfășura la începutul lunii septembrie, în dreptul Capului Horn și în largul coastei chiliene a Oceanului Pacific, sub comanda contraamiralului american David Emerson.

Moțiuni

Parlamentul israelian a respins săptămîna trecută (53 voturi la 43) moțiunile depuse de blocul naționalist de dreapta — Likud și de Partidul național religios, care se opun restituirii Cisiordaniei, considerînd-o „parte integrantă a patrimoniului ancestral, istoric și religios". Votul a fost precedat de violente critici aduse în Parlament ministrului israelian al comerțului și industriei, care a declarat că „Israelul va evacua cea mai mare parte a Cisiordaniei în cadrul unui acord de pace cu Iordania".

Nava-școală israeliană „Mevoot Yam" ancorează în portul Haifa avînd la bord 42 de marinari turci, a căror navă — distrugătorul „Kocatepe" — s-a scufundat în zona portului Paphos (Cipru)

După cuvîntarea sa la cel de-al treilea Congres al Uniunii ziariștilor cubanezi, Fidel Castro a dat personal delegaților exemplare din cartea „Educație în cadrul Revoluției"

Primire

Leonid Brejnev l-a primit la Kremlin, săptămîna trecută, pe Aldo Moro, aflat în vizită oficială în U.R.S.S. Cu acest prilej — relatează agenția TASS — a avut loc o convorbire caldă, prietenească. În cadrul schimbului de păreri în probleme ale relațiilor bilaterale s-a reafirmat intenția extinderii colaborării dintre U.R.S.S. și Italia în diferite domenii. Aldo Moro i-a înmînat secretarului general al C.C. al P.C.U.S. un mesaj din partea președintelui guvernului italian, Mariano Rumor, conținînd confirmarea invitării lui L. Brejnev de a face o vizită oficială în Italia.

Clasare

Comisia franceză pentru anchetarea catastrofei avionului „TU-144", care s-a produs la 3 iunie anul trecut, în timpul executării zborului demonstrativ la Salonul aviatic din Franța, a încheiat cercetarea tuturor materialelor și împrejurărilor prăbușirii — anunță agenția TASS. Comisia a fost ajutată de un grup de experți sovietici. În comunicatul dat publicității la Paris se spune că specialiștii francezi și sovietici au ajuns în unanimitate la concluzia că nu s-au descoperit nici un fel de anomalii atît în construcția, cît și în funcționarea generală a avionului și a sistemelor sale. Alte ipoteze în legătură cu cauza accidentului nu iau în considerație, într-o manieră satisfăcătoare, toate faptele constatate de comisie. În aceste condiții, comisia franceză de anchetă și experții sovietici au ajuns la concluzia că motivele catastrofei trebuie să fie declarate neidentificate și cazul să fie clasat.

Obiectivul fotografic l-a surprins pe cardinalul Julius Döpfner în momentul în care — într-o lumească întrecere cu președintele bisericii protestante din R.F. Germania, episcopul Helmut Class — se străduia să „ocheasă" cu mingea un punct marcat pe un perete — obiectivul competiției. Rezultatul (0—0) a fost apreciat ca echitabil

Apel

Luînd cuvîntul la Santarem, generalul de Spinola i-a chemat pe portughezi să muncească mai mult, în ordine și disciplină. „Portugalia, a spus el, este o țară săracă; ea trece printr-o fază critică. Trebuie, mai întîi, să producem pentru a putea apoi repartiza echitabil bogățiile. Cererea de beneficii — chiar legitime — în acest moment ar putea duce țara la ruină economică, șomaj și la repunerea în cauză a obiectivului final: construirea unei societăți noi în care să domnească dreptatea socială".

Lideri palestinieni despre preocupări actuale și de perspectivă ale O.E.P.

De la trimisul nostru special la Damasc, Rodica Georgescu

După realizarea acordurilor de dezangajare militară – întîi la Canalul Suez și apoi pe Înălțimile Golan – eforturile vizează, acum, pe de o parte, consolidarea pașilor pozitivi efectuați, iar, pe de altă parte, pregătirea viitoarelor etape ale procesului de reglementare globală a conflictului din Orientul Apropiat, în care urmează a fi abordate probleme politice de fond. Între acestea, un loc central ocupă problema poporului palestinian, de a cărei soluționare depinde, în cele din urmă, instaurarea unei păci trainice, de durată, în această parte a lumii.

În special de la sfîrșitul anului trecut, mișcarea de rezistență palestiniană traversează o perioadă de serioase analize, de definiri de poziții, determinată de elementele noi – militare, dar mai ales politice – intervenite în zonă. Ultimul conflict arabo-israelian din octombrie 1973 a avut, între altele, drept rezultat accelerarea integrării mișcării de rezistență palestiniană în realitatea politică a Orientului Apropiat. Aprecierea noii conjuncturi din regiune a suscitat și continuă să suscite vii și numeroase discuții în sînul organizațiilor palestiniene. „Revoluția palestiniană se află într-un moment crucial al istoriei sale, cauza palestiniană cunoaște o nouă cotitură politică decisivă" – releva Yasser Arafat, președintele Comitetului Executiv al Organizației pentru Eliberarea Palestinei. Constatarea izvorăște din necesitatea definirii unei atitudini clare în chestiuni esențiale, cum ar fi ideea constituirii unui stat național palestinian, poziția față de negocierile arabo-israeliene și față de participarea la Conferința de pace de la Geneva.

Acestea au fost principalele subiecte ale discuțiilor pe care le-am purtat, recent, la Damasc cu personalități de frunte ale rezistenței palestiniene : ABDEL MOHSEN ABOU MEIZAR, purtătorul de cuvînt oficial al Organizației pentru Eliberarea Palestinei (O.E.P.), șeful departamentului problemelor naționale și al repatriaților ; SAMI OUTARI, secretar general adjunct al organizației Saika, membru al Comandamentului național al Partidului Socialist Arab Baas, și MAHMOUD KHALDI (independent), directorul biroului O.E.P. de la Damasc.

După cum se știe, la începutul lunii iunie (1–8), la Cairo s-au desfășurat lucrările celei de-a 12-a sesiuni a Consiliului Național Palestinian (C.N.P.), al cărei principal obiectiv a fost definirea poziției rezistenței palestiniene față de negocierile privind soluționarea politică a conflictului din regiune și față de propunerile referitoare la crearea unei autorități naționale palestiniene.

„Consiliul Național Palestinian este organul suprem, cea mai înaltă instanță a rezistenței, un fel de parlament al palestinienilor – **arăta Mahmoud Khaldi.** În el sînt reprezentate toate forțele politice și populare ale palestinienilor, toate organizațiile – «Al Fatah», Frontul Popular pentru Eliberarea Palestinei (F.P.E.P.), Frontul Democratic Popular pentru Eliberarea Palestinei (F.D.P.E.P.), F.P.E.P. – Comandamentul-general, Saika, Frontul de Eliberare Arab (F.E.A.). În 1973, în teritoriile ocupate a fost creat Frontul Național Palestinian, care include reprezentanți ai tuturor forțelor politice și populare din teritoriile ocupate, federațiile studențești, de femei, avocați, medici, muncitori, țărani, inclusiv comuniști. Frontul Național Palestinian este reprezentat în Consiliul Național Palestinian de cele 8 persoane alungate la sfîrșitul anului trecut din Ierusalim. Consiliul include și independenți. Eu, de pildă, sînt independent și membru al C.N.P. de la crearea lui, în 1964, la Ierusalim. Consider că ultima sesiune a Consiliului va intra în istoria mișcării palestiniene drept cea mai importantă de la înființarea organismului". **Aceeași părere o exprima Abou Meizar :** „Consiliul Național Palestinian, din luna iunie de la Cairo, s-a desfășurat într-un moment foarte important al mișcării, respectiv după războiul din octombrie, cînd rezistența s-a văzut nevoită să adopte rezoluții politice și militare considerate, în general, ca vitale pentru ansamblul națiunii palestiniene. Însemnătatea ultimei sesiuni rezultă și din aceea că a avut loc după o perioadă de dialog între diversele formațiuni pe marginea rezultatelor războiului din octombrie pe plan arab, internațional și palestinian. Natural, în sînul rezistenței există puncte de vedere diverse. Dar, toți sîntem conștienți că forța noastră rezidă în unitate.

Congresul de la Cairo a reunit toate formațiunile prezente în țările arabe și a adoptat un program politic în 10 puncte, care să răspundă, în esență, la următoarele două probleme : poziția față de Conferința de la Geneva și oportunitatea creării unei puteri naționale palestiniene în Cisiordania și Gaza.

Rezistența palestiniană refuză rezoluția 242 a Consiliului de Securitate și desfășurarea Conferinței de la Geneva pe baza ei, deoarece aceasta nu vorbește de drepturile legitime și naționale ale poporului palestinian, ci de «refugiați». Rezoluția a fost adoptată într-o perioadă ce a urmat înfrîngerii arabe din 1967 și înainte ca rezistența să-și fi afirmat prezența. Astăzi, circa 100 de țări ale lumii recunosc O.E.P. ca o mișcare de eliberare națională, care privește un popor și un teritoriu. O.E.P. a fost recunoscută ca unic reprezentant al poporului palestinian de rezoluții ale O.N.U., de conferințele țărilor nealiniate și islamice".

„Este firesc să nu acceptăm participarea la Conferința de la Geneva atîta timp cît se neglijează drepturile naționale ale poporului palestinian, dreptul său la autodeterminare – **opina Mahmoud Khaldi.** Pe de altă parte, rezistența nu a primit pînă acum nici o invitație de a lua parte la lucrările conferinței. În momentul cînd aceste două condiții vor fi întrunite, C.N.P. se va reuni într-o nouă sesiune extraordinară, va analiza situația și va lua o hotărîre".

În legătură cu cea de-a doua problemă discutată de C.N.P., interlocutorii au arătat că s-a hotărît crearea unei autorități naționale palestiniene în teritoriile ce urmează a fi eliberate de Israel. Abou Meizar : „Congresul a declarat că pămîntul palestinian aparține poporului palestinian, subliniind dreptul de a instala o putere națională pe întreg teritoriul care va fi eliberat". **Mahmoud Khaldi :** „Decizia de a institui o autoritate palestiniană în Cisiordania și Gaza nu presupune abandonarea scopului nostru final, și anume crearea, în viitor, a unui stat democratic, în cadrul căruia vor coabita în egalitate, justiție și prosperitate toți locuitorii – evrei, musulmani, creștini". **Sami Outari :** „Hotărîrea de a crea o putere națională palestiniană a fost adoptată, în cele din urmă, în unanimitate. Înaintea deschiderii sesiunii și chiar în cadrul dezbaterilor s-au manifestat unele divergențe de opinii. De pildă, F.P.E.P., Comandamentul-general și Frontul de Eliberare Arab s-au situat pe o poziție mai dură. Saika și F.D.P.E.P. au încercat un compromis pentru a evita o criză și a salvgarda unitatea și, în cele din urmă, divergențele au fost depășite".

Analizînd problemele în multe privințe noi cărora rezistența trebuie să le dea răspuns, Sami Outari evidențiază necesitatea ca „revoluția palestiniană să se asocieze mai activ la ofensivele organizate pentru găsirea unei soluții globale conflictului arabo-israelian". „Războiul din octombrie 1973 – **arăta el** – a introdus noi date cu noi rezultate în situația din Orientul Apropiat. Rezistența a luat parte activă la război. De altfel, însuși generalul Dayan a declarat că luptă pe trei fronturi : împotriva egiptenilor, sirienilor și palestinienilor. Din punctul de vedere al rezistenței, evenimentele au avut rezultate bune. În primul

Yasser Arafat, președintele Comitetului Executiv al Organizației pentru Eliberarea Palestinei (dreapta), și Zouheir Mohsein, secretarul general al organizației Saika (stînga), după încheierea sesiunii Consiliului Național Palestinian, desfășurată la începutul lunii iunie la Cairo

rînd, lumea a început să caute serios soluții pentru problema palestiniană ; înainte de aceasta, nu se vorbea de drepturile naționale și la autodeterminare ale palestinienilor.

În al doilea rînd, cînd au acceptat încetarea focului, Egiptul și Siria au pus cele două condiții : retragerea totală din teritoriile arabe ocupate și garantarea drepturilor legitime ale poporului palestinian.

O.E.P. este azi recunoscută ca singurul reprezentant al poporului palestinian de către țările arabe, socialiste, nealiniate, islamice și altele. Toată lumea este de acord că soluționarea conflictului din Orientul Apropiat depinde de soluționarea problemei poporului palestinian. Esențialul este, deci, că lumea a început să realizeze existența entității palestiniene. Noi cerem țărilor arabe să fie respectată rezoluția 338 a Consiliului de Securitate (adoptată la 22 octombrie 1973, care prevede, între altele, începerea de «negocieri între părțile interesate, sub auspicii corespunzătoare, în scopul stabilirii unei păci juste și durabile în Orientul Apropiat» — n. n.). Cînd a avut loc dezangajarea în Sinai, am considerat că nu era normal ca procesul să aibă loc fără Siria. Apreciem că dezangajarea în Golan este un prim pas spre retragerea din toate teritoriile arabe ocupate. Acesta, de fapt, este scopul în perioada actuală, dar dezangajarea nu trebuie efectuată în dauna intereselor și drepturilor palestinienilor. De aceea, iată ce cerem noi țărilor arabe : să negocieze și să realizeze retragerea Israelului la frontierele din 1967 ; să nu recunoască statul Israel pînă ce acesta nu recunoaște drepturile poporului palestinian ; să nu interzică lupta poporului palestinian. La rîndul nostru, noi ne angajăm să nu ridicăm nici un obstacol în calea negocierilor pentru recuperarea teritoriilor arabe ocupate în 1967. Prima etapă urgentă este reciștigarea teritoriilor de către Egipt, Siria și Iordania".

Interlocutorii noștri s-au referit, în discuțiile purtate, la România, exprimînd înalte aprecieri față de poziția consecventă a țării noastre de sprijinire a cauzei poporului palestinian. „În raporturile noastre — **arată Sami Outari** — pornim de la relațiile de prietenie care unesc popoarele român și arab, în general, și poporul palestinian, în special. Vizita efectuată de președintele Nicolae Ceaușescu în Siria și în alte țări arabe constituie dovada dorinței celor două popoare de a întări aceste relații de prietenie. Apreciem mult interesul cu care România, președintele ei urmăresc cauza noastră, evoluția problemei poporului palestinian. În timpul vizitei în țările arabe, președintele Nicolae Ceaușescu a avut întrevederi cu conducători ai rezistenței palestiniene. El a exprimat la aceste convorbiri sprijinul multilateral acordat de România, de poporul român, rezistenței palestiniene. Șeful statului român a declarat că o soluționare justă, echitabilă și de durată a conflictului din Orientul Apropiat nu poate avea loc fără soluționarea problemei poporului palestinian. Această declarație a lăsat impresii foarte bune și adînci în rîndul palestinienilor. Contactele dintre conducătorii României și rezistenței sînt permanente. Folosesc acest prilej pentru a aduce un omagiu eforturilor depuse personal de președintele Ceaușescu pentru reglementarea echitabilă a problemei palestiniene". **În același spirit, Mahmoud Khaldi declara :** „Întrevederile lui Yasser Arafat cu președintele Nicolae Ceaușescu au avut un ecou foarte favorabil în rîndul poporului palestinian. După întrevederea de la Beirut, din primăvara acestui an, dintre cei doi conducători, m-am întîlnit cu Zouheir Mohsen, secretarul general al organizației Saika ; el a asistat la convorbiri și s-a arătat extrem de mulțumit de rezultatele lor. Dorim întîlniri mai frecvente cu conducătorii români, o colaborare mai strînsă, un schimb mai intens de delegații, la diverse niveluri și în diverse domenii".

IN LUMEA STIINTEI

„Micșorarea" planetei

Eugen Preda

...Era exact ora 19 și pe ecranele televizoarelor londoneze s-a format o ceață. I-a luat locul o pată complet întunecată. Apoi, au început să danseze contururi de clădire. După ce imaginea s-a stabilizat, obiectivul a dezvăluit fiecare detaliu al dantelăriei unui turn pînă cînd s-a fixat pe cadranul ceasului. Acele indicau ora 6 și 35 de minute. Desigur, nu aceasta era ora. Dar orologiul primăriei din Calais încremenise după o explozie din timpul ultimului război mondial.

Așa a început, în 1950, prima transmisiune directă de imagini cinetice între două țări. Televiziunea mai avea vîrsta copilăriei. Noțiunea nici nu intrase în vocabularul imensei majorități a populației globului. Doar Statele Unite, U.R.S.S., Marea Britanie și Franța dispuneau de un serviciu permanent de televiziune. Existau mai puțin de 4 milioane de televizoare, cea mai mare parte pe continentul nord-american. Noul mijloc de comunicare, după expresia unui cunoscător, era însă „dornic să-și desfășoare aripile și să vadă unde-l vor putea duce".

Mic dicționar

Ideea a aparținut companiei engleze, care, în 1850, pe vremea cînd ziarul elitei, „Times", mai anunța „furtună pe Canal, continentul — izolat", pusese primul cablu telegrafic pe fundul Mării Minecii. Pentru centenarul evenimentului, s-a sugerat, din motive de reclamă, efectuarea unei transmisiuni de televiziune deasupra acestei mări. Distanța între țărmuri nu depășea 40 de kilometri, dar, pînă în 1949, raza de acțiune a unei unități mobile de televiziune — car de transmisie ori de reportaj, cum am spune noi — era mai scurtă cu 5 km. În plus, nu se știa dacă un semnal de televiziune poate parveni deasupra unei întinderi mari de apă. Pentru a realiza performanța (precizăm că depărtarea dintre Londra și Calais este de 150 de kilometri) a fost necesar un întreg an de pregătiri, inovații și experimentări.

După numai un sfert de veac, dar mai ales de cînd pe Lună a fost făcut acel „pas mic pentru om, un pas gigantic pentru omenire", nici școlarii din primele clase nu se mai miră că undele radio ne aduc, de la distanțe astronomice, date despre temperatura unei planete sau fotografia alteia, imagini simultane cu plimbările pe satelitul natural al Pămîntului ori cu operațiuni de sudură în Cosmos. Sîntem, în fapt, confruntați cu unul dintre marile paradoxuri ale vieții contemporane : ne mirăm tot mai puțin despre tot mai multe lucruri. Este, poate, firesc într-o lume în care există aproape 900 de milioane de aparate de radio și peste 300 de milioane de televizoare. Este, însă, nu mai puțin tulburător dacă ne gîndim la viitorul apropiat, a cărui componentă va fi și o „tehnologie" a vieții spirituale. Embrionul acestei „tehnologii" a și fost creat. Oricum, după opinia unui specialist, „imaginea artificială în mișcare, creată de om, se contopește cu lumea reală. Această imagine îl însoțește pe om de dimineață pînă seara, lăsîndu-l singur doar noaptea, cînd doarme și nu-l părăsește poate nici atunci : visele sînt alcătuite numai pe jumătate din materie culeasă din realitate, în timp ce a doua jumătate este impregnată de impresii culese de pe ecran".

Răsfoind „Micul dicționar enciclopedic", constatăm că anticul cuvînt grec „tele" — departe — intră în alcătuirea a numai puțin de 20 cuvinte. Două pagini explică lapidar variațiunile avînd ca temă cuvîntul radio. Mai toate aceste cuvinte au vîrsta între un veac și cîțiva ani. Mereu apar însă noțiuni noi, expresie a rapidelor progrese, impulsionate de actuala revoluție științifică-tehnică. În vara anului 1971, cînd „Micul dicționar" intra la tipar, Uniunea Internațională de Telecomunicații a adoptat o serie de definiții care prefigurează situații cu care ne vom întîlni în viitorul apropiat :

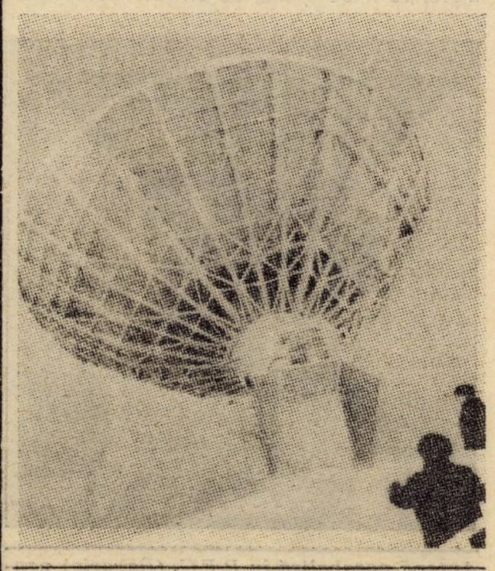

Orientarea satelitului „Molnia-1" la Pămînt și Soare

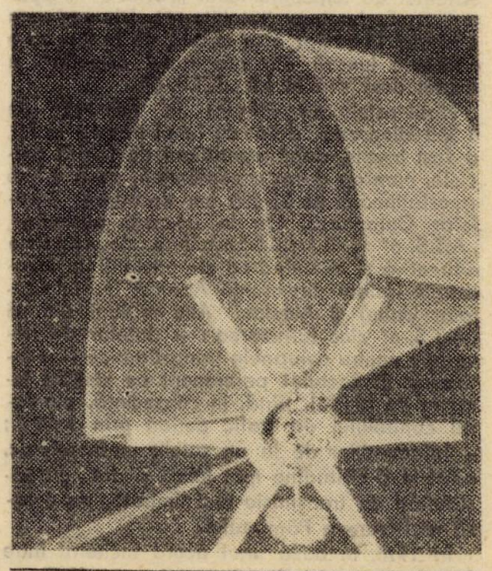

Stația „Orbita" a satelitului Molnia

– (Serviciul de) radiodifuzare prin satelit – (serviciul de) radiocomunicație în care semnalele emise sau retransmise de stații spațiale sînt destinate să fie primite direct de public în general. Comentatori de specialitate atrag atenția că prin „radiodifuziune directă" prin sateliți, din punct de vedere juridic, se înțeleg atît emisiuni radiofonice (telefonice) cît și de televiziune. Să mai adăugăm că, tot în 1971, satelit geostaționar a fost definit satelitul a cărui orbită circulară se află deasupra planului Ecuatorului terestru și care se învîrte în jurul axei polilor Pămîntului în același sens și cu aceeași perioadă ca a rotației Pămîntului. În ce privește celălalt tip de satelit de telecomunicații – geosincron – este satelitul Pămîntului a cărui perioadă de revoluție este egală cu perioada de rotație a Pămîntului în jurul axei sale. De aproape un deceniu, ambele tipuri și-au demonstrat posibilitățile. Primul, produs de S.U.A., asigură funcționarea rețelei INTELSAT. La 31 octombrie 1973, această rețea dispunea de 86 de antene, care funcționau în 69 de stații terestre repartizate în 52 de țări. Dată fiind densitatea releelor din America de Nord, Europa și legătura directă a continentului nostru cu țările Maghreb-ului, practic toate aceste țări, chiar cele care nu dispun încă de stații terestre, pot beneficia de transmisiile prin sateliți de telecomunicații.

Al doilea tip (geosincron) este folosit de sistemul MOLNIA creat de U.R.S.S. În temeiul unui acord semnat între U.R.S.S. și S.U.A., s-a prevăzut construcția de stații terestre, pe teritoriul U.R.S.S., pentru a corespunde sateliților din sistemul INTELSAT și, pe teritoriul S.U.A., pentru a corespunde celor din sistemul MOLNIA. De la sfîrșitul lunii iunie acest sistem de legături devine, în parte, operațional.

Ce urmează ?

Revoluția în domeniul comunicațiilor a și parcurs toate etapele erei sale primare. „Era secundară" bate la porțile actualității. Din anii deceniului următor, sateliții de „radiodifuziune directă" vor permite oricărui posesor individual de televizor, dotat cu o antenă necostisitoare, să le recepționeze emisiunile. Trei sateliți geostaționari plasați pe o orbită circulară la 36 000 kilometri de ecuatorul terestru ar putea da posibilitatea unei singure stații de emisie să fie urmărită de 90 la sută din populația globului.

Precursorul acestui tip de satelit și-a făcut de acum apariția pe cer. La 30 mai 1974, a fost lansată, de la Cape Canaveral, cea mai costisitoare misiune spațială, fără echipaj, întreprinsă vreodată de Statele Unite : satelitul de telecomunicații „A.T.S.-6" (Applications Technology Satellite-6"). Dimensiunea efortului financiar este redată de faptul că o călătorie lunară din programul „Apollo" a costat doar dublul lui „A.T.S.-6".

Noul satelit, un cilindru în greutate de 1 350 kilograme, dotat cu lungi antene radar, a fost înscris, după operațiuni de înaltă precizie, care au durat o săptămînă, pe o orbită geostaționară la 35 680 km deasupra insulelor Galapagos. De la această altitudine, „A.T.S.-6" va înlesni transmiterea de programe educative și examinarea de pacienți în localitățile izolate din munții Apalași (vestul Statelor Unite) și Alaska. Alte misiuni ale lui „A.T.S.-6" sînt furnizarea : – datelor de navigație pentru avioanele transatlantice și menținerea contactului permanent cu stațiile terestre de ghidaj, fiind, în consecință, pionierul controlului de trafic aerian prin satelit ; – informațiilor de la un satelit meteorologic, aflat la o altitudine mai joasă și deci cu posibilități de transmisie mai limitate, pe o rază mai mare a Pămîntului.

În 1975, în baza unui acord încheiat între Statele Unite și India și cu asistența dată guvernului de la Delhi de P.N.U.D. și Uniunea Internațională de Telecomunicații, „A.T.S.-6"

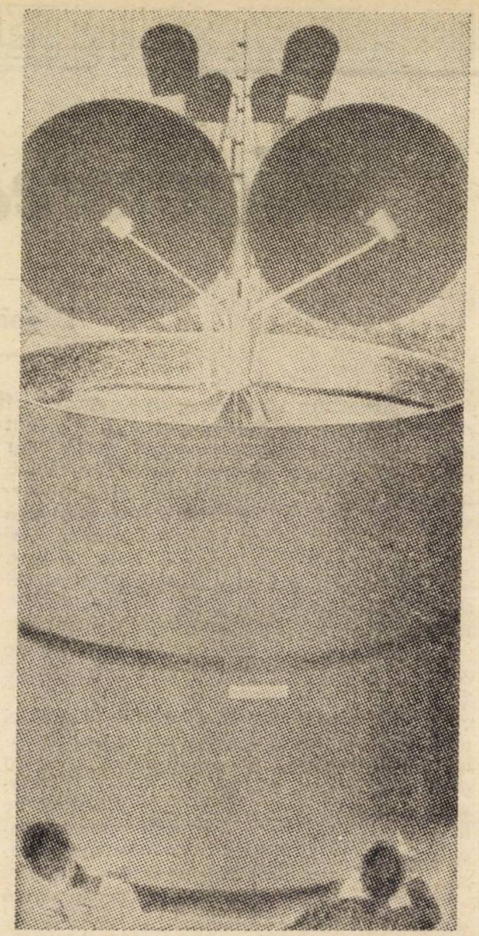

Intelsat 4 dispune de o rețea de 86 de antene

va fi deplasat pe orbita sa pentru a putea transmite programe educative de televiziune populației din 5 000 de localități indiene dispersate. După un an de serviciu în India, satelitul va fi readus prin telecomandă în poziția inițială, continuîndu-și activitatea 4 sau 5 ani.

Așadar, în viitorul apropiat, sateliții de telecomunicații vor oferi posibilități mult sporite pentru mesaje, de la cele televizuale la cele de teleimprimator. Într-un stadiu avansat se află și studierea transmiterii de programe radio prin sateliți, recepționabile pe aparatele de radio cu unde metrice.

Traficul de telecomunicații, crescînd anual cu 11 la sută în lume, înseamnă că, în anul 2 010, va fi de o sută de ori mai mare ca în prezent. Deoarece, de pe acum, liniile disponibile sînt tot mai asaltate, în laborator se efectuează experiențe de utilizare a undelor luminoase care, datorită frecvenței, vor putea transmite simultan 6 miliarde de convorbiri. Teoretic, fasciculul unui singur laser ar permite actualele comunicări de pe liniile telefonice din întreaga lume.

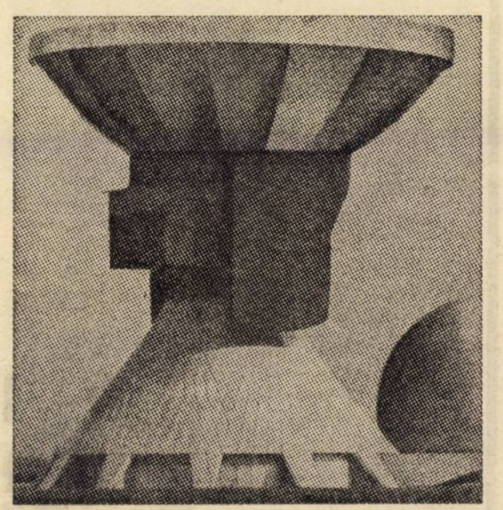

Antenă parabolică în R.F.G. (Bavaria) pentru transmisiile de televiziune și telefonice prin satelit

Revoluția electronică, perfecționarea impetuoasă a tehnicii semiconductorilor atrag modificări în toate domeniile comunicării. Cu doi ani în urmă, la Dublin, la o reuniune de specialitate, au fost prezentate două filme în culori, experimentale, realizate de o minicameră electronică cu un dispozitiv special, fără să fie nevoie, în cursul nopții, de nici un fel de lumină artificială. A fost creat primul televizor-teleimprimator, s-a tipărit chiar o carte cu ajutorul calculatoarelor, iar prin tehnica transmiterii de facsmile s-a obținut publicarea simultană, în locuri diferite, a acelorași pagini.

„Cui folosește ?"

Evident, mîine, planeta noastră va fi și mai mult micșorată de incidențele revoluției științifice-tehnice. Vor fi eliminați „timpii morți" între producerea unui eveniment, cunoașterea lui și efectul undei de șoc politice sau emoționale. Indiscutabil, revoluția în domeniul comunicațiilor constituie unul dintre factorii democratizării procesului politic, al accelerării luării deciziilor pe plan internațional, al sporirii ponderii opiniei publice în relațiile dintre țări. Secretarul general al O.N.U., Kurt Waldheim, avertiza, totodată : „Prea des, cei care sînt responsabili de dezvoltarea viitoare a tehnicii sînt insuficient conștienți de consecințele îndepărtate ale opțiunilor lor pe plan politic, economic și social. Aceeași primejdie există și în domeniul comunicațiilor. Dacă nu o vom evita, ar fi posibil ca progresele viitoare înregistrate de tehnica comunicațiilor să aibă consecințe nepreväzute și nedorite dintr-un punct de vedere mai general...". Tocmai avînd în vedere că sistemele moderne de comunicație, prin însăși natura lor, nu cunosc frontiere, este imperios necesar ca reglementările în acest domeniu să se întemeieze pe principiile unanim recunoscute ale relațiilor dintre state, în scopul mai bunei cunoașteri și apropieri, al sporirii încrederii între națiuni, al înțelegerii și cooperării dintre state. Încă în 1961, Adunarea Generală a O.N.U. a postulat că „națiunile lumii trebuie, îndată ce va fi posibil, să poată comunica prin intermediul sateliților pe o bază mondială și nediscriminatorie".

Arthur C. Clarke, inginerul englez care, în 1945, a descris primul posibilitatea funcționării sateliților geostaționari, a exprimat opinia că „sateliții de telecomunicații sînt mai puternici decît rachetele intercontinentale". Formula poate părea exagerată ; totuși, preocuparea față de „cui folosește" noua formă de tehnologie spațială a determinat Adunarea Generală a O.N.U. să adopte, în 1972, o rezoluție în vederea pregătirii unei convenții internaționale asupra principiilor care să guverneze folosirea de către state a sateliților artificiali ai Pămîntului pentru emisiuni directe de televiziune, cu scopul „de a servi numai nobilelor țeluri ale păcii și prieteniei între popoare", „de a proteja suveranitatea statelor împotriva oricărui amestec extern", și de a preveni transformarea lor „într-o sursă de conflict internațional și de agravare a relațiilor între state". Numai pe o asemenea cale, sistemele moderne de comunicație vor fi instrument ajutător edificării unei comunități mondiale pașnice, aliat al omului pentru a deveni mai uman.

Devenind un uriaș tablou de distribuție pentru comunicațiile prin satelit, să sperăm că cerul va rămîne o sursă de reverie și nu de îngrijorare, izvor de inspirație pentru îndrăgostiți și poeți, țintă infinită a afirmării geniului pămîntean.

Nhân Dân

HANOI

NOUA ETAPĂ ȘI NOILE SARCINI ALE ECONOMIEI R.D. VIETNAM

Le Thanh Nghi

membru al Biroului Politic al C.C. al Partidului celor ce Muncesc din Vietnam, vicepremier-ministru, președintele Comitetului de Stat al Planului

CONGRESUL AL III-LEA al Partidului celor ce Muncesc din Vietnam a stabilit că în nordul țării noastre sarcina fundamentală a întregii perioade de trecere o reprezintă dezvoltarea cu precădere a industriei grele. Plenara a XIX-a a C.C. al partidului a formulat această sarcină astfel : „Dezvoltarea cu precădere, rațională, a industriei grele pe baza dezvoltării agriculturii și industriei ușoare, construirea unei economii de subordonare centrală și dezvoltarea simultană a industriei locale, îmbinarea nevoilor dezvoltării economiei cu întărirea capacității de apărare a țării".

Abordînd problema astfel, avem posibilitatea reală de a ne folosi de ajutorul tehnic al țărilor frățești și de a dezvolta potențialul țării noastre în ceea ce privește forța de muncă și resursele naturale, agricultura și industria ușoară. În aceasta rezidă condiția determinantă pentru construirea cu succes a socialismului.

În anii trecuți, nu am rezolvat întotdeauna cum se cuvine această problemă-cheie. Uneori, s-a pus accentul pe dezvoltarea agriculturii, subestimîndu-se importanța industriei grele, alteori — pe dezvoltarea industriei grele, ignorîndu-se conținutul rațional al acestei probleme — necesitatea asigurării cu tehnică a producției agricole și a industriei ușoare. Au existat cazuri cînd s-a aminat sau încetinit construcția unor importante întreprinderi constructoare de mașini, metalurgice și altele, s-a încetinit dezvoltarea industriei materialelor de construcții, nu s-a acordat atenția cuvenită dezvoltării accelarate a unor ramuri ale industriei grele de care depinde întărirea bazei tehnico-materiale a agriculturii, cum ar fi producția de mașini agricole, îngrășăminte chimice etc. Pe de altă parte, agricultura nu s-a dezvoltat suficient de intens pentru a crea baza trainică necesară dezvoltării industriei. Pe scurt, deocamdată nu este rezolvată în mod corespunzător problema corelației dintre ritmurile dezvoltării industriei și ale agriculturii.

Trebuie să aprofundăm următoarele principii fundamentale cuprinse în hotărîrile Plenarei a XXII-a :

1) Să apreciem obiectiv starea economiei Vietnamului de nord și să procedăm astfel încît marile succese obținute în ultimii ani în refacerea și dezvoltarea ei să contribuie în mod decisiv la marea victorie obținută de poporul vietnamez în războiul de rezistență împotriva agresiunii S.U.A., pentru salvarea națională, apărarea și construirea socialismului. Să fim conștienți că principala cauză a marilor dificultăți pe care le întîmpină economia noastră în prezent o constituie îndelungatul, aprigul război și serioasele lui consecințe. Aceasta este realitatea obiectivă. R.D. Vietnam a avut de suferit grele încercări în timpul îndelungatului război, ale cărui consecințe, firește, le resimte și azi. Tocmai din acest punct de vedere trebuie să pornim în aprecierea și analiza cauzelor stării actuale a economiei nord-vietnameze.

Pe de altă parte, trebuie să fim conștienți permanent de lipsurile subiective manifestate în ceea ce privește conducerea economiei, în activitatea organizațiilor de toate gradele, a tuturor ramurilor economiei, de sus pînă jos, pentru a le depăși hotărît. Numai astfel se poate redresa situația. În fața actualelor dificultăți și complicații în examinarea problemelor economice trebuie să vedem legătura lor cu toate aspectele activității (politice, ideologice, culturale, sociale etc.) în toate verigile societății noastre, a tuturor colectivelor și a fiecărui om. Răspunderea pentru rezolvarea problemelor economice revine nu numai cadrelor din conducerea economiei, nu numai instanțelor superioare. Partidul, statul și masele populare, întregul sistem al dictaturii proletariatului, de sus pînă jos, care înfăptuiește marea sarcină a perfecționării și făuririi economiei noi, a creării noii orînduiri și a omului nou, poartă această răspundere.

2) În lupta pentru înfăptuirea sarcinilor legate de refacerea și dezvoltarea economiei în anii 1974—1975, trebuie să înțelegem bine că revoluția progresează rapid, energic și ferm. Trebuie să înțelegem că aceste sarcini formează numai etapa incipientă a procesului de industrializare socialistă, menită să creeze condițiile necesare construirii socialismului în Vietnamul de nord, în dimensiuni crescînde și în ritmuri tot mai rapide ; aceasta corespunde intereselor consolidării forțelor revoluționare din țara noastră, creării unei baze favorabile care să ajute lupta revoluționară pentru desăvîrșirea cauzei independenței și democrației în Vietnamul de sud.

3) Trebuie să înțelegem temeinic linia de refacere și dezvoltare simultană a economiei. Refacerea trebuie să includă în sine dezvoltarea, unele prefaceri, ridicarea nivelului producției. Dacă privim întregul complex al economiei naționale din punctul de vedere al valorii bogățiilor materiale, în prezent valoarea produsului social global depășește nivelul antebelic. În anii războiului, unele ramuri ale economiei au fost distruse, altele au rezistat și au continuat să se dezvolte, ca, de pildă, agricultura, construcțiile de mașini, industria locală. Dar, din punctul de vedere al bazei tehnico-materiale și al producerii principalelor tipuri de producție, s-a înregistrat un declin față de perioada antebelică și trebuie să dezvoltăm pe toate căile ramuri cum sînt producția de cărbune, fontă, minereu de crom, cositor, ciment, îngrășăminte fosfatice, cherestea, hîrtie, țesături, zahăr etc. De aceea, principala sarcină a dezvoltării economiei constă în refacerea capacităților în principalele ramuri ale industriei, restabilirea bazei tehnico-materiale a producției. Trebuie să ne preocupe nu numai renovarea și refacerea întreprinderilor distruse, ci și construirea unora noi, pentru a mări numărul capacităților de producție. Tocmai, de aceea, volumul investițiilor alocate noilor construcții depășește volumul investițiilor destinate refacerii și extinderii celor existente.

4) Trebuie să înțelegem bine că linia de dezvoltare a forțelor de producție se află în legătură indisolubilă cu întărirea și perfecționarea relațiilor de producție socialiste, ca proces al dezvoltării și consolidării permanente a modului de producție socialist — baza obiectivă a orînduirii socialiste.

Nu trebuie să considerăm în mod simplist și greșit că, de vreme ce în sectorul de stat a fost instaurată proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție, au fost create și noile relații de producție. Dacă nu vor fi întărite relațiile în sfera schimbului reciproc de produse ale muncii și a repartiției nu se va face ordine în conducere ; dacă nu va fi consolidat regimul proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție vor fi șubrede înșeși relațiile socialiste din sectorul de stat.

5) Pentru înfăptuirea sarcinilor legate de refacerea și dezvoltarea economiei, trebuie să facem ordine și să îmbunătățim conducerea economiei corespunzător cerințelor reale ale țării. Pentru în-

R.D. Vietnam. O imagine-simbol : reconstrucția

făptuirea cu succes a acestei sarcini, trebuie să înțelegem just esența îmbinării concentrării împuternicirilor în mîinile organelor centrale ale statului cu lărgirea inițiativei economice de producție a organelor și întreprinderilor provinciale. Trebuie să introducem, pas cu pas, conducerea unică și planificarea centralizată pe ramură, să dezvoltăm rapid și consecvent specializarea și cooperarea, să luptăm împotriva oricăror manifestări de regionalism, pentru a reuși să folosim cît mai bine, cît mai economic resursele de muncă, utilajul, materialele și investițiile.

Trebuie să înfăptuim principiul conducerii unice a economiei de stat, principiul răspunderii personale în toate verigile conducerii.

6) Trebuie să dezvoltăm spiritul independenței, sprijinirii pe forțele proprii și, totodată, să folosim activ ajutorul țărilor socialiste, să extindem relațiile economice cu străinătatea. Trebuie să utilizăm intens și deplin resursele de muncă, bogățiile naturale, mijloacele materiale, investițiile pentru dezvoltarea producției și să luptăm împotriva tendințelor de expectativă, de speranță în ajutor și credite. Trebuie să realizăm maximum de economii în toate ramurile economiei, cheltuielile să corespundă posibilităților economice și financiare, iar consumul să fie rezonabil.

7) Trebuie să consolidăm conducerea economiei naționale de către partid, să perfecționăm legile statului privind conducerea economiei. În timpul războiului, organele conducerii de partid, de la Biroul Politic și Secretariatul C.C. pînă la comitetele de partid la toate nivelurile, nu găseau timp să se ocupe temeinic de conducerea și îndrumarea economiei. Întărirea conducerii de către partid în această privință a devenit în prezent o necesitate urgentă. În primul rînd, trebuie acordată mai multă atenție activității de generalizare a experienței, ca, pe această bază, să ridicăm nivelul cunoștințelor și al capacității cadrelor.

Organizarea activității partidului trebuie îmbunătățită corespunzător sarcinilor actuale. Trebuie întărită organizarea conducerii și aparatului administrativ atît la centru, cît și pe plan local, în primul rînd în cele mai importante ramuri ale economiei. Trebuie acordată mai multă atenție construcției de partid, legării ei strînse de înfăptuirea liniei partidului și de sarcinile stabilite de el, în special în domeniul economiei.

8) Trebuie să mobilizăm activ masele la înfăptuirea sarcinilor refacerii și dezvoltării economiei.

Este necesar să desfășurăm o mișcare revoluționară amplă în următoarele trei direcții principale: participarea activă la conducerea economiei; întărirea permanentă și perfecționarea relațiilor de producție socialiste; lupta pentru lichidarea racilelor sociale și fenomenelor negative în producție și în viața de toate zilele.

Aceste trei direcții se află în strînsă interdependență în procesul de refacere și dezvoltare a economiei noastre. Numai cu participarea activă a maselor la întrecere putem dezvolta producția, realizînd nivelul ei antebelic.

Rinascita
ROMA

CONFRUNTĂRI POLITICE ÎN PIAȚA COMUNĂ

Interviu acordat de Giorgio Amendola

membru al Biroului Politic și Direcțiunii P.C.I.

— S-a încheiat, recent, la Roma întrunirea grupului parlamentar comunist vest-european. Ați analizat statutul comunității. La ce concluzii ați ajuns și care este părerea dv. despre aceste concluzii ?

— Nu se poate vorbi despre o paralizie a comunității, dar fapt este că ne aflăm într-o situație de criză politică, rezultată direct din falimentul întîlnirii la nivel înalt de la Copenhaga din decembrie anul trecut. Criza de la Copenhaga a luat naștere din contradicția fățișă dintre comunitate și Statele Unite, așa cum au arătat binecunoscutele declarații ale lui Kissinger. În cursul ultimelor luni, relațiile dintre C.E.E. și Statele Unite s-au modificat în avantajul Statelor Unite. Acestea au știut să obțină profit chiar din criza petrolului. Societățile petroliere multinaționale au reușit deja să încaseze o parte a noilor profituri rezultate din majorarea prețului petrolului ; în al doilea rînd, anumite resurse petrolifere americane, care în vechea situație a prețurilor internaționale erau prea puțin sau deloc rentabile, au început să fie rentabile în noua situație a prețurilor majorate. Așadar, Statele Unite și-au văzut îmbunătățită poziția lor chiar și în raport cu disponibilitatea resurselor lor și au putut utiliza această îmbunătățire relativă în două direcții : către țările în curs de dezvoltare lipsite de resurse petrolifere, dar și față de țările vest-europene.

În Europa occidentală, furtuna provocată de criza energetică, intervenind într-o situație deja deteriorată de precedenta cursă a inflației și a devalorizării, a provocat noi prăbușiri și noi regrupări. În jurul Germaniei federale — adică în jurul pieței vest-germane — s-au regrupat Belgia, Olanda și Luxemburgul ; de cealaltă parte au rămas Italia, Franța și Anglia, adică cele trei țări care au cele mai grave probleme de devalorizare și deficit al balanței de plăți.

— Se poate, așadar, vorbi despre un nou preț pe care comunitatea a trebuit să-l plătească în termeni de unitate, de o nouă etapă de dificultăți în Europa occidentală ?

— Așa este. Printre țările C.E.E. se crease o solidaritate foarte importantă și din punct de vedere politic. Dar ce se întîmplă astăzi ? Chiar și marile mase valutare din țările producătoare de petrol, care, la început, se orientau spre Europa occidentală sau spre marile bănci elvețiene — reușind chiar să provoace o devalorizare a dolarului — se îndreaptă acum spre Statele Unite. S-a creat un nou gen de împletire de interese — Statele Unite sînt cele care au cîștigat, deocamdată.

De aici, așadar, criza comunității vest-europene. Iată un exemplu : activitatea Consiliului Ministerial al Pieței comune, care este unicul organ determinant. Consiliul reprezintă pozițiile diferitelor guverne ale țărilor comunității. Ei bine, într-o serie de evenimente consiliul a rămas complet pasiv. Mai întîi, alegerile din Anglia : a avut loc victoria laburistă, dar și propunerea de renegociere a condițiilor de aderare a Angliei la Piața comună ; apoi a decedat președintele Pompidou și au avut loc alegerile și schimbarea de guvern în Franța ; în Italia a avut loc referendumul în problema divorțului ; în R. F. Germania s-au schimbat cancelarul și ministrul de externe. Cu alte cuvinte, aproape un cutremur, în fața căruia Consiliul Ministerial a rămas paralizat ; a făcut față celor mai urgente probleme privind determinarea noilor prețuri agricole, dar, în ce privește restul, a rămas la vechile proiecte.

— Există, așadar, o criză a structurii vest-europene, dar există și o criză economică și socială a tuturor țărilor comunității. Cum trebuie să se acționeze astăzi, ținînd seama de nivelul la care se pun problemele economice și sociale cele mai acute ?

— Criza structurilor Europei comunitare se datorează viciului de origine — tehnocrat și la nivel înalt — al acestor structuri și, îndeosebi, după cum am afirmat întotdeauna, legăturii dintre ele și forțele monopoliste vest-europene și cordonului ombilical care le leagă de N.A.T.O. Dar există motive mai profunde. Îndeosebi, există faptul că toate, sau aproape toate, țările Europei occidentale, cele din cadrul comunității și chiar și celelalte, trec printr-o criză care este relevată în mod dramatic de fisura politică ce le caracterizează.

Adevărul este că în noua situație mondială, în fața politicii marilor puteri, în fața evoluției țărilor pe cale de dezvoltare, în fața apariției, într-un mod nou, a problemelor reconstruirii echilibrului și dezvoltării mondiale, această parte a Europei nu reușește să-și mențină vechea stabilitate, bazată pe o largă disponibilitate de materii prime ieftine și pe posibilitatea de a furniza lumii produsele industriale la prețul stabilit de marea industrie vest-europeană. Vechiul echilibru s-a rupt.

Pentru mase din ce în ce mai largi devine clar că în Europa occidentală este nevoie de o transformare democrată și socialistă, o transformare care să aibă loc în forme adecvate acestor țări, un ansamblu de reforme care să permită intensificarea dezvoltării și „schimbarea calității vieții". Astăzi, această voință de schimbare întîmpină, pe de o parte, rezistența păturilor dominante și, pe de altă parte, deși această cerere de schimbare și de reforme a fost deja avansată de straturi largi ale populației, această voință nu este încă împărtășită de o parte a maselor populare însești, care nu sînt convinse de necesitatea unor asemenea transformări. De aici, fisura profundă de care am vorbit.

Această fisură are loc uneori sub semnul pozitiv al unei deplasări spre stînga și al unei înaintări a forțelor politice ale stîngii ; este cazul Franței, este cazul Portugaliei, este și cazul Italiei și, într-o oarecare măsură, chiar al Angliei. Dar nu așa stau lucrurile pretutindeni. În Germania federală asistăm mai curînd la o uzură a pozițiilor, chiar electorale, ale social-democrației și același lucru se întîmplă și în alte țări, mai mici ; mă gîndesc la Danemarca, mă gîndesc la Belgia, unde s-au ivit contradicții lingvistice, dar cu rupturi care merg uneori spre dreapta. Aceasta înseamnă că criza provocată de instabilitate nu se rezolvă în mod automat spre stînga.

— Problema se referă direct la mișcarea muncitorească și, în primul rînd, la comuniștii europeni. Este problema capacității comuniștilor de a se face elementul determinant al elaborării unui program și al efortului de aplicare a sa pe baza unor mari lupte de masă. Care este părerea dumneavoastră în aceste probleme ?

— Vreau să spun imediat că însăși capacitatea maselor populare de a reacționa față de criza economică și socială care frămîntă Europa occidentală este foarte diferită în diversele țări, de exemplu în țările în care social-democrația are asupra mișcării muncitorești o hegemonie aproape absolută, sau în țările — ca Italia și Franța — în care puternice partide comuniste reprezintă principala formație politică a clasei muncitoare. Acesta este un element de diferențiere foarte însemnat și de care trebuie întotdeauna să se țină seama.

Afirm insistent că avem nevoie de un program în stare să îndice părții occidentale a continentului o cale democrată de depășire a crizei, în stare să se realizeze prin profunde modificări ale orînduirii economice și sociale din Europa occidentală și prin crearea de relații noi și pozitive de colaborare cu țările socialiste și cu cele în curs de dezvoltare. Un răspuns de acest gen trebuie să vină din partea mișcării muncitorești vest-europene.

Cred că și problema cuceririi unor straturi ale populației care sînt încă departe de mișcarea noastră trebuie să o privim la scara marilor și profundelor interese ale Europei. Mă gîndesc, de pildă, la problema securității. Alarma care s-a răspîndit cînd Statele Unite au declarat starea de prealarmă atomică cu prilejul ultimului război din Orientul Mijlociu este o dată asupra căreia trebuie să se reflecteze. Orice om informat s-a simțit preocupat și lovit puternic de inițiativa Statelor Unite, luată în disprețul Europei occidentale. Există în aceasta un element de reflectare asupra problemelor securității și chiar a independenței națiunilor.

În acest cadru, chiar și nodul unificării Europei occidentale trebuie văzut ca o perspectivă rațională în stare să furnizeze multe imbolduri unitare la nivelul maselor. Ideea că Europa occidentală, profund divizată, nu mai poate face față nevoilor epocii moderne și caracterului urgent al unei problematici de mari dimensiuni face și mai de înțeles nevoia de unificare ; a unei unificări care să respecte independența și autonomia națională, caracteristicile diferitelor națiuni, dar care să fie în stare și să valorifice întregul și marele patrimoniu de capacitate organizatorică de care dispune Europa occidentală la nivel productiv, social și cultural.

— Cum va putea Europa occidentală să atingă un astfel de nivel fără să definească un nou raport cu Statele Unite, fără să-și regăsească deplina suveranitate ?

— Înainte de toate, ea trebuie să dovedească faptul că este interesată și sensibilă față de ceea ce se întîmplă și o privește direct. Astăzi, C.E.E. a rămas indiferentă în fața prelungirii Conferinței privind securitatea și cooperarea în Europa. C.E.E. se temea de un acord între S.U.A. și U.R.S.S., ca și cînd un astfel de acord n-ar fi indispensabil pentru a face să înainteze securitatea și cooperarea. Același lucru trebuie spus despre relațiile dintre C.E.E. și C.A.E.R. ; și aici C.E.E. a fost lipsită de inițiativă. Cum este acceptată astăzi această inerție, într-un domeniu care ne privește direct, față de o parte foarte importantă a continentului nostru ? În sfîrșit, în problema petrolului. A fost just să se propună o conferință împreună cu țările producătoare, dar de ce să se aștepte aprobarea americană ? Este o ipotecă gravă.

Ultimul document al N.A.T.O. a fost preamărit, zilele acestea, ca un nou și mare rezultat. Ei bine, trebuie să spunem că în acel document există un punct foarte periculos : acela în care se afirmă că securitatea țărilor membre ar putea fi afectată de evenimente care au loc în alte zone geografice. Afirmația s-ar putea traduce mîine printr-o cerere de intervenție a N.A.T.O. și în regiuni în afara țărilor semnatare. Ne aflăm aici în fața unei posibile extinderi a acelor limite mereu preamărite de apărătorii tratatului împotriva criticilor acelora care, ca și noi, denunțau pericolul de a fi antrenați, chiar fără voia noastră, într-un conflict mondial. Ne aflăm aici în fața unei noi formulări a pretențiilor care au constituit, la

Lisabona: precizări de poziții

Cele trei partide politice portugheze participante la coaliția guvernamentală — comunist, socialist și popular democratic — și-au definit pozițiile în legătură cu alegerile prevăzute pentru începutul anului 1975. Liderii celor trei partide au răspuns la una și aceeași întrebare ce le-a fost pusă de cotidianul „Diario de Noticias", care publică răspunsurile.

După părerea lui Alvaro Cunhal, „un lucru este cert, și anume că partidul comunist nu va fi izolat în viitoarele alegeri. Noi sîntem siguri că, alături de comuniști, chiar pe liste separate, se vor găsi alte formații politice democratice. Politica noastră de unitate va continua. Noi considerăm că un vast front poate și trebuie să fie menținut, dezvoltat și întărit, pentru a asigura transformarea unei situații democratice provizorii într-un regim democratic stabil, ales de poporul însuși".

Mario Soares, după ce a afirmat că partidul său a înregistrat zeci de mii de adeziuni, a declarat : „Partidul socialist se va prezenta la alegeri singur sau pe o listă comună. Aceasta depinde, în esență, de un acord care presupune în mod clar o definire a obiectivelor și a mijloacelor stabilite în comun". Liderul socialist a adăugat că pluralismul este necesar pentru a permite o opțiune liberă. „Pluralismul democratic, așa cum îl înțelegem noi, este perfect compatibil cu unitatea partidelor de stînga, cu condiția ca această unitate să nu se realizeze în ambiguitate ci, dimpotrivă, să rezulte din respectul mutual și să se realizeze în diversitate, loialitate și egalitate".

Sà Carneiro, liderul Partidului popular democratic, a subliniat că acest partid este singurul nemarxist din coaliție. După ce a admis că, dată fiind apropierea dintre ideologiile lor, partidele comunist și socialist ar putea să se înțeleagă asupra unui program comun, Sà Carneiro a afirmat că „Partidul popular democratic se va prezenta separat".

(După agenția France Presse)

Lisabona. Demonstrație în sprijinul noului guvern și pentru independența coloniilor portugheze din Africa

timpul lor, un motiv de ruptură între C.E.E. şi Statele Unite.

Pentru rest, trebuie să spun că proiectul unei noi Carte atlantice nu reprezintă o soluţie care să redea vigoare alianţei. Desigur, este un pas înapoi în comparaţie cu poziţiile pe care Europa occidentală a ştiut să le adopte în momentul conflictului din Orientul Mijlociu, dar rămîne caracterul provizoriu al soluţiei, rămîn contradicţiile, rămîn, la un nou nivel, problemele în mod amplu deschise. Ar fi o greşeală să nu vedem elementele de agravare, dar tot atît de greşit ar fi să vedem în noua Cartă numai o victorie americană. Există ceva simbolic în faptul că la Ottawa, în faţa lui Kissinger, a stat noul ministru de externe portughez, Soares. Desigur, s-a căzut de acord, dar lupta continuă, şi Statele Unite sînt departe de reorganizarea alianţei, la care ţinteau cu toate forţele lor.

T A N I U G

BELGRAD

GRUPUL ETNIC ITALIAN DIN R.S.F. IUGOSLAVIA

GRUPUL ETNIC italian care trăieşte în R.S.F. Iugoslavia este cea mai tînără minoritate naţională din această ţară. El a apărut la sfîrşitul celui de-al doilea război mondial, după ataşarea litoralului sloven, a Istriei, a oraşului Rieka şi a insulelor Kvarner la Iugoslavia. Cu excepţia unor localităţi din interiorul ţării ca, de pildă, Buje, Vodnjan, Momian şi altele, italienii s-au instalat de-a lungul coastei de la Koper la Rieka, precum şi în insulele Ţres şi Lošinj.

Potrivit ultimului recensămînt din Iugoslavia, reiese că grupul etnic italian numără aproape 25 000 de membri, care trăiesc în majoritate pe teritoriul Republicii Socialiste Croaţia, iar restul în Republica Socialistă Slovenia. Este vorba de un grup etnic compus în majoritate din muncitori, ţărani şi pescari. Opţiunea lor de a trăi în Iugoslavia socialistă se explică prin luptele sociale şi politice purtate în comun cu locuitorii croaţi şi sloveni din această regiune, mai întîi sub imperiul austro-ungar şi apoi sub regimul fascist din Italia, în perioada războiului de eliberare naţională. Numeroşi italieni din Istria şi Rieka au luptat în rîndurile unităţilor Armatei de eliberare naţională a Iugoslaviei, avînd bastionul lor naţional de partizani „Pino Budicin". Grupul etnic italian a avut întotdeauna consilierii săi municipali în localităţile de reşedinţă, precum şi deputaţi în parlamentele Republicilor Socialiste Croaţia şi Slovenia, ca şi în Adunarea Federală. Unii italieni ocupă posturi de răspundere în viaţa politică, socială, economică şi culturală.

Pentru dezvoltarea sa naţională fără dificultăţi, grupul etnic italian dispune de grădiniţe pentru copii, peste 25 de şcoli primare, 4 licee şi licee tehnice. Guvernele din Republicile Socialiste Croaţia şi Slovenia finanţează activitatea Centrului de presă şi de edituri EDIT din Rieka, centru care publică în limba italiană cotidianul „La Voce del Popolo", revista bilunară „Panorama", săptămînalul pentru copii „Il Pioniere", revista literară trimestrială „La Battana", revista periodică „Scuola nostra". De asemenea, EDIT se ocupă de editarea manualelor pentru şcolile primare şi secundare italiene din Iugoslavia.

Aceleaşi surse finanţează grupul artistic „Drama italiană", care îşi desfăşoară activităţile în cadrul Teatrului Naţional „Ivan Zajc" din Rieka, dă reprezentaţii în localităţile unde trăiesc italieni şi prezintă în mod sporadic spectacole în celelalte oraşe ale Iugoslaviei, cum ar fi Zagreb şi Belgrad, precum şi în Regiunea Autonomă Friuli-Veneţia din Republica Italiană vecină.

În oraşul Koper din Slovenia există o staţie emiţătoare care difuzează zilnic, timp de zece ore, un program destinat ascultătorilor grupului etnic italian. De altfel, de mai mulţi ani, în cadrul radioteleviziunii din Koper se difuzează un program televizat în culori în limba italiană. De asemenea, se transmit zilnic în limba italiană două programe radiofonice.

La fel ca şi ceilalţi locuitori ai R.S.F. Iugoslavia, membrii grupului etnic italian frecventează şcolile superioare şi instituţiile de învăţămînt superior de orice fel.

Constituţiile federale şi republicane recent promulgate, precum şi noile statute comunale din Iugoslavia stipulează în mod mai precis şi detaliat drepturile grupurilor etnice, deci şi ale grupului italian. În felul acesta, se poate aştepta la o prezenţă şi mai intensă a italienilor în toate domeniile vieţii sociale, politice, economice şi culturale ale R.S.F. Iugoslavia şi în dezvoltarea lor naţională fără piedici.

Aldo Bressan

Imagine din Rieka, cel mai mare port al Iugoslaviei

PROFIL

ANTONIO RIBEIRA DE SPINOLA

preşedintele Republicii Portugalia

Antonio de Spinola s-a născut la 11 aprilie 1910, la Estremoz, în provincia Alto Alentejo, la sud-vest de Lisabona. Părinţii erau originari din insula Madeira, iar tatăl său, care debutase ca mic funcţionar a fost şef de cabinet în Ministerul de finanţe.

În 1930, a intrat la colegiul militar. S-a angajat ca voluntar, în timpul războiului civil spaniol, în armata franchistă, iar, în timpul celui de-al doilea război mondial, a fost promovat locotenent. În 1961, după ce primise gradul de locotenent-colonel a cerut să fie detaşat în Angola. Colonel în 1963, devine, un an mai tîrziu, la întoarcerea în patrie, general de brigadă. În 1968, a fost trimis ca guvernator şi comandant-şef în Guineea-Bissau.

În septembrie 1972, se întoarce la Lisabona, pentru ca, la începutul anului 1974, să fie creat pentru el postul de şef adjunct al statului major, devenind, astfel, al doilea personaj militar în ierarhia armatei portugheze. Dar, după apariţia, la 22 februarie 1974, a cărţii sale „Portugalia şi viitorul", Antonio de Spinola intră în conflict deschis cu elementele „ultra" ale regimului, ceea ce a dus la destituirea sa din postul de şef adjunct al statului major general al forţelor armate.

După evenimentele insurecţionale de la 25 aprilie, care au marcat încheierea a 48 de ani de dictatură fascistă, s-a format o juntă a salvării naţionale. La 26 aprilie, generalul Antonio de Spinola îşi asumă preşedinţia juntei militare şi începe consultări cu o serie de lideri politici în vederea constituirii unui guvern provizoriu. La trei săptămîni de la mişcarea insurecţională (15 mai), a fost desemnat preşedintele provizoriu al Republicii, în persoana generalului Antonio de Spinola, şi a fost numit, după 50 de ani, primul guvern civil portughez (provizoriu).

Orientul Apropiat

Victoria Gheorghe, Baia Mare ; N. Vasilescu, Tușnad ; Vlad Grigoriu, Oradea. Acordul cu privire la separarea forțelor israeliene și siriene a fost încheiat la șapte luni după adoptarea de către Consiliul de Securitate a rezoluției nr. 338 din 22 octombrie 1973 chemînd la încetarea focului, începerea tratativelor pentru stabilirea unei păci juste și durabile în zonă și transpunerea în viață a rezoluției Consiliului de Securitate nr. 242 din noiembrie 1967.

Iată o cronologie a evenimentelor intervenite după războiul din octombrie 1973.

1973. 11 noiembrie : la km 101 are loc semnarea acordului pentru consolidarea încetării focului de către reprezentanții Egiptului și Israelului. **26—28 noiembrie :** Conferința arabă la nivel înalt de la Alger. **29 noiembrie :** suspendarea convorbirilor egipteano-israeliene de la km 101. **21 decembrie :** deschiderea Conferinței de pace de la Geneva sub președinția secretarului general al O.N.U., cu participarea miniștrilor afacerilor externe ai Egiptului, Israelului, Iordaniei, U.R.S.S. și S.U.A. Siria nu ia parte la această fază a conferinței. **22 decembrie :** conferința hotărăște crearea grupului de lucru militar egipteano-israelian pentru a discuta dezangajarea forțelor de-a lungul Canalului Suez. **26 decembrie :** prima ședință a grupului de lucru militar.

1974. 18 ianuarie : semnarea la km 101 a acordului de dezangajare a forțelor israeliene și egiptene în Sinai. **4 martie :** încheierea procesului dezangajării israeliano-egiptene de-a lungul Canalului Suez. **12 martie :** declanșarea incidentelor militare israeliano-siriene pe frontul din Golan. **30 aprilie :** debutul celei de-a cincea călătorii în zonă a lui Henry Kissinger. **31 mai :** semnarea la Geneva a acordului cu privire la separarea forțelor militare siriene și israeliene.

„Săptămîna spațiului cosmic"

Al. Ion, București. „Săptămîna spațiului cosmic" a fost declarată de președintele Nixon perioada 16—22 iulie a.c. și sărbătorită ca atare în S.U.A. În această săptămînă, se împlineau cinci ani de cînd, la 20 iulie, la orele 20,18 G.M.T., trei astronauți — Armstrong, Aldrin și Collins — au aselenizat cu modulul lunar „Eagle". La 16 iulie, după cinci ani de la comanda de decolare lansată prin microfon (16 iulie, ora 13,32 G.M.T.), echipajul „Apollo-11" a dezvelit o placă comemorativă cu chipurile astronauților, avînd, totodată, notate celelalte 12 misiuni „Apollo" cu și fără om la bord, precum și cele patru zboruri „Skylab". Placa desemnează rampa de lansare drept un loc istoric național. Tot în cursul „Săptămînii spațiului cosmic", cei trei astronauți au participat la o serie de manifestări dedicate lor, la Washington, de Institutul Smithsonian și N.A.S.A. De asemenea, la Catedrala Națională din Washington a fost dezvelit un vitraliu cu stele și planete pe orbită (realizat de Rodney Winfield din St. Louis, Missouri), vitraliu avînd în centru un fragment de rocă lunară.

Iosif Demeter, Hunedoara. 1. Președinte al Israelului este, din 24 mai 1973, Ephraim Katzir.

2. Președintele Indiei este, din 24 august 1969, V.V. Giri.

Iorgu Stan, Focșani. Nu dispunem de o asemenea statistică. Vă sugerăm să vă adresați ziarului „Scînteia tineretului" sau Televiziunii.

Lică Gheorghe, Roșiorii de Vede, jud. Teleorman. Nu dispunem de date precise și globale privind toate bazele americane aflate în alte țări și efectivele lor. Vom încerca să răspundem, însă, într-un viitor apropiat, acestei probleme. În legătură cu drepturile omului, revista noastră a scris de mai multe ori. Consultați, spre exemplu, nr. 50 din 1971.

Aftenie Bostan, Tulcea. Potrivit Constituției R.F. Germania, președintele (ales pentru o perioadă de cinci ani) dispune de puteri constituționale limitate, în timp ce cancelarul federal este personalitatea care conduce politica internă și externă a țării. Totuși, președintele se bucură, în general, de o mare influență politică și îndeplinește cinci funcțiuni esențiale: reprezentare, ratificare, consultare, mediere, arbitraj. Potrivit Constituției, președintele trebuie să fie: a) un simbol viu al statului; b) un factor politic neutru, care să dispună de un drept de veto restrîns, dar nu și de dreptul la inițiative (în special politice); c) o personalitate aflată în afara partidelor și care să vegheze asupra respectării Constituției. Alte amănunte veți găsi consultînd această rubrică din nr. 5/1971.

Juan Carlos de Bourbon

Victoria Olteanu, Bacău. Prințul Juan Carlos de Bourbon, succesor desemnat al generalului Franco și căruia generalul i-a delegat provizoriu funcția de președinte al statului, s-a născut la 5 ianuarie 1938, la Roma. Este fiul cel mai mare al prințului Juan de Bourbon, conte de Barcelona și șef al Casei Bourbonilor din Spania. Prințul este, de asemenea, nepot al ultimului rege al Spaniei, Alfons al XIII-lea. Și-a petrecut cea mai mare parte a copilăriei în afara Spaniei, mai înainte ca tatăl său și generalul Franco să decidă ca el să-și continue studiile în Spania (în 1954). A obținut brevete de ofițer de infanterie, marină și aviație și a urmat la Universitate cursuri de științe politice. În 1962, prințul Juan Carlos s-a căsătorit cu prințesa Sofia a Greciei, fiica regelui Paul și a reginei Frederica, și s-a instalat la palatul „La Zarzuela", pus la dispoziție de generalul Franco. Cuplul princiar are trei copii : prințesele Elena-Maria și Cristina și infantele Felipe. În 1968, un decret a atribuit lui Juan Carlos locul doi în ierarhia statului. La 23 iulie 1969, prințul a acceptat în mod oficial desemnarea sa ca succesor al generalului Franco, cu titlul de rege al Spaniei, sub numele de Juan Carlos I.

Earl Warren

Dan Dobrescu, Ploiești. Earl Warren, fostul președinte al Curții Supreme a S.U.A., a murit la 9 iulie a.c., la Washington, în urma unei boli cardiace. Avea 83 de ani. S-a născut la Los Angeles, în 1891, dintr-un tată norvegian și o mamă suedeză ; a studiat în California, la Universitatea Berkeley. În 1919, a intrat în Comisia judiciară a Camerei Reprezentanților din California, iar, în 1925, a fost ales procuror general al districtului Alabama. Obține o mare autoritate în lupta împotriva crimei și corupției. În 1939, a fost ales procuror general al Californiei de către cele trei partide — republican, democrat și progresist — iar, trei ani mai tîrziu, guvernator al Californiei, funcție în care e reales în 1946 și 1950. În 1948 și 1952, a fost pe lista candidaților la președinție din partea partidului republican, dar Convenția republicană nu l-a ales. Între 1953 și 1968, a prezidat Curtea Supremă a Statelor Unite, devenind cunoscut în special pentru lupta împotriva discriminării rasiale și raportul anchetei asupra asasinării președintelui Kennedy. În iunie 1968, își prezintă demisia din funcția de „Chief Justice" președintelui Johnson. În **fotografiile** alăturate : Earl Warren (sus) ; președintele Nixon și soția sa, împreună cu văduva lui Earl Warren, la înmormîntarea acestuia.

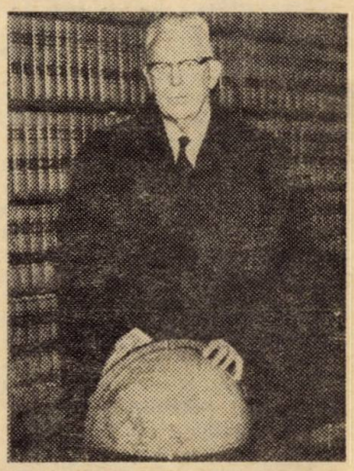

POSTA REDACTIEI

Familia Kennedy (III)

Sergiu Tofan, Galaţi ; Aura Dinescu, Braşov ; Nicolae Stoica, Tecuci ; Viorica Neagoe, Adriana Mironescu, Bucureşti ; Ilie Călugăru, Bistriţa ; Sorina-Alina Tunetu, Sebeş-Alba ; Vasile Nicoară, Bucureşti. Jackie şi John Fitzgerald erau superstiţioşi. Cu cîteva luni înainte de Dallas, pierduseră un copil şi Dallas urma să fie prima apariţie publică după această nenorocire. Trebuia să se arate surîzătoare, destinsă. Ştia că la Dallas Kennedy nu e iubit. În salonul în care cei doi aşteptau înainte de a urca în maşină, Jackie e nervoasă. Sugerează ca maşina să fie acoperită de o capotă de plexiglas. Jack crede că e un capriciu şi nu cedează. Eternul mic detaliu care ar fi putut schimba mersul evenimentelor... Cortegiul se pune în mişcare. La cererea soţului ei, Jackie nu poartă ochelari de soare, ca şi cum trebuia să vadă limpede oroarea care o aştepta.

Curajul, demnitatea acestei văduve de 34 de ani au fost recunoscute şi admirate de toţi. America a plîns cu ea cînd şi-a smuls inelul şi l-a trecut pe degetul defunctului, cînd a depus pe sicriu medalia Sf. Christophe pe care soţul i-o oferise, a atins paroxismul cînd Jackie s-a aplecat către John-John ca acesta să-l onoreze cu un stîngaci salut milităresc pe tatăl său, aflat pe un afet de tun.

Se putea presupune că, după această atroce tragedie, Jackie ar fi putut să aibă dreptul la un anume incognito. Aceasta înseamnă, însă, a nu cunoaşte bine «clanul» şi exigenţele sale. John Fitzgerald era mort, dar rămîneau Robert şi Edward, doi posibili preşedinţi, şi prima datorie a văduvei preşedintelui asasinat era să-i ajute, rămînînd doar mama Carolinei şi a lui John-John.

Cînd prinţul Radziwill, soţul lui Lee, îi telefonează anunţînd-o că un fanatic l-a lovit mortal pe Bob, un strigăt de neliniste şi revoltă îi scapă lui Jackie : «N-o să reînceapă totul ? !» Strigătul acesta trăda oboseala şi anunţa că, într-o zi, nu importă cum, Jackie va încerca să evadeze din această familie, în care găsea prea multă nenorocire".

O zi la Casa Albă

Descriem — la solicitările unui grup numeros de cititori — cum arăta **o zi la Casa Albă în timpul preşedinţiei lui J. F. Kennedy. Articolul pe care îl reproducem este scris de Pierre Salinger, fostul conducător al serviciilor de presă**

John-John s-a născut la scurtă vreme după ce John Fitzgerald a fost ales preşedinte. Jackie părăseşte clinica într-un fotoliu rulant, împinsă de noul preşedinte

ale lui John Fitzgerald Kennedy.

„Casa Albă nu e numai un impunător edificiu în stil colonial, situat în centrul oraşului Washington. Este şi inima societăţii americane, acolo bate pulsul ei. Voi încerca să descriu aici o zi la Casa Albă, aşa cum am cunoscut-o în timpul Administraţiei preşedintelui Kennedy.

Micul dejun, buletinul C.I.A.

Ora 7,30. Mai tînăr decît oricare dintre predecesorii săi la magistratura naţională supremă, în afară de unul singur (Theodore Roosevelt avea 42 de ani şi 11 luni cînd i-a urmat, în septembrie 1901, preşedintelui McKinley, asasinat ; Kennedy avea 43 ani şi 6 luni cînd a fost ales), preşedintele Kennedy se scula devreme. Se trezea, de obicei, puţin după ora 7, suna pentru micul dejun, care i se aducea împreună cu un vraf de ziare de dimineaţă. Pe măsuţa de la căpătîiul patului se găsea o impunătoare baterie de telefoane pentru a-l pune în comunicare cu întregul guvern. Printre ele, faimosul «telefon roşu» care îl lega de comandantul aviaţiei strategice din Omaha (Nebraska).

Preşedintele servea rapid micul dejun şi se cufunda îndată în lectura ziarelor, grăbit să ştie ce se întîmplă în lumea din jurul său. Era un cititor neobosit, dotat cu o extraordinară capacitate de asimilare.

Cîteva minute după micul dejun, în camera de dormit prezidenţială intra un adjutant, purtător al unui document ultrasecret, intitulat «Rezumat zilnic de informaţii pentru preşedinte». Grupînd informaţii provenind de la C.I.A. şi de la alte servicii de informaţii, acest rezumat îi oferea ultimele date asupra evenimentelor politice sau economice mondiale. Citind presa şi acest buletin, preşedintele nota cîte ceva într-un blocnotes galben, aşezat în acest scop lîngă patul său.

Oriunde la Washington, principalii colaboratori ai lui John Kennedy luau micul dejun în acelaşi fel, parcurgînd febril ziarele de dimineaţă. Ştiau că trebuie să se pregătească să înfrunte întrebările pe care preşedintele nu uita să le pună de îndată ce începeau lucrul. Apoi, n-aveau decît să sară în maşinile negre ale Casei Albe, dispunînd de aparate de transmisie perfecţionate pentru cazul în care preşedintele ar fi dorit să le vorbească înainte ca ei să fi ajuns la birouri.

Ora 8. Preşedintele se îndreaptă spre ascensorul care îl va conduce de la apartamentele sale, de la etajul al doilea, la subsolul Casei Albe. Străbate o uşă care, printr-un scurt culoar, îl conduce dincolo de piscina acoperită, pînă la biroul său, situat în aripa de vest.

În unele dimineţi, i se întîmpla să facă mai mulţi paşi cu cei doi copii, Caroline şi John, şi chiar să se joace cu ei, în biroul său, zece minute, un sfert de oră.

SALA OPERAŢIUNILOR.

Sosirea preşedintelui în biroul său e semnalată printr-o sonerie în toate birourile aripii de vest. (Aceeaşi sonerie semnalează de două ori cînd preşedintele îşi părăseşte biroul, în aşa fel încît colaboratorii săi ştiu întotdeauna dacă el lucrează sau nu). Puţin după sosirea sa, preşedintele se întreţine cu asistentul său pentru securitatea naţională, McGeorge Bundy, şi cu consilierul său militar, generalul Chester V. Clifton, cu care se

La 29 de ani, John Kennedy intră în Congres ca reprezentant al Bostonului

cufundă în sinteza informaţiilor şi în telegramele diplomatice importante.

După această introducere, conferinţa zilnică asupra problemelor de securitate naţională se ţine prin convocarea făcută de Bundy în «Sala operaţiunilor», situată în subsolul aripii de vest. Adevărat centru nervos al Casei Albe în ceea ce priveşte problemele diplomatice sau militare, această sală are pereţii acoperiţi de hărţi pe care se pot vedea toate «punctele calde» ale globului. O hartă specială informează la zi despre mişcările celorlalţi şefi de stat. În timpul preşedinţiei Kennedy, la o asemenea conferinţă se puteau discuta probleme de informare privind Asia de sud-est, Berlinul, Congo.

Cinci-şase întrevederi pe zi.

Ora. 9. În vremuri normale, preşedintele se consacră, la această oră, întrevederilor cu membrii statului său major. Nu apreciază marile conferinţe, prea apăsătoare după gustul său, ci preferă să-i întîlnească individual pe colaboratorii săi pentru a discuta cu ei problemele de care răspund.

Îl întîlneşte, de obicei, pe consilierul său special, Theodore C. Sorensen, cu care se angajează adeseori într-o discuţie asupra uneia sau mai multor probleme de politică internă ori într-un schimb de vederi asupra unei alocuţiuni importante pe care urmează să o pronunţe. În acest caz, preşedintele îi indică lui Sorensen principalele sale idei, precizînd punctele asupra cărora înţelege să insiste. Pe aceste baze, Sorensen redactează un prim text, urmînd a servi preşedintelui drept schelet pentru pregătirea textului definitiv.

Preşedintele îi întîlneşte, de asemenea, pe Lawrence O'Brien, însărcinat cu relaţiile cu Congresul, şi pe Kenneth O'Donnel, secretarul său, răspunzător de stabilirea întîlnirilor. Cu O'Brien discuţia se concentrează asupra problemelor legislative aduse în faţa Congresului şi asupra celor mai bune metode de a convinge Congresul să adopte unele din măsurile propuse de preşedinte. Cu O'Donnel discută problemele partidului democrat, pentru că preşedintele nu e numai şeful statului, ci şi şeful acestui partid.

În general, aceasta este ora la care îl întîlnesc pe preşedinte, pentru prima oară în acea zi, pentru a ne întreţine asupra ştirilor din presa de dimineaţă şi a deduce ce ar putea surveni în restul zilei. Încerc, apoi, să organizez cîteva întîlniri cu ziarişti care au manifestat dorinţa de a-l vedea pe preşedinte personal. Aceasta e prima din cele cinci sau şase întrevederi pe care le am zilnic cu el.

(Va urma)

POSTA REDACȚIEI

H. Gherman, Cluj. Atît noul președinte al R.F. Germania, Walter Scheel, cît și noul cancelar federal, Helmut Schmidt (despre care am scris pe larg în rubricile „Profil" din nr. 23 și 25) s-au înscris, în același an, 1946, în partid : Scheel în Partidul Liber-Democrat, Schmidt în Partidul Social-Democrat. Sînt căsătoriți amîndoi. **În fotografie,** de la stînga la dreapta : Hannelore Schmidt, soția cancelarului, președintele Walter Scheel, soția sa, Mildred, cancelarul Helmut Schmidt și fiica sa, Susanne.

Universitatea Națiunilor Unite

Eugen Dumitrescu, Buzău ; I. Vlad, Cluj. În nr. 24 și 37 din 1973 am publicat răspunsuri despre Universitatea Națiunilor Unite. Vom încerca să completăm, de această dată, informațiile oferite atunci, folosind în acest scop un articol semnat de Jagbans K. Balbir în buletinul „Chronique de l'U.N.E.S.C.O". Ideea creării unei universități internaționale a fost lansată în 1921, cînd Societatea Națiunilor și Institutul de cooperare intelectuală au început să examineze problema unei asemenea instituții. Nimic însă nu s-a făcut înainte de al doilea război mondial. După crearea U.N.E.S.C.O., în anii '50 și '60, ideea unei universități internaționale a renăscut și au fost formulate peste 150 de propuneri concrete. În ciuda numeroaselor sugestii, Națiunile Unite n-au aprofundat proiectul unei asemenea întreprinderi decît după declarația lui U Thant din 1969 („A sosit momentul — spunea U Thant — de a se considera serios crearea unei universități a Națiunilor Unite, care ar avea un caracter autentic internațional și s-ar consacra scopurilor păcii și progresului enunțate în Cartă"). La a 16-a sesiune (1970) a Conferinței generale a U.N.E.S.C.O., a fost prezentat un raport care sublinia importanța unei asemenea instituții de învățămînt și se sublinia faptul că universitatea nu putea fi concepută decît dacă își asuma o funcție specifică în raport cu celelalte universități. Ulterior, O.N.U., U.N.E.S.C.O. și U.N.I.T.A.R. (Institutul Națiunilor Unite pentru Formare și Cercetare) au colaborat strîns pentru soluționarea unor probleme privind viitoarea universitate : structură, organizare, principii, finanțare. În 1972, Adunarea Generală a O.N.U. a hotărît crearea unei asemenea universități și se stabilea un comitet fondator însărcinat cu redactarea proiectului Cartei noii instituții. În toamna anului trecut, Consiliul executiv al U.N.E.S.C.O. a examinat proiectul Cartei, operînd cîteva modificări ; prezentat apoi Adunării Generale a O.N.U., proiectul a fost adoptat la 6 decembrie. Universitatea e compusă dintr-un consiliu, un rector răspunzător în fața consiliului și însărcinat cu direcția, administrația, programarea și coordonarea, un grup de ajutoare ale rectorului, centre și programe de cercetare și formare. În scopul cercetării la nivel înalt, Universitatea O.N.U. va putea acorda altor universități și centre de învățămînt, în special din țările pe cale de dezvoltare, statutul de instituții afiliate. Centrul Universității va fi stabilit la Tokio. Consiliul e compus din 24 membri numiți de secretarul general al O.N.U. și directorul general al U.N.E.S.C.O. Cheltuielile vor fi acoperite prin contribuții voluntare ale guvernelor ori ale instituțiilor non-guvernamentale. De la sfîrșitul anului 1973, 21 de țări și-au arătat deja interesul de a coopera cu universitatea.

Atentatul de la Turnul Londrei

Ion Ioachim, Buzău. Explozia de la Turnul Londrei a avut loc la 17 iulie, la orele 14. O femeie a fost ucisă, iar 33 de turiști răniți, dintre care 12 (în cea mai mare parte copii), grav. Potrivit datelor furnizate de Scotland Yard, o bombă cu ceasornic în greutate de 5 kg a fost depusă într-o sală a Turnului Alb. Pagubele materiale nu sînt importante, deoarece zidurile Turnului sînt foarte groase, dar numărul mare al victimelor a produs o puternică emoție în rîndurile londonezilor. Nu se cunoaște încă autorul atentatului.

Ștefan Dobrescu, Hațeg, jud. Hunedoara. În nr. 38 din 1973 al revistei, în cadrul rubricii „Profil", au fost publicate date biografice ale lui Henry Kissinger, care s-a născut în 1923 în Germania, de unde a emigrat în S.U.A. în 1938.

Gheorghe Tinca, București. Vă sugerăm să vă adresați gazetei „Revista economică".

Gheorghe Stamate, București. Sikkim este un stat situat în Himalaya, aflat sub protectorat indian, care dispune de autonomie internă. Prin urmare, legile indiene nu sînt valabile aici. În legătură cu Bangladesh, vă sugerăm consultarea nr. 50—52 din 1971, nr. 4, 28, 49 din 1972. Despre O.E.P. am scris în cadrul acestei rubrici (nr. 50 din 1973).

Forțele armate aflate pe teritoriul cipriot

Ștefan Brancu, com. Remetea Mare, jud. Timiș ; Viorel Cozma, Brașov. Poziția geostrategică importantă a Ciprului a făcut ca în insulă să existe, în momentul loviturii de stat din 15 iulie, un veritabil mozaic de forțe :

— Garda națională (sau armata cipriotă) : 12 000 militari, conduși de 650 ofițeri greci ; poliția : 3 000 de persoane ; garda personală a arhiepiscopului Makarios : 600 de persoane.

Conform tratatului din 1960 dintre Cipru, Grecia, Turcia și Marea Britanie, ultimele trei țări amintite dețin în insulă : Grecia — 950 militari ; Turcia — 1 500 militari și 8 000 combatanți voluntari, însărcinați cu protecția comunității turce ; Marea Britanie — în cadrul bazelor de la Dhekelia și Akrotire — 8 000 de persoane.

În sfîrșit, O.N.U. deține, începînd din 1964, forțe cuprinzînd unități ale „căștilor albastre" (2 190 persoane) și 153 polițiști civili.

Stelian Dumitrescu, București. În acest număr al revistei publicăm un articol în care este explicată pe larg situația actuală din Japonia, după alegerile parțiale pentru Camera Consilierilor, precum și cauzele celor două importante demisii. După cum se știe, în urma acestor demisii s-au făcut unele schimbări în guvernul nipon, ministru de externe fiind numit Toshio Kimura, iar director general al Agenției pentru managementul administrativ, Kichizo Hosoda. **Fotografia** alăturată îl înfățișează pe premierul nipon Kakuei Tanaka, împreună cu noii membri ai guvernului : Kimura (stînga) și Hosoda (dreapta).

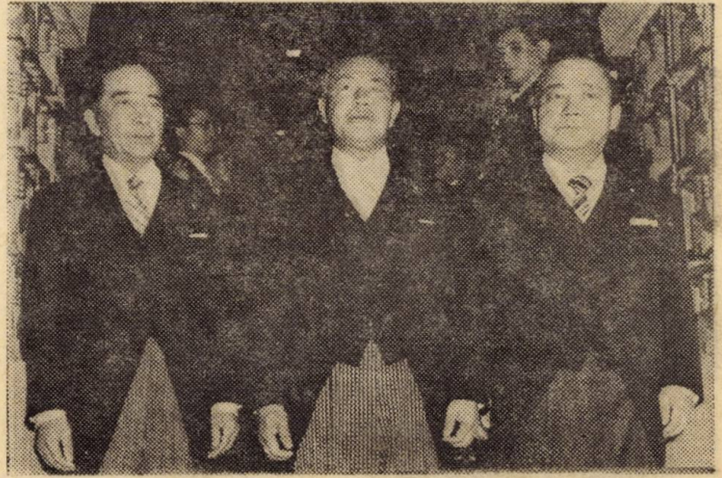

POSTA REDACȚIEI

Cipru — luni 15 iulie

Adrian Datcu, București; Ștefan Brancu, com Remetea Mare, jud. Timiș. Pentru a răspunde întrebărilor dv., reproducem un articol transmis din Nicosia de corespondentul agenției U.P.I., Wilborn Hampton.

„Ordinul de zi pentru Garda națională a Ciprului suna simplu : «Pregătiți-vă pentru acțiune, în echipament de luptă, după micul dejun». Președintele Ciprului, arhiepiscopul Makarios, părăsise reședința sa de pe muntele Olympus pentru a se întoarce la palatul prezidențial din capitală. Avea o întîlnire protocolară cu un grup de copii egipteni de origine greacă.

Întîlnirea programată a luat, însă, o altă întorsătură. Pe aeroportul din Nicosia, tehnicienii de la sol pregăteau un avion pentru zbor. Mica unitate de poliție care asigura paza aeroportului se deplasa încet sub soarele arzător de dimineață, care anunța o zi toridă. La postul de radio Nicosia redactorii începeau pregătirile pentru emisiunea de dimineață.

Lovitura de stat a început la ora 8,30, luni 15 iulie. Tancurile și trupele Gărzii naționale au năvălit brusc pe aeroport. Polițiștii de serviciu, treziți din letargia lor matinală, și-au revenit și au opus o scurtă rezistență. Avionul nu a mai decolat. Pe la aceeași oră, mai multe tancuri din Garda națională se opriseră în fața Corporației de radioteleviziune a Ciprului, în dreptul intrării principale. O mînă de soldați dintr-o unitate tactică de rezervă a președintelui Makarios n-a mai fost în măsură să opună rezistență. Emisiunea de la ora 9 a postului de radio s-a amînat.

Pe aeroport, un ofițer grec din Garda națională i-a condus pe toți salariații aeroportului în holul principal. «Știți ce s-a întîmplat, cu toții», a spus el. În fața mitralierelor, sensul acestor cuvinte le era clar tuturor. La stația de radio, un căpitan grec din Garda națională a năvălit pe coridor, în fruntea unui grup de militari, trăgînd rafale de armă automată în ușile închise și ordonînd tuturor funcționarilor să se adune în sala principală de emisie. Redactorul emisiunii de dimineață și cei doi adjuncți ai săi au fost puși cu fața la perete. Un militar a tras o rafală pe lîngă ei ; la cîțiva centimetri, cartușele desenară un cerc de orificii în perete.

Copiii egipteni, care își petreceau vacanța într-o tabără din Cipru, se adunaseră, între timp, la palatul prezidențial. Arhiepiscopul Makarios i-a primit în audiență, iar un fotoreporter guvernamental se afla acolo pentru a face cîteva fotografii ale întîlnirii. O fetiță i-a oferit președintelui Makarios un buchet de flori și un băiat, născut în Egipt din părinți greci, a adus, în cîteva cuvinte, un omagiu călduros președintelui. Zîmbind, Makarios a mulțumit fetiței și băiatului ; apoi s-a ridicat pentru a rosti cuvîntul de răspuns.

Atunci s-a auzit prima împușcătură.

La postul de radio Nicosia, soldații au ordonat redactorilor și speaker-ilor să iasă din studio și au început să transmită muzică greacă de marș. O jumătate de oră mai tîrziu, au dat citire primului lor buletin de știri, în care îndemnau pe toți ciprioții să înceteze să opună rezistență autorilor loviturii militare.

Președintele Makarios a rămas încremenit cînd a auzit zgomotul rafalelor de armă. Prietenii care-l însoțeau au mărturisit că era foarte agitat. Președintele i-a condus pe copiii egipteni din sala de ceremonie în biroul său particular. Un aghiotant s-a apropiat de el și i-a spus : «Sîntem înconjurați de tancuri».

Președintele Makarios nu a ezitat. S-a îndreptat spre colaboratorii săi și le-a spus : «Trebuie să plec». S-a întors brusc ; mergea grăbit pe coridoare, pînă cînd, la capătul lor, a dispărut pe o ușă.

Stația de radio, aflată acum în mîinile rebelilor, a transmis prima emisiune de știri la ora 9,40, difuzînd o proclamație care arăta că «Makarios este mort» și avertiza că oricine va continua să opună rezistență autorilor loviturii de stat «va fi executat pe loc».

«Makarios este mort...» — repeta postul de radio Nicosia.

În fapt, președintele Makarios ieșise pe o ușă secretă și străbătuse un pasaj subteran ce ducea spre un punct de pe malul rîului care curge în vecinătatea palatului prezidențial. S-a îndreptat apoi spre o casă din apropiere, însoțit de secretarul său, Patroklos Stavrou, și de agentul însărcinat cu paza sa personală, Nikos. A întrebat-o pe gospodina care i-a deschis dacă poate să-i împrumute automobilul. Aceasta a răspuns afirmativ ; a adăugat, însă, că mașina nu are prea multă benzină în rezervor. Micul grup s-a îmbarcat în ea, s-a deplasat cîteva sute de metri în josul străzii, a oprit o altă mașină care avea un rezervor de benzină plin și s-a aprovizionat.

În timp ce mașina ieșea din capitală, cei trei au trecut pe lîngă ariergarda trupelor Gărzii naționale, care se îndrepta spre Nicosia. Au străbătut aproximativ 160 de km pînă la orașul natal al lui Makarios, Paphos.

Vreme de cinci ore, cît a durat bătălia, copiii egipteni, miniștrii și colaboratorii lui Makarios stăteau culcați pe parchet în palatul prezidențial. După aceea, trupele Gărzii naționale au ocupat clădirea și au incendiat-o. Colaboratorii președintelui Makarios au fost imediat văzuți de primii soldați care au intrat în palat, iar un ofițer grec care i-a arestat a început să urle la ei, apostrofîndu-i.

Între timp, președintele Makarios transmitea de la postul de radio clandestin din Paphos apeluri către ciprioți și guvernele statelor lumii. Dar, după cîteva ore, aceste apeluri au încetat : stația de radio era bombardată. Președintele Makarios s-a adresat apoi Marii Britanii pentru a părăsi Ciprul".

Zepelinul, azi

Eduard Plummer, Reșița; Marin Constantinescu, București. Revenim, așa cum am promis în nr. 20 al revistei, cu date despre zepelin. Primul aparat de acest fel a fost lansat, la 2 iulie 1900, în localitatea Friedrichshafen pe Bodensee (azi în R.F. Germania). Au urmat, de-a lungul anilor, alte 130 de aeronave. În 1937, zepelinul „LZ 129 Hindenburg" reușea să atingă o viteză de 125 km pe oră, dar s-a prăbușit la Lakehurst (S.U.A.), fapt care a stopat atît construirea, cît și utilizarea în continuare a aparatelor. În 1972, Theo Wüllenkemper reia tradiția zepelinului și proiectează un alt aparat, „WDL 1", lung de 60 metri, cu o capacitate utilă de 3 tone. Zepelinul construit după planurile lui Wüllenkemper are la activ, deja, 2 500 ore de zbor. Alt aparat, „WDL 2", de 20 metri și capacitate utilă de 10 tone, este exploatat în scopuri științifice în Japonia. Un al treilea aparat urmează a fi dat curînd în exploatare — poate lua la bord 30 tone sau 120 pasageri. Acesta e propulsat cu heliu neinflamabil și urmează a fi utilizat de unele țări în curs de dezvoltare care nu dispun de o amplă rețea feroviară și rutieră. Folosirea sa e mai ieftină decît a avioanelor. Dezvoltă 140 km pe oră. Constructorul aparatului, Wüllenkemper, are 48 de ani și a fost, anul acesta, cooptat în comitetul de experți al P.N.U.D., unde, se pare, va continua perfecționarea ultimului model de zepelin.

LUMEA

Redactor-șef
Ion Cârje

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.10. Internațional 18.50.81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Abonamentele pentru străinătate : prin întreprinderea „ROMPRESFILATELIA" — serv. Import-Export Presă — București, Calea Griviței nr. 64–66, P.O.B. — 2001, telex 011631.

C.P.C.S.

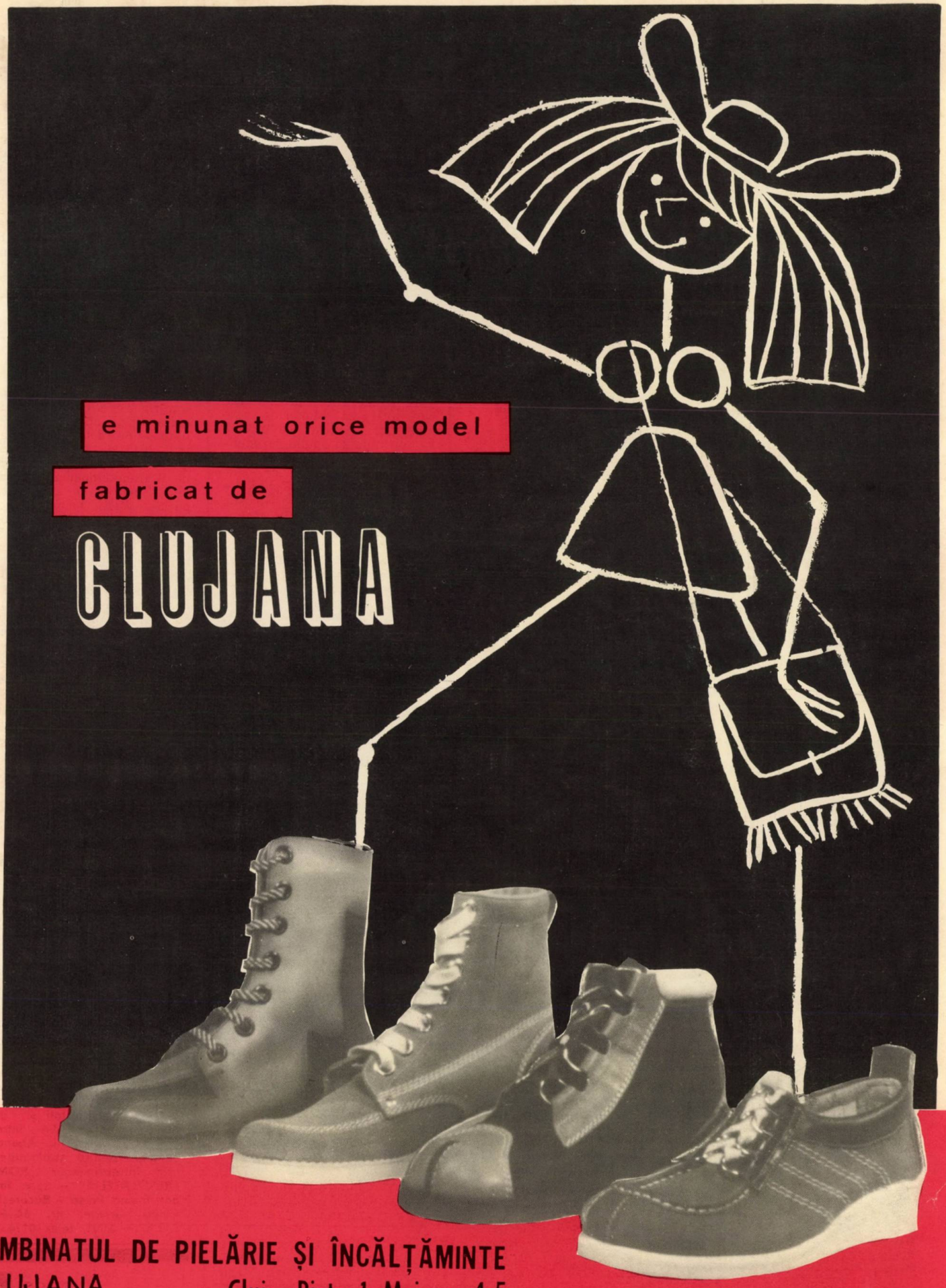
e minunat orice model
fabricat de
CLUJANA
COMBINATUL DE PIELĂRIE ȘI ÎNCĂLȚĂMINTE
CLUJANA
Cluj – Piața 1 Mai nr. 4-5

Lei 2

RECOM

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

Nr. 33 — 8 august 1974

CABINETUL DE PARTID CIBIU

anchetă internațională

ROMÂNIA ÎN CONȘTIINȚA LUMII

Convorbirile asupra situației din Cipru

SINTEZE

Necesitatea instaurării unei noi ordini economice internaționale

REPORTAJ PE GLOB

La gurile Rinului

Constituirea juntei democratice din Spania

UN DAR AL PETROLULUI (II)

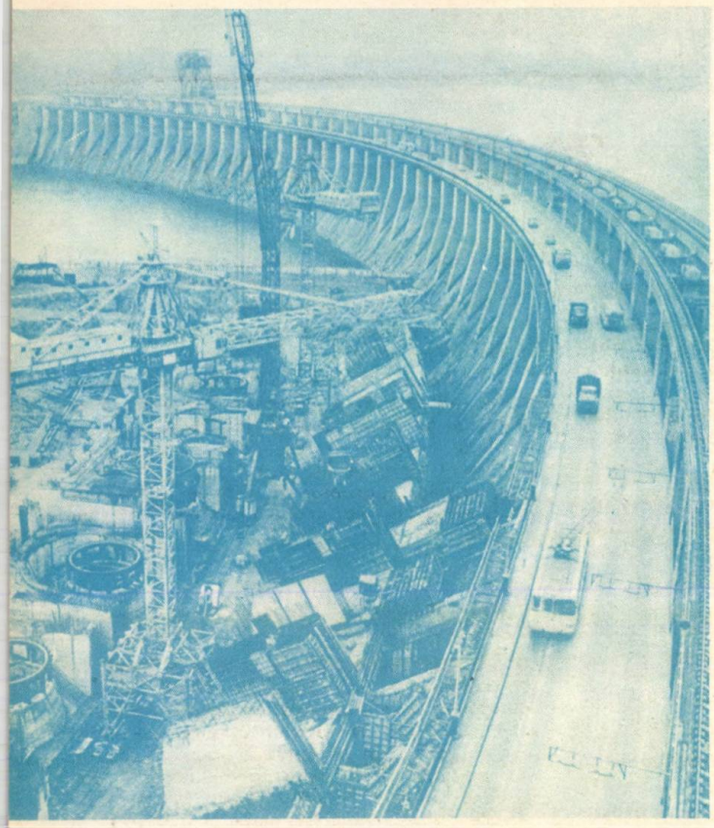

U.R.S.S. În cadrul amplului sistem al energeticii sovietice, dezvoltarea hidrocentralelor ocupă un loc de frunte. În imagine : şantierul celui de al doilea tronson al centralei „Lenin“ de pe Nipru

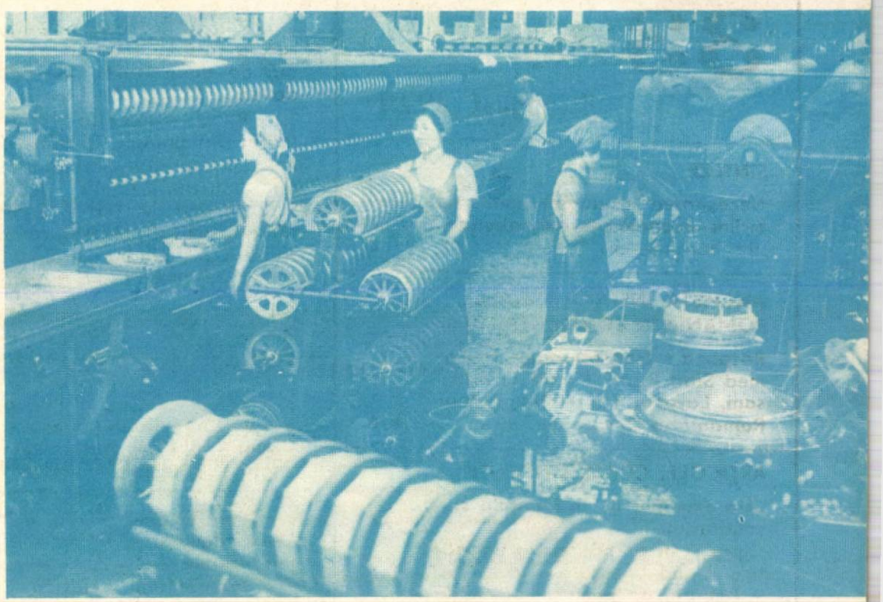

R. P. D. COREEANĂ. O imagine simbol a unei ramuri economice cu vechi tradiţii — industria textilă

Din ţările socialismului

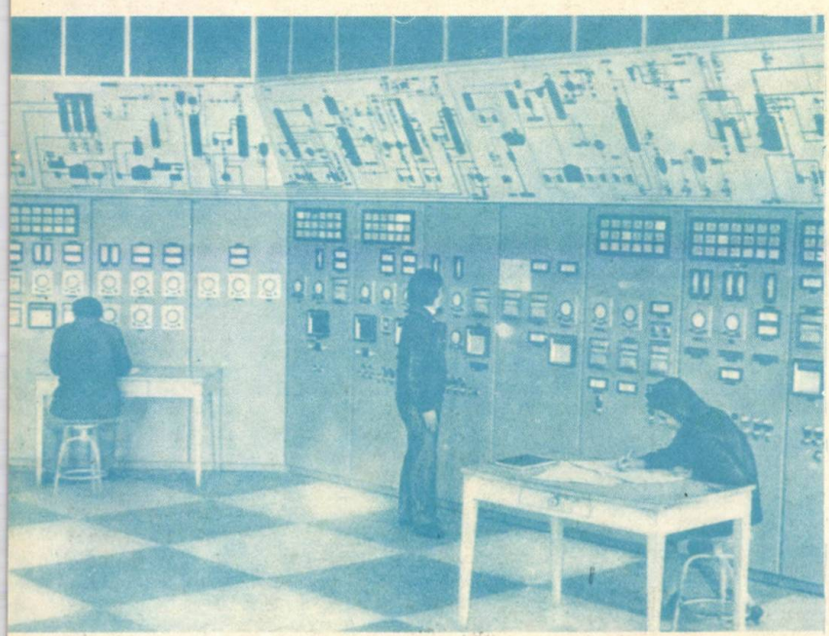

R. P. ALBANIA. Industria chimică beneficiază tot mai mult de aportul cuceririlor tehnicii moderne. În imagine : sala de comandă a uzinei de nitrat de amoniu din oraşul Fier

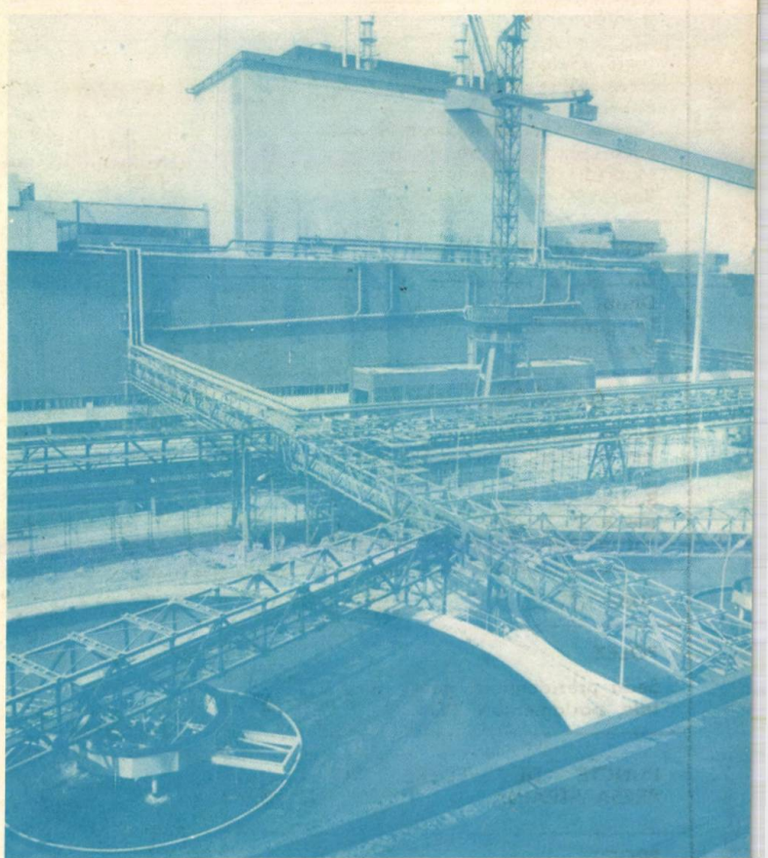

R. S. CEHOSLOVACĂ. Industria siderurgică cunoaşte o continuă dezvoltare : unităţilor existente li s-a adăugat, în acest an, Oţelăria nr. 2 din cadrul combinatului „Slovacia de est“ din Košice

LUMEA

Săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

33 (563)

8 august 1974

SINTEZE

Necesitatea instaurării unei noi ordini economice internaționale. Ilie Șerbănescu 2

ANCHETA INTERNAȚIONALĂ ROMÂNIA ÎN CONȘTIINȚA LUMII

Răspund : General-maior Mohamed Siad Barre, Khalid al Adassani, Layachi Yaker, Bhagirathan Ramanthan Devarajan 4–6

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

„Un exemplu de fraternitate și solidaritate". Ion Adam 7
Cipru — în pregătirea fazei politice. Liana Enescu 8
— Acordul de pace cu privire la Cipru. Text integral. 9
Atena. Primele măsuri ale guvernului Caramanlis. Ion Badea 10
— Grecia. Cronologie 1967—1974 11
Politica de alianță a Partidului Comunist Român în pregătirea și înfăptuirea insurecției. Dr. Aurică Simion 12
Tokio. Gensuikyo — for important consacrat cauzei păcii. Paul Diaconu 14
Populația și dezvoltarea economico-socială. Costin Murgescu 18
Madrid. „Un dialog necesar". Rodica Dumitrescu 19

REPORTAJ PE GLOB

Un dar al petrolului (II). Abu Dhabi. Crăciun Ionescu 15
La gurile Rinului. N. Popescu-Bogdănești 16

DIN ȚĂRILE SOCIALISMULUI

Berlin. Sarcini sporite în al doilea semestru. Constantin Varvara 20
Budapesta. Relațiile comerciale ale R. P. Ungare. Interviu realizat de Aurel Pop. 21

1000 + 1 22–23

POLEX

Sedii prezidențiale, guvernamentale, parlamentare (V) 24

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA STRĂINĂ 25–28

PROFIL

Nikolai Viktorovici Podgornii, președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. 28

POȘTA REDACȚIEI 29–32

SAPTAMINA

CABINETUL DE PARTID SIBIU

31 iulie — 6 august

miercuri

— Primul ministru al Franței, **Jacques Chirac, a sosit la Copenhaga, într-o vizită oficială de două zile, la invitația guvernului danez.**

— R.P.D. Coreeană și Australia au stabilit relații diplomatice la nivel de ambasadă.

— Oficialitățile portugheze au cerut ziaristului John Bruce Edlin, de la agenția de știri sud-africană „Argus", să părăsească teritoriul Mozambicului. Motivul expulzării se datorează prezentării deformate de către acesta a vieții interne a Mozambicului.

joi

— Primul ministru al Republicii Elene, Constantin Caramanlis, a anunțat repunerea în vigoare a Constituției din 1952 a țării, hotărire apreciată „ca un pas decisiv spre restaurarea vieții normale și a democrației".

— Fostul prim-ministru al Etiopiei, Endalkatchew Makonnen, a fost arestat de către forțele armate.

— Președintele legal al Ciprului, arhiepiscopul Makarios, a avut o întrevedere cu ministrul afacerilor externe al Marii Britanii, James Callaghan. Au fost examinate ultimele evenimente în legătură cu problema cipriotă, inclusiv acordul realizat la Conferința tripartită de la Geneva cu privire la încetarea focului în Cipru.

vineri

— Tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a adresat un Mesaj participanților la cea de-a XX-a Conferință Internațională împotriva bombelor atomice și cu hidrogen — Gensuikyo.

— Li Sien-nien, membru al Biroului Politic al C.C. al Partidului Comunist Chinez, vicepremier al Consiliului de Stat al R.P. Chineze, **a avut convorbiri cu Le Thanh Nghi,** membru al Biroului Politic al C.C. al Partidului celor ce muncesc din Vietnam, vicepremier al guvernului R. D. V., conducătorul delegației guvernamentale a R.D. Vietnam.

— Președintele Mexicului, Luis Echeverria, a hotărît ca activitățile desfășurate de „Central Intelligence Agency" (C.I.A.) pe teritoriul acestei țări să facă obiectul unei anchete a Ministerului mexican al Justiției.

— Secretarul general al O.N.U. Kurt Waldheim, aflat într-o vizită oficială la Lisabona, **a fost primit de președintele Portugaliei, Antonio de Spinola.** A fost abordată politica de decolonizare pe care o preconizează actualul regim portughez în Africa.

sîmbătă

— A fost dat publicității Proiectul Directivelor Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român cu privire la planul cincinal 1976—1980 și liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a României pentru perioada 1981—1990 — document de excepțională însemnătate pentru înflorirea continuă a țării.

— La Alexandria au început convorbirile oficiale dintre președintele Egiptului, Anwar Sadat, și regele Feisal al Arabiei Saudite. Au fost analizate situația din Orientul Apropiat, relațiile bilaterale și probleme interesînd mișcarea palestiniană de rezistență.

— Piața comună a solicitat statutul de observator la Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite.

— La Palatul Națiunilor din Geneva s-a încheiat cea de-a 57-a sesiune a Consiliului Economic și Social al O.N.U. (ECOSOC). La încheierea lucrărilor a fost adoptat principalul document elaborat în cadrul sesiunii — **rezoluția privind programul de acțiune referitor la instaurarea unei noi ordini economice internaționale.**

duminică

— După convorbirile pe care le-a avut cu președintele de Spinola și cu oficialitățile guvernamentale portugheze, secretarul general al O.N.U., Kurt Waldheim, a remis presei un comunicat oficial în care se spune : „Guvernul portughez este gata să recunoască Republica Guineea-Bissau ca stat independent și este dispus să încheie imediat acorduri cu această republică, în vederea transferării imediate a administrației". De asemenea, Portugalia „va da un sprijin total admiterii Guineei-Bissau în rîndul Națiunilor Unite".

— În comunicatul întîlnirii dintre delegația Organizației pentru Eliberarea Palestinei (O.E.P.), condusă de Yasser Arafat, președintele Comitetului Executiv al organizației, aflată în vizită în U.R.S.S., și Boris Ponomariov, membru supleant al Biroului Politic al C.C. al P.C.U.S., și alte oficialități sovietice se afirmă acordul părții sovietice privind deschiderea la Moscova a unei reprezentanțe a O.E.P., în conformitate cu cererea acesteia.

— Den Siao-pin, vicepremier al Consiliului de Stat al R.P. Chineze, a avut o întrevedere cu Pierre Graber, vicepreședinte al Consiliului federal și șef al Departamentului politic al Elveției, care efectuează o vizită în China.

luni

— După încheierea vizitei oficiale de prietenie în R.P.D. Coreeană, ministrul afacerilor externe al Republicii Socialiste România, George Macovescu, a sosit la Pekin. Între ministrul român și Ci Pîn-fei, ministrul afacerilor externe al R.P. Chineze, au început convorbirile oficiale.

— Regele Hussein al Iordaniei a părăsit Ammanul plecînd spre Canada unde întreprinde o vizită oficială.

marți

— Adunarea legislativă a Republicii Costa Rica a aprobat, cu o largă majoritate, proiectul de reformă constituțională relativ la legalizarea activității organizațiilor politice marxiste.

— Ministrul de externe al Egiptului, Ismail Fahmy, care a sosit luni la Paris într-o vizită oficială pentru a participa la prima reuniune a Comisiei franco-egiptene de cooperare, **a fost primit la Palatul Elysée de președintele Franței, Valéry Giscard d'Estaing, căruia i-a înmînat un mesaj din partea șefului statului egiptean, Anwar Sadat.** În continuare, între cei doi interlocutori a avut loc o convorbire.

Necesitatea instaurării unei noi ordini economice internaționale

Relațiile internaționale constituie un domeniu în care dialectica raportului dintre economic și politic se evidențiază în mod direct și deosebit de pregnant. Rămînînd două elemente distincte, economicul și politicul se articulează strîns pe tărîmul relațiilor internaționale, interpenetrîndu-se, intercondiționîndu-se prin multiple legături și pe diverse planuri. Relațiile „independență politică — independență economică", „dezvoltare-decolonizare-dezarmare", „interdependență economică — dezvoltare de sine stătătoare", „inechitate economică — inechitate politică", „egalitate economică — egalitate politică", „dreptul asupra resurselor — progres economic și social", „cooperare — securitate", „democratizarea raporturilor economice internaționale — democratizarea raporturilor politice internaționale" — sînt numai cîteva din aspectele acestor multiple legături.

Laturile economică și politică nu ar putea fi nicidecum separate una de alta în procesul complex de restructurare a relațiilor internaționale în ansamblul lor. Nu ar putea fi concepută o asemenea restructurare în afara așezării pe noi baze a raporturilor politice și, concomitent, a celor economice, cu atît mai mult cu cît realitatea dovedește că interconexiunea dintre ele a devenit și tinde să devină tot mai pronunțată în lumea contemporană.

Din punctul de vedere al înrîuririi factorului politic, această tendință își află sorgintea obiectivă în amplificarea procesului revoluționar de afirmare a națiunilor și statelor suverane, a voinței popoarelor de a dispune de ele însele, de a înlătura dominația și amestecul străin, de a-și hotărî singure soarta, de a-și asigura dezvoltarea de sine stătătoare pe calea progresului lor economico-social ; în apariția, într-o perioadă istoricește scurtă, a numeroase țări (ce reprezintă, de altfel, peste jumătate din numărul actual al statelor globului) pentru care lupta în vederea consolidării independenței politice se confundă cu lupta pentru lichidarea subdezvoltării și pentru situarea lor pe o poziție economică echitabilă pe plan internațional ; în participarea din ce în ce mai activă la viața economică și politică internațională a tuturor țărilor, indiferent de mărime, potențial, situare geografică, sistem social sau nivel de dezvoltare ; în hotărîrea fermă a popoarelor de a-și spune cuvîntul în dezbaterea și soluționarea marilor probleme economice și politice ale lumii de azi.

Din punctul de vedere al înrîuririi factorului economic, tendința respectivă este determinată de faptul că relațiile internaționale contemporane, în ansamblul lor, sînt tot mai puternic marcate de cele din domeniul economic, ca urmare, în principal, a creșterii interdependenței dintre economiile diferitelor țări, la baza căreia stă procesul obiectiv al adîncirii continue a diviziunii mondiale a muncii. În perioada actuală, desfășurarea revoluției științifico-tehnice duce la o sporire deosebită a complexității producției. Ca atare, nici o țară nu se poate dispensa de participarea la circuitul economic mondial, aceasta constituind o condiție sine qua non a dezvoltării și progresului fiecărei țări în epoca noastră. Avînd tot mai mult de dat și de primit în cadrul schimburilor internaționale, statele sînt în mod firesc antrenate pe calea unei cooperări mereu mai strînse, economia mondială devenind tot mai interdependentă, lucru demonstrat elocvent de creșterea mai rapidă a comerțului mondial în comparație cu cea a producției mondiale.

Este, astfel, evident necesar ca instaurarea unor noi relații internaționale să vizeze atît latura lor politică, cît și latura lor economică, în condițiile interconexiunii crescînde dintre acestea, în contextul sporirii substanței economice a raporturilor din domeniul politic și al lărgirii semnificației politice a celor din domeniul economic. Se evidențiază pregnant legătura strînsă între statuarea unor noi relații politice internaționale și crearea unei noi ordini economice internaționale, ca părți componente inseparabile ale aceluiași proces de făurire a unei lumi mai drepte și mai bune — imperativ major al epocii noastre, reclamat în mod obiectiv de marile mutații contemporane, al căror sens îl constituie ascensiunea ireversibilă a forțelor socialismului, democrației, păcii și progresului.

„Se impune — subliniază tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU — realizarea unei noi ordini economice — deci și politice — internaționale, bazată pe principii noi, de egalitate, respect, avantaj reciproc. Aceasta presupune realizarea unor raporturi echitabile între prețurile produselor industriale și cele ale materiilor prime, care să favorizeze progresul mai rapid al țărilor în curs de dezvoltare ; ea presupune, de asemenea, accesul în condiții echitabile al țărilor în curs de dezvoltare la tehnologiile moderne, în vederea industrializării lor, cît și accesul tuturor statelor, de asemenea în condiții echitabile, la resursele de materii prime și energie. După părerea noastră, rezolvarea problemei subdezvoltării și a problemei materiilor prime constituie un factor primordial pentru dezvoltarea viitoare a relațiilor internaționale, pentru realizarea noii politici de pace și colaborare internațională, pe baza deplinei egalități între toate națiunile lumii. Apreciem că la soluționarea acestor probleme trebuie să participe în mod activ toate statele lumii, iar țările în curs de dezvoltare — România considerîndu-se printre acestea — trebuie să fie mult mai active pentru a contribui la găsirea unor soluții juste și corespunzătoare. O condiție esențială pentru aceasta este ca popoarele să preia în propriile mîini bogățiile lor naționale, să le folosească în interesul lor, în scopul dezvoltării economice și sociale independente".**

Se găsesc sintetic expuse, în aceste cuvinte, elemente care, în concepția partidului și statului nostru, ar trebui să caracterizeze noua ordine economică internațională, să constituie coordonate de bază ale acesteia. Este subliniată semnificația politică majoră a instaurării unei noi ordini economice internaționale, ca factor cu pondere esențială pe calea edificării unei lumi a păcii și colaborării.

Apărut relativ de curînd în literatura socio-economică și politică mondială, dar impus deja pe plan internațional, căpătînd o largă audiență și intrînd, de altfel, în terminologia oficială a Națiunilor Unite, conceptul de „nouă ordine economică internațională" urmărește să exprime, într-o formulare cît mai concisă, dar cît mai cuprinzătoare, necesitatea unei schimbări în actualele structuri ale relațiilor economice internaționale, care mențin discrepanțe, inegalități și inechități, să releve, printr-o comparație implicită, ceea ce ar urma în esență să caracterizeze aceste structuri în cadrul alternativei înnoitoare a raporturilor economice internaționale. Desigur, important este, însă, conținutul conceptului, el cristalizînd elementele în măsură să definească trăsătura de fond a acestuia. Este un domeniu în care contribuția românească se dovedește a fi deosebit de prețioasă și amplu remarcată pe plan internațional. Jalonată și fundamentată în cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu, expusă în documente de partid și de stat, concepția românească asupra noii ordini economice internaționale a fost, în repetate rînduri, exprimată în diverse foruri și organizații internaționale, fiind amplu afirmată în cadrul sesiunii extraordinare a O.N.U., din primăvară, consacrată studierii problemelor dezvoltării și materiilor prime, unde s-a și materializat, de altfel, în aportul de idei și în participarea activă a României la elaborarea „Declarației asupra instaurării unei noi ordini economice internaționale", adoptată la această sesiune (vezi „Lumea" nr. 22/1974).

Potrivit concepției partidului și statului nostru, în stabilirea conținutului noii ordini economice internaționale este necesar să se pornească de la fixarea precisă a cadrului principial pe care trebuie să se înteme eze întreaga structură a acesteia, pe care trebuie să se bazeze noile raporturi economice internaționale. Acest cadru nu-l pot alcătui decît principiile înaintate ale respectării independenței și suveranității naționale, egalității depline în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, dreptului sacru și inalienabil al fiecărui popor de a dispune de el însuși, de a-și hotărî singur destinele, potrivit voinței și aspirațiilor proprii. Stricta observare și aplicarea universală în relațiile dintre state a acestor principii — a fiecăruia în parte și a tuturor în ansamblu — sînt de natură să constituie fundamentul și garanția edificării unei lumi economice internaționale mai bune și mai drepte.

Pe linia strînsei intercondiționări între economic și politic, noua ordine economică internațională presupune eliminarea definitivă din viața internațională a tot ceea ce împiedică afirmarea liberă și suverană a națiunilor, dezvoltarea lor de sine stătătoare — războiul, folosirea forței și a amenințării cu forța, politica de dominație și dictat, colonialismul, neocolonialismul și apartheidul, presiunile politice, economice, militare, practicile și discriminările de orice gen, care inveninează atmosfera politică în lume, ridică bariere în calea apropierii și colaborării între popoare.

Obiectivul central al noii ordini economice internaționale trebuie să fie asigurarea dezvoltării tuturor țărilor, a fiecăreia în parte și a civilizației în general. Dezvoltarea este un drept inalienabil al tuturor. Ca atare, noua ordine economică internațională este chemată să creeze un

cadru de o asemenea natură, încît să permită tuturor țărilor, în condiții de echitate și justiție, să-și exercite acest drept. Cu atît mai mult, acest cadru trebuie să înlesnească exercitarea deplină a dreptului la dezvoltare al țărilor care au fost împiedicate, într-un fel sau altul, într-o măsură sau alta, pe o cale sau alta, să facă acest lucru, de-a lungul unei perioade îndelungate în trecut, știut fiind că obîrșiile flagrantelor și anacronicelor rămîneri în urmă în nivelul de dezvoltare al multor țări ale lumii se află în faptul că dominația străină, relația de dependență colonială au ridicat bariere în calea dezvoltării normale, armonioase și multilaterale a economiei țărilor respective. Promovarea dreptului universal la dezvoltare este, astfel, și o chestiune de morală, de justiție internațională.

Asigurarea ridicării economico-sociale a tuturor popoarelor, într-o nouă ordine economică internațională, este necesar să pornească de la cerințele obiective ale dezvoltării în lumea contemporană. În condițiile actuale, progresul economico-social al fiecărei națiuni nu poate fi obținut în afara exercitării plenare a dreptului său inalienabil de a dispune de ea însăși, de propriile resurse și, în același timp, în afara angrenării ei intense în schimburile economice internaționale ; cu alte cuvinte, nu poate exista dezvoltare decît în independență și, totodată, în interdependență.

Pe de o parte, aceasta reclamă întărirea independenței tuturor țărilor, afirmarea în continuare, cu tot mai mare putere, a națiunilor și statelor suverane, cadrul național — după cum demonstrează însăși realitățile — rămînînd, în epoca contemporană, unica structură capabilă să asigure și să propulseze dezvoltarea pe plan economic, social, cultural, politic a popoarelor. Se relevă, în acest sens, cerința ca fiecare națiune să-și asume responsabilitatea primordială ce îi revine în promovarea progresului și propășirii sale, mobilizîndu-și în acest scop resursele și energiile creatoare, întregul potențial material și uman, intensificîndu-și eforturile în vederea dezvoltării industriale, a edificării unei economii moderne, diversificate — condiții de bază ale consolidării independenței și emancipării. De asemenea, se evidențiază necesitatea ca fiecare popor să fie pe deplin liber să-și aleagă calea dezvoltării sale, fără amestec, ingerințe sau presiuni din afară și, în același timp, imperativul exercitării de către fiecare popor a controlului național asupra bogățiilor și resurselor sale, asupra tuturor activităților economice — premisă esențială a dezvoltării de sine stătătoare, a declanșării unor mutații profunde în economie și în întreaga viață socială.

Pe de altă parte, asigurarea progresului economico-social presupune adîncirea interdependenței — pe calea căreia sînt antrenate astăzi, în mod obiectiv, toate statele — concomitent cu schimbări în calitatea acesteia, pentru a o transforma într-o interdependență pe deplin echitabilă, între parteneri egali atît din punct de vedere politic, cît și economic, astfel încît să fie, într-adevăr, de natură să impulsioneze și să accelereze dezvoltarea fiecărei țări, să potențeze eforturile interne spre progres ale tuturor popoarelor, să contribuie efectiv la afirmarea plenară a fiecărei națiuni în viața internațională, în circuitul economic mondial.

„Progresul fiecărei țări, al fiecărui popor — subliniază tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU — impune o participare activă la diviziunea internațională a muncii, dezvoltarea unei largi cooperări cu alte state... În acest context, înțelegem că lărgirea colaborării, deci a interdependenței pe plan mondial, nu trebuie să fie opusă poiiticii de independență ci, dimpotrivă, aceste două aspecte ale activității fiecărei națiuni constituie o strînsă unitate. Cu cît un popor este mai independent, se dezvoltă mai rapid, cu atît el poate să participe mai activ la colaborarea internațională. Colaborarea internațională nu trebuie să limiteze ci, dimpotrivă, trebuie să contribuie la afirmarea personalității fiecărei națiuni".** În concepția partidului nostru, independența și interdependența sînt elemente constitutive fundamentale ale unei noi ordini economice internaționale, relația strînsă dintre ele trebuind să caracterizeze această nouă ordine. Între independență și interdependență nu există incompatibilitate tocmai în măsura în care aceasta din urmă este așezată și înfăptuită pe baze de echitate și egalitate. În asemenea condiții, interdependența nu numai că nu se opune în vreun fel independenței, dar, dimpotrivă, duce chiar la întărirea acesteia. Interdependența economică leagă tot mai mult țările una de alta. Ele depind una de alta, dar, totodată, prin diversificarea sortimentală a producției lor și prin diversificarea geografică a comerțului lor exterior, ele devin tot mai interesate — fiecare în parte și toate în ansamblu — în promovarea și extinderea cooperării reciproce, pentru a-și asigura întreaga gamă necesară de produse. Cu alte cuvinte, fiecare țară își consolidează independența prin adîncirea interdependenței. **„Procesul internaționalizării forțelor de producție** — arată tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU — este, pînă la urmă, un proces obiectiv, legat de dezvoltarea științei și tehnicii contemporane. Problema este, însă, de a se stabili acorduri corespunzătoare care să îmbine acest proces obiectiv cu interesele fiecărui popor și care să nu afecteze independența și suveranitatea țării respective... Deci, este necesar de a așeza relațiile economice internaționale pe principii noi, care să țină seama de interesele fiecărui stat și care să dea posibilitatea fiecărui popor de a fi stăpîn pe bogățiile sale. Această îmbinare a tendințelor de internaționalizare a forțelor de producție cu interesele naționale constituie unul din factorii esențiali pentru a se realiza o politică de pace, de progres social".**

O astfel de îmbinare, asigurarea unei interdependențe echitabile între parteneri egali din punct de vedere economic și politic — coordonate de bază ale noii ordini economice internaționale — implică eliminarea oricăror inechități, inegalități, discrepanțe, disproporții și asimetrii din economia mondială, în primul rînd a decalajelor economice. Lichidarea acestora este nu numai în interesul implicit al țărilor în curs de dezvoltare, ci și în cel al țărilor dezvoltate, al tuturor statelor. Existența decalajelor înseamnă, în fond, îngrădirea punerii în valoare, inutilizarea unei părți importante din resursele economico-materiale ale globului, fapt resimțit, desigur, în primul rînd, de popoarele din țările pe teritoriul cărora funcționează mecanismele subdezvoltării, dar și de omenire în ansamblul ei. Este evident că înlăturarea fenomenului anacronic al subdezvoltării ar contribui substanțial la creșterea, la potențarea resurselor economice mondiale, în avantajul tuturor țărilor. Decalajele exprimă, însă, o limitare a posibilităților de valorificare largă, plenară nu numai a potențialului material existent pe glob, ci și a celui uman. Dezvoltarea insuficientă a forțelor de producție, gradul redus de înzestrare tehnică a muncii pe întinse zone ale planetei noastre determină, în cadrul acestora, obținerea unei reduse productivități a muncii sau, altfel spus, utilizarea, pe plan real, numai a unei părți din forța productivă potențială a muncii, adică din ceea ce ar putea da aceeași muncă în condițiile unei înzestrări tehnice superioare, în beneficiul său și al dezvoltării în general. Valorificarea parțială a potențialului uman, a capacităților creatoare ale oamenilor pe care o determină decalajele este legată și de faptul că, în multe părți de pe glob, posibilitățile economice de potențare a muncii, prin instruire, calificare și specializare, sînt reduse. Trebuie adăugat, de asemenea, că decalajele, pe lîngă faptul că restrîng aria de aplicabilitate a cuceririlor științei și tehnicii contemporane și, deci, posibilitățile omenirii în ansamblu de a beneficia plenar de aceste cuceriri, constituie, în același timp, un obstacol direct în calea progresului și mai accentuat al științei și tehnicii, întrucît existența lor împiedică, de fapt, punerea integrală în valoare a capacității potențiale de cercetare, creativitate și inventivitate a factorului uman din zonele cu un nivel foarte redus al dezvoltării forțelor de producție.

Sînt doar cîteva aspecte care evidențiază incidența deosebit de pozitivă pe care lichidarea decalajelor, a subdezvoltării ar avea-o asupra progresului general al civilizației, ducînd la creșterea productivității sociale a muncii pe plan mondial, la valorificarea superioară a potențialului creator și productiv al omenirii, la impulsionarea revoluției științifico-tehnice, în beneficiul întregii colectivități umane. Eliminarea decalajelor reprezintă un avantaj pentru toate statele și din punctul de vedere al dezvoltării relațiilor economice internaționale. Existența acestora creează condiții economice inegale între țări în ce privește posibilitățile de a participa la schimburile internaționale. Decalajele constituie, însă, un obstacol nu numai în calea participării pe bază de egalitate economică a tuturor statelor la aceste schimburi, dar și în calea angrenării ample, active a tuturor țărilor la circuitul economic mondial, fiind, astfel, o frînă în amplificarea nestingherită a însuși acestui circuit.

„Trebuie să fie clar — subliniază tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU — că lichidarea subdezvoltării constituie o necesitate obiectivă pentru așezarea relațiilor din lume pe baze noi, pentru dezvoltarea mai armonioasă a economiei mondiale, pentru înlăturarea unor fenomene de criză care nu se pot soluționa în mod corespunzător atît timp cît va continua împărțirea lumii în țări dezvoltate și țări subdezvoltate".** Recentele tendințe manifestate în economia mondială, criza de energie, criza materiilor prime, criza monetară, prin greutățile create multor țări ale lumii, prin repercusiunile lor resimțite de toate statele, relevă cu o deosebită pregnanță faptul că, în condițiile creșterii interdependențelor economice contemporane, nici o țară — oricît de mare ar fi potențialul ei și oricît de dezvoltată ar fi — nu se poate sustrage, astăzi, urmărilor unor disproporții apărute în economia mondială și că, deci, este în interesul tuturor statelor de a acționa, pe plan practic, în direcția eliminării decalajelor economice, a oricăror dezechilibre și discrepanțe, întrucît acestea au, pînă la urmă, un efect ce se răsfrînge, direct sau indirect, într-o măsură mai mare sau mai mică, asupra tuturor. Adăugînd faptul că decalajele, prin însești implicațiile și repercusiunile lor, sînt de natură să genereze frustrare, suspiciune, animozitate pe plan politic internațional se explică, în mod revelatoriu, de ce eradicarea lor constituie o componentă esențială a noii ordini economice internaționale, a procesului general îndreptat spre întronarea unor noi raporturi între state, spre democratizarea relațiilor internaționale, dovedindu-se un comandament major al asigurării dezvoltării economice și sociale a popoarelor, o contribuție de cea mai mare însemnătate la cauza conlucrării între națiuni, a securității, păcii și colaborării internaționale.

Ilie Șerbănescu

(Va urma)

„România — un excelent interlocutor"

General-maior Mohamed Siad Barre

președintele Consiliului Suprem al Revoluției al Republicii Democratice Somalia

„Sper că vizita dv. în Somalia a decurs în bune condiții". Cu aceste cuvinte a debutat întîlnirea șefului statului somalez. Apoi, Jaale (tovarășul) Siad, cum este numit în limba amharică, a răspuns cu deosebită amabilitate la întrebările noastre.

— Cum caracterizați stadiul relațiilor româno-somaleze și cum considerați că este posibilă dezvoltarea lor ?

— Relațiile Somaliei cu România sînt foarte bune, deși nu au același grad înalt de dezvoltare pe care l-au atins raporturile țării dv. cu alte state africane. Aceasta, însă, dintr-o serie de motive obiective. Desigur, înmulțirea contactelor între statele noastre va conduce în mod firesc la realizarea unei cooperări, în primul rînd economice, mai intense, la strîngerea celorlalte legături.

Mi se pare că acest lucru este pe deplin posibil, dacă ne gîndim la dezvoltarea fără precedent a relațiilor României cu multe state independente ale Africii, unde țara dv. este un bun partener de cooperare, un excelent interlocutor — ale cărui opinii și principii sînt tot mai puternic împărtășite pe plan african și în celelalte continente.

— Cum apreciați faptul că Somalia a fost aleasă ca gazdă a actualei conferințe a O.U.A. ?

— A fost pentru noi un motiv de mîndrie legitimă și bucurie de a vedea că o conferință de asemenea anvergură s-a reunit la Mogadiscio, spre a dezbate probleme care constituie preocupări dintre cele mai importante pentru popoarele Africii și pentru pacea în lume.

Această reuniune la nivel înalt a O.U.A. — a 11-a în istoria sa — are o semnificație particulară, întrucît s-a desfășurat într-un moment deosebit al evoluției vieții politice pe continentul african și în lume.

— Înainte de toate, am profunda convingere că pentru Africa și, deci, pentru O.U.A., singura modalitate de a-și dovedi eficiența este de a fi și de a rămîne unită, de a demonstra o coeziune mai mare și, implicit, de a acționa mai energic în materie de cooperare interafricană.

Consider, în consecință, că O.U.A. trebuie să ia inițiative îndrăznețe în vederea unei creșteri a unității africane, pentru a realiza, de asemenea, aspirațiile noastre în domeniul cooperării africane și dorința noastră de a prelua total controlul asupra resurselor naționale. Cum am arătat și în discursul de la închiderea lucrărilor, schimbul de opinii prilejuit de cea de-a 11-a reuniune la nivel înalt a O.U.A. ne-a permis să degajăm concluzii importante. Înainte de toate, cred că al doilea deceniu al existenței O.U.A. trebuie numit deceniul acțiunii. Trebuie abordat într-un spirit nou, într-o unitate deplină și completă a Africii, care să nu rămînă la nivelul speranței. Deciziile de la Mogadiscio sînt numeroase. Ele privesc alegerea — pentru prima oară în unanimitate — a noului secretar general al organizației noastre, reafirmă sprijinul necondiționat față de teritoriile aflate încă sub dominația colonială, se referă la condițiile stabilirii unei păci durabile în Orientul Mijlociu etc.

— Problema alegerii noului secretar general al O.U.A. a fost larg comentată. Care a fost cauza ?

— Am amintit că, pentru prima oară, secretarul general a fost ales în unanimitate. Este adevărat, pînă la votul final, s-au desfășurat mai multe tururi de scrutin. Mulți au votat pentru ministrul de externe somalez. Era, însă, de datoria mea, ca președinte al țării gazdă și al actualei conferințe, să rezolv această problemă. De aceea, am propus candidatura camerunezului Eteki Mboumoua și, cu aceasta, problema s-a rezolvat.

— V-am ruga să caracterizați drumul de dezvoltare pe care s-a angajat Somalia.

— Consiliul Suprem al Revoluției din Somalia, organism creat în 1969, a stabilit clar în Carta revoluției principiile politice care stau la baza întregii noastre activități. Sistemul pentru care am optat ferm este socialismul — respectînd tradițiile, obiceiurile poporului nostru și bizuindu-ne, în ceea ce facem, pe propriile noastre forțe.

Poporul somalez este un popor revoluționar, care crede într-o Africă revoluționară și într-o lume în care să domnească dreptatea și pacea.

Interviu realizat de trimisul nostru la Mogadiscio Dumitru Constantin

---

„Politica președintelui Ceaușescu se bucură de toată admirația în țările arabe"

Khalid al Adassani

ministrul comerțului și industriei din Kuweit

Aflat în vizită oficială în țara noastră, ministrul comerțului și industriei din Kuweit, Khalid al Adassani, a avut amabilitatea să acorde următorul interviu revistei „Lumea".

— Vă rugăm să vă referiți, pentru început, la scopul vizitei dv. în România, precum și la contactele pe care le-ați avut la București.

— Am venit în România la invitația colegului meu, viceprim-ministru al guvernului, ministrul comerțului și cooperării economice internaționale, dl Ion Pățan. Sînt deose-

bit de bucuros și încîntat de ospitalitatea cu care am fost înconjurat în tot cursul vizitei. Acordurile pe care le-am semnat la București deschid o nouă etapă în dezvoltarea relațiilor de prietenie și cooperare economică dintre țările noastre.

În timpul șederii mele în România, am avut deosebita cinste de a fi primit de președintele Nicolae Ceaușescu, un mare conducător politic, un eminent om de stat și un asiduu luptător pentru libertate. Întrevederea cu președintele Ceaușescu a fost extrem de cordială ; convorbirea pe care am avut-o s-a desfășurat într-un spirit deschis, sincer. Președintele României se bucură de prestigiu în lumea contemporană și, de aceea, noi urmărim cu interes deosebit desfășurarea istoriei țării dv., activitatea președintelui Nicolae Ceaușescu. Aceasta, mai ales dacă avem în vedere faptul că relațiile româno-arabe au cunoscut, în ultima vreme, o dezvoltare considerabilă. Vă pot spune că România, politica președintelui dv., se bucură de toată admirația în țările arabe.

– Cum apreciați viitorul relațiilor româno-kuweitiene ?

– În ceea ce privește relațiile dintre România și Kuweit, trebuie să amintesc că, și pînă acum, au existat schimburi de delegații între țările noastre. Factori de răspundere din țara mea au vizitat România, printre aceștia numărîndu-se și predecesorul meu la Ministerul Comerțului și Industriei. Toți și-au exprimat satisfacția pentru aceste vizite. Atît noi, cît și dv. sîntem interesați să dezvoltăm bunele relații stabilite între țările noastre, să realizăm noi acorduri. Acționînd cu fermitate și seriozitate, vom coopera fructuos în domeniul comercial și economic. Consider că vizita distinsului dv. președinte în Kuweit va consolida și mai mult aceste relații, care se vor concretiza în rezultate tot mai rodnice, în interesul ambelor țări și popoare. Vizita va da un impuls relațiilor dintre țările Golfului și România.

– Ce ne puteți spune despre orientările actuale ale politicii economice a Kuweitului ?

– Sîntem o țară neangajată din lumea a treia și ducem o politică comercială deschisă față de toți. Cooperăm pe baza egalității în drepturi și avantajului reciproc.

– În încheiere, vă rugăm să ne împărtășiți impresiile cu care părăsiți România.

– Doresc să exprim încă o dată admirația noastră pentru politica economică promovată de România, deschisă față de toate țările lumii. În acest sens, pot spune că există o mare apropiere între țările noastre, care se pronunță pentru promovarea unei colaborări reciproc avantajoase, în slujba progresului și păcii în lume.

Auzisem multe lucruri despre frumusețea peisajului românesc. Venind în România, cele văzute au întrecut cu mult relatările compatrioților mei. Într-adevăr, sînt încîntat de frumusețea naturii țării dv., de ospitalitatea poporului român, un popor cu sentimente generoase, nobile, căruia îi dorim multe succese și progrese în viitor.

Interviu realizat de
Horațiu Horia Doboș

„Perspective deosebit de favorabile cooperării româno-algeriene"

Layachi Yaker

ministrul comerțului din Algeria

Între 29 și 31 iulie, s-a desfășurat, la București, cea de-a doua sesiune a Comisiei mixte româno-algeriene pentru dezvoltarea relațiilor comerciale și cooperării economice, științifice și tehnice. La încheierea lucrărilor sesiunii, ministrul algerian al comerțului, Layachi Yaker, a făcut următoarea declarație pentru revista „Lumea" :

„Încerc o profundă satisfacție de a fi procedat la semnarea unei serii de acorduri menite să întărească relațiile comerciale și de cooperare economică, științifică și tehnică dintre Republica Socialistă România și Republica Algeriană Democratică și Populară. Această satisfacție este legitimă, deoarece considerăm că am ajuns la rezultate care ne permit să dăm un impuls deosebit relațiilor comerciale dintre țările noastre, astfel încît volumul schimburilor comerciale să atingă, în 1974, cifra de peste 150 milioane dolari ; iar, în baza acordului comercial pe termen lung pe perioada 1974–1977, vizăm, în mod rațional, să atingem un volum minimal de 200–250 milioane dolari, în 1977. Perspectivele sînt, deci, deosebit de promițătoare în domeniul schimburilor comerciale.

În ceea ce privește cooperarea economică, cea de-a doua sesiune a Comisiei mixte guvernamentale româno-algeriene de cooperare economică, științifică și tehnică a definitivat un program de lucru foarte larg, cuprinzînd un mare număr de sectoare de activitate : agricultură, hidraulică, lucrări publice și construcții, telecomunicații și altele. În atenția organismelor de specialitate și întreprinderilor din cele două țări stau acum o serie de acțiuni conjugate, menite să aducă la un nivel superior cooperarea economică, între cele două țări, în interesul reciproc. În același timp, am acordat o importanță specială domeniului cooperării științifice și tehnice, convinși că nu poate exista dezvoltare fără formarea și mobilizarea resurselor umane. În lumina programelor pe care le-am stabilit în cursul actualei sesiuni a Comisiei mixte, colaborarea algeriano-română va atinge un grad mai mare de diversificare, se va extinde în diferite domenii. Aceasta va permite elaborarea în comun a unor programe de cooperare din ce în ce mai largi, întărind solidaritatea firească ce unește popoarele român și algerian. Avem convingerea că, prin construirea socialismului în Algeria și România, avem un motiv în plus de a promova colaborarea bilaterală bazată pe principiile egalității, avantajului reciproc, pentru satisfacerea necesităților popoarelor noastre.

Sîntem convinși că principiile și obiectivele definite cu prilejul sesiunii extraordinare a Adunării Generale a O.N.U. consacrate problemelor materiilor prime și dezvoltării se aplică pe deplin cooperării noastre bilaterale.

Am avut, în cursul vizitei, privilegiul de a fi primit de președintele Nicolae Ceaușescu. A fost pentru mine o mare cinste să port convorbiri cu domnia-sa nu numai asupra marilor perspective ale cooperării româno-algeriene, dar și asupra unor probleme internaționale. Președintele Nicolae Ceaușescu a binevoit să aprecieze că rezultatele actualei sesiuni a Comisiei mixte guvernamentale sînt în perfectă concordanță cu directivele și orientările date în acest sens de domnia-sa și de președintele Houari Boumediene, cu prilejul întîlnirilor lor. În fața noastră stă acum sarcina de a elabora un acord economic și tehnic pe termen mai lung.

Doresc, în încheiere, să adresez toate urările noastre de bunăstare și noi succese poporului dv. care, prin realizările obținute sub conducerea președintelui Nicolae Ceaușescu, a cucerit admirația popoarelor lumii. Facem aceste urări în momentul în care țara dv., poporul dv. se pregătesc să sărbătorească cea de-a XXX-a aniversare a eliberării. Este o onoare pentru noi să constatăm cu satisfacție toate progresele pe care poporul român le-a realizat în acești ani".

„Cooperăm bine cu România"

Bhagirathan Ramanthan Devarajan

reprezentant permanent al P.N.U.D. la București

Economist, deținător al mai multor posturi de răspundere în administrația Republicii Sri Lanka, dl Bhagirathan Ramanthan Devarajan a ocupat, începînd din 1963, funcții în aparatul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (P.N.U.D.). La sfîrșitul anului trecut, a fost numit reprezentant permanent al P.N.U.D. în România. Zilele trecute, dl Devarajan a avut amabilitatea de a răspunde solicitării revistei „Lumea", acordînd un interviu redactorului nostru Mihai Matei.

— Care sînt activitățile dv. în România, domnule Devarajan, și cum priviți îndeplinirea lor ? Cum decurge cooperarea între România și P.N.U.D. ?

— Cooperarea cu România decurge bine, existînd, evident, dorința de a sprijini acțiunile noastre. Preocupările noastre țin de executarea proiectelor aprobate, de valorificarea optimă a capacităților existente în România, în domeniul cadrelor, de pregătirea de experți români și formarea de cadre din alte țări în România. A fost necesară, desigur, familiarizarea experților străini, veniți pentru a participa la proiectele noastre, cu particularități, forme specifice ale activității de aici ; am avut întîlniri foarte utile cu reprezentanți ai instituțiilor românești cu care cooperăm și sînt convins că această cooperare se va desfășura în continuare bine.

Aș dori, ca un argument în acest sens, să citez din raportul pe anul 1973 al Administrației P.N.U.D. pasajele referitoare la activitatea noastră în România și, îndeosebi, la activitatea Centrului de perfecționare a cadrelor : Rezultatele obținute de «Centrul de perfecționare a cadrelor de conducere a întreprinderilor» de la București ilustrează succesul asistenței P.N.U.D. în acest domeniu. În 1973, la șase ani după inițierea proiectului, s-a ajuns la stadiul în care personalul local, format cu sprijinul O.I.M., era în măsură să asigure desfășurarea cursurilor. La sfîrșitul acestui an, aproape 20 000 de specialiști și cadre de conducere participaseră la cursuri. Cu o durată de la o săptămînă pînă la 18 luni, aceste cursuri sînt predate cu ajutorul unui material pedagogic modern, inclusiv un sistem TV cu circuit închis. Recent, s-a hotărît ca acest centru să devină un institut internațional, oferind cursuri de formare și perfecționare pentru cadre de conducere și experți din țările în curs de dezvoltare din Africa, Asia și America Latină.

În prezent, sînt în curs programe importante, dintre care voi cita, în afară de CEPECA, stația-pilot de irigații Băneasa-Giurgiu (în cooperare cu F.A.O.), asocierea P.N.U.D. cu Institutul de cercetări pentru cereale și plante tehnice Fundulea, programul de studiere și control al poluării, participarea P.N.U.D. (în cooperare cu O.M.S., F.A.O. și alte agenții specializate) la amenajarea complexă a bazinului Mureșului Superior. Se desfășoară bine și activitățile care reprezintă contribuții românești în domenii ce ne interesează, prin acordarea de burse unor studenți și cursanți din țările în curs de dezvoltare, utilizarea, în astfel de țări, a unor experți români, și în alte forme.

În ansamblu, cooperarea între P.N.U.D. și România decurge, pe toate planurile, bine, cele cîteva luni petrecute în calitate de reprezentant permanent la București oferindu-mi o activitate interesantă, stimulatoare.

— V-aș ruga să vă referiți acum la unele probleme generale ale dezvoltării. Cum ați caracteriza situația în acest „al doilea deceniu al dezvoltării", în condițiile create de ultimele evoluții în domeniile energiei, comerțului internațional, situației monetare ?

— Ar fi bine să cunoaștem toate răspunsurile într-o arie de preocupări ce se dovedește atît de vastă. De fapt, de la geografia economică la ecologie, o serie de domenii exercită influențe asupra dezvoltării economice.

M-aș opri, mai întîi, asupra situației create de problemele energiei. Remarc, în prealabil, faptul că România era pregătită pentru recent apărută conjunctură, autoritățile adoptînd măsuri care s-au dovedit folositoare pentru economisirea energiei. Cred că experiența românească a fost utilă și altor țări.

Efectul conjuncturii energetice, în general, asupra țărilor în curs de dezvoltare a fost complex : în primul rînd, cele mai multe țări din această categorie nu au beneficiat de efectul creșterii prețurilor la combustibili ; în al doilea rînd, chiar și cele care au beneficiat au de plătit prețuri sporite la produsele importate. Preocuparea țărilor lumii a treia pentru o stabilizare și, eventual, o ameliorare a prețurilor la produsele de bază este, de fapt, un aspect principal al celui de „al doilea deceniu al dezvoltării". Or, în afara combustibililor, acest obiectiv nu a fost realizat. Pe de altă parte, economiile țărilor occidentale dezvoltate sînt confruntate de inflație : prețurile au crescut nu numai la combustibili și la produsele înglobînd consum de energie, dar și la alte categorii de mărfuri. În conjunctura actuală sînt posibile, în cazul acestor țări, tendințe spre protecționism, cu efecte negative asupra schimburilor comerciale, atît de necesare țărilor în curs de dezvoltare.

— V-aș ruga să expuneți mai amplu opiniile dv. asupra relației comerț-dezvoltare.

— Dezvoltarea schimburilor este o condiție esențială a dezvoltării generale, din mai multe rațiuni. Țările în curs de dezvoltare au nevoie de materii prime, de utilaje, de energie, de fonduri necesare transportului și asigurărilor. Pentru a putea obține toate acestea, ele au nevoie să exporte ; au nevoie să exporte și din alte motive — acela, de exemplu, că dezvoltarea ramurilor exportatoare creează locuri de muncă. Or, conjunctura nu este deosebit de favorabilă acestor țări : unele au beneficiat de creșterea prețurilor la combustibili, majoritatea, însă, au avut de suferit. S-au înregistrat creșteri de prețuri la produse de mare importanță, cum este hîrtia. Importurile din țările occidentale dezvoltate înseamnă, adesea, și import de inflație. Negocierile G.A.T.T. sînt pregătite într-o perioadă fluidă și este dificil pentru țările în curs de dezvoltare să aibă un fel de prognoză a evoluției ulterioare în funcție de care să-și rezolve problemele curente. Situația monetară prezintă și ea incertitudini.

O perspectivă luminoasă o oferă însă conștiința mai clară a faptului că soluțiile vor trebui elaborate în comun, ținîndu-se seama de interesele fiecăruia. A fost, în acest sens, semnificativă sesiunea Adunării Generale consacrată energiei și materiilor prime ; în același context, se încadrează și reuniunile consacrate problemelor alimentației — în noiembrie, la Roma — și Conferința privind problemele populației, programată la București. Sînt indicii că începe să fie înțeles cu seriozitate faptul că trăim într-o lume a interdependențelor, într-o singură lume și că soluțiile trebuie găsite de toți, în comun.

— Ați menționat reuniunea de la București consacrată problemelor populației. Ce contribuție credeți că va putea aduce această dezbatere, prin prisma problemelor dezvoltării ?

— Se așteaptă de la conferința de la București recomandări programatice, pe care guvernele le vor lua în considerare hotărînd asupra politicii proprii în problema populației. Se va studia posibilitatea acordării de sprijin internațional pentru aplicarea unei anumite politici. Cred că această conferință nu se va putea preocupa numai de perspectiva suprapopulării, ci și de soluționarea unor probleme ale urbanizării, ale creării de locuri de muncă, ale asigurării unei educații corespunzătoare pentru o populație în creștere. Sper că, în toate aceste privințe, vor fi adoptate recomandări de bun simț, practice.

— Ca reprezentant al unei organizații angajate în numeroase programe de asistență, mi s-ar părea pertinent să vă pronunțați, domnule Devarajan, asupra rolului jucat de efortul propriu în lichidarea subdezvoltării.

— Efortul propriu este elementul vital, decisiv, cel mai important. Este, de fapt, un proces similar cu acela al educației — oricît de străluciți ar fi profesorii, decisiv este efortul celui care învață. Bizuirea pe propriile forțe, ca stare de spirit a unei întregi comunități și nu numai a unor vîrfuri conducătoare, mi se pare condiția sine qua non a dezvoltării.

„Un exemplu de fraternitate și solidaritate"

Corespondență din Quito de la Ion Adam

După ce ieșim din Riobamba, capitala provinciei ecuadoriene Chimborazo, ca să ajungem la Alausí, urcăm spre „Paramo", un fel de stepă aflată la peste 4000 de metri înălțime, unde drumul de piatră șerpuiește printre stînci și nori. Impetuosul Chimborazo, înalt de peste 6 300 de metri, cu vîrful veșnic înzăpezit, domină întreaga zonă, iar cînd soarele sfîșie perdeaua de nori, apare în fața ochilor o panoramă de o măreție fără seamăn. După vreo 70 de kilometri de mers pe crestele munților, prin defileurile despicate în stîncă de apele furioase și învolburate ale rîului Chanchan, drumul cade brusc de la 4 000 la 2 300 de metri și, în fața ochilor, apare un imens crater al unui vulcan stins acum cîteva milioane de ani, în care stau cînd înghesuite, cînd răsfirate pe culmi de munte, casele orașului Alausí.

Acest oraș tipic de „Sierra", situat în sudul Ecuadorului, ocrotit împotriva vînturilor năpraznice ce vin dinspre Chimborazo, și-a luat denumirea de la rîul Chanchan, căruia, cîndva, localnicii îi spuneau Alausí. Parte din populația acestei zone muncește la exploatarea de sulf din mina din vecinătate, dar majoritatea locuitorilor sînt ocupați în activități artizanale și agricultură.

Cu cinci ani în urmă, Angel T. Arellano, un inimos profesor din Alausí, reușește, după îndelungate eforturi, să înființeze în acest oraș, în clădirea unui fost conac boieresc, un colegiu de fete, care, după un modest început, ajunge să se impună, an de an, pentru a deveni, în prezent, una dintre cele mai renumite instituții de învățămînt din provincia Chimborazo. Consilier cantonal și cetățean de onoare al orașului său, profesorul A. T. Arellano a fost și este în permanență animat de dorința arzătoare de propășire și dezvoltare a Colegiului Național Feminin din Alausí, în scopul creării unor condiții optime pentru educarea tinerei generații din urbea sa. Așa se face că, în septembrie 1973, urmărind îndeaproape vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în Ecuador, impresionat de personalitatea înalților oaspeți și de umanismul care s-a degajat din întîlnirile lor cu poporul ecuadorian, profesorul Arellano a trimis o scrisoare tovarășei Elena Ceaușescu prin care îi solicita sprijin în obținerea unui laborator didactic românesc de chimie pentru școala de care era atît de legat sufletește.

„Vedeți — îmi mărturisea profesorul Arellano — orașul nostru este cunoscut ca avînd, prin tradiție, vederi politice de stînga — oraș cu vechi socialiști — și, de aceea, vizita primului președinte al unei țări socialiste în Ecuador ne-a bucurat foarte mult, mai ales că, în urma ei, relațiile dintre Ecuador și România au înregistrat o dezvoltare de o ascendență nemaicunoscută pînă acum. Satisfacția noastră cea mai mare este că, pentru prima oară în istorie, vom scoate petrol ecuadorian pentru Ecuador cu ajutor românesc, fapt care, pentru noi, înseamnă foarte mult.

Constatînd evoluția ascendentă a relațiilor româno-ecuadoriene și aflînd din presă că soția președintelui României este conducătoarea unui renumit institut de cercetări chimice, că este o personalitate cunoscută în domeniul chimiei pe plan internațional, inclusiv în Ecuador, unde a primit titlul de membru de onoare al Federației Naționale a Chimiștilor, m-am gîndit să apelez la domnia-sa pentru a ne sprijini în realizarea unui vechi vis al colegiului nostru, acela de a avea un laborator propriu de chimie, care să permită elevelor noastre să facă experiențe practice.

Moment din timpul vizitei oficiale în Ecuador a tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu. În imagine : vizita la Universitatea din Quito

Este greu de redat bucuria ce ne-a cuprins pe noi, profesorii, precum și pe elevele colegiului nostru, cînd am aflat că solicitarea mea a găsit un ecou favorabil și că vom primi laboratorul mult visat. Realizarea acestui deziderat avea pentru noi o importanță deosebită, o semnificație aparte. Pentru marcarea specială a evenimentului inaugurării laboratorului, ne-am gîndit să folosim prilejul sărbătoririi celei de-a 150-a aniversări a orașului Alausí — 25 iunie — care corespunde și cu cea de-a 5-a aniversare a colegiului și să invităm personalitățile conducătoare provinciale ca, împreună cu întreg consiliul cantonal, să participe la acest eveniment important în viața școlii noastre".

La 25 iunie, orașul Alausí îmbrăcase haina marilor sărbători. Se aflau în oraș guvernatorul militar provincial împreună cu prefectul de Chimborazo. Imediat după prînz, oficialitățile provinciale și cantonale au venit la Colegiul Național Feminin pentru inaugurarea laboratorului donat de tovarășa Elena Ceaușescu.

Dispuse într-una din sălile mari ale colegiului, aparatele și instalațiile laboratorului au fost așezate simetric. Pe un perete se afla scris : „LABORATORUL DE CHIMIE ELENA CEAUȘESCU", iar dedesubt se afla portretul tovarășei Elena Ceaușescu.

Într-un cadru solemn, este înmînată scrisoarea adresată de tovarășa Elena Ceaușescu profesorului Angel T. Arellano, fondatorul colegiului, care face cunoscut că mesajul său, prin care solicitase sprijin pentru obținerea unui laborator de chimie pentru Colegiul Național Feminin, a găsit înțelegere și solicitudine.

Emoționat, reputatul profesor, în cuvinte de caldă recunoștință, mulțumește pentru nobilul gest de prietenie, pentru atenția și onoarea de care s-a bucurat, pentru rîndurile ce i-au fost adresate de către tovarășa Elena Ceaușescu. Profesorul de chimie al școlii explică, apoi, celor prezenți rostul instalațiilor respective, remarcînd înalta tehnicitate a aparatelor, utilitatea lor practică.

În cuvîntarea rostită cu acest prilej, Hilda Gallegos, rector al Colegiului Național Feminin „Alausí", a declarat :

„Ne bucurăm de a poseda astăzi, la Colegiul Național Feminin «Alausí», un laborator de chimie apreciat drept unul dintre cele mai bune din țară. Acest instrument științific de incalculabilă valoare este un dar al doamnei doctor inginer-academician Elena Ceaușescu, care, răspunzînd cererii fostului rector al colegiului, Angel T. Arellano, a dat un exemplu de fraternitate și solidaritate, principii ce trebuie să primeze în relațiile internaționale.

Fie ca exemplul uman al Elenei Ceaușescu, care, în ciuda activității sale politice și sociale, lucrează zilnic 12 ore în laboratorul său, să constituie pentru tinerii noștri un impuls viu de a urca prin muncă spre culmile progresului material și cultural".

O elevă a colegiului a ținut ca, în fața întregii asistențe, să exprime mulțumirea elevelor pentru laboratorul primit și, în semn de recunoștință, să trimită tovarășei Elena Ceaușescu un buchet de flori confecționate din penele albe ale unei păsări exotice.

Urmează apoi, într-o aulă vecină, o sesiune solemnă a Consiliului profesoral al colegiului, care hotărăște trimiterea unui pergament tovarășei Elena Ceaușescu, conținînd un mesaj de mulțumire pentru sprijinul acordat în crearea laboratorului de chimie al colegiului.

CIPRU: în pregătirea fazei politice

Londra. Întîlnire între președintele Makarios și premierul britanic Harold Wilson

La trei săptămîni după lovitura de stat din 15 iulie, evenimentele din Cipru reţin cu acuitate atenţia. Chiar dacă incidentele armate sînt mult mai rare, situaţia în sine continuă să fie complicată. A demonstrat-o evoluţia evenimentelor din ultima săptămînă, adică din perioada ce a urmat încheierii — printr-un acord tripartit semnat la 30 iulie — a primei faze de negocieri cu privire la Cipru, de la Geneva.

Prezentate în faţa Consiliului de Securitate, măsurile înscrise în acordul tripartit au făcut obiectul unor vii discuţii. Pe de-o parte, s-a relevat efectul pozitiv al acordului de la Geneva asupra unei încetări a ostilităţilor şi a prevenirii unei degradări şi mai accentuate a situaţiei de moment din insulă. Pe de altă parte, însă, s-a observat că o soluţionare veritabilă şi de durată a crizei cipriote implică nu numai încetarea focului şi stabilirea unei zone de demarcaţie între cele două comunităţi, ci trebuie să aibă în vedere cîteva obiective esenţiale — subliniate, de altfel, prin rezoluţia din 20 iulie a.c. a Consiliului de Securitate al O.N.U. — printre care: retragerea forţelor militare străine de pe teritoriul Ciprului, încetarea oricărei intervenţii militare străine în treburile interne cipriote, restabilirea guvernului constituţional al Ciprului şi a păcii în regiune, în aşa fel, încît dreptul insulei la suveranitate, independenţă şi integritate teritorială să fie pe deplin asigurat.

S-a subliniat, astfel, că rezoluţia din 20 iulie 1974 rămîne principalul instrument de rezolvare a conflictului cipriot şi că, atîta timp cît negocierile de la Geneva nu se vor referi la aspectele amintite şi nu vor cuprinde printre participanţi pe reprezentanţii poporului cipriot, lucrările lor nu pot avea rezultatul dorit.

În încheierea dezbaterilor de la 1 august, Consiliul de Securitate a adoptat, cu 12 voturi pentru, 2 abţineri (U.R.S.S. şi R.S.S. Bielorusă) şi o neparticipare la vot (R. P. Chineză), o rezoluţie prin care secretarului general al Naţiunilor Unite i se solicită să adopte măsurile adecvate care să permită forţelor O.N.U. din Cipru să-şi asume noile răspunderi ce le revin prin acordul tripartit. În linii generale, este vorba despre delimitarea — în cooperare cu cele trei state garante: Grecia, Turcia, Marea Britanie — a unei noi linii de demarcare între forţe, a unei zone de securitate în jurul teritoriilor ocupate de armata turcă în momentul încetării focului, ca şi de protejarea, de asemenea de către forţele O.N.U., a enclavelor civile turceşti ocupate de forţele cipriote greceşti.

În vederea aplicării acestor dispoziţii a început, la 2 august, la Nicosia, seria de întrevederi dintre reprezentanţii militari greci, turci, britanici şi ai forţelor O.N.U. din Cipru. Şedinţele reprezentanţilor militari s-au resimţit de la început din cauza neînţelegerilor dintre delegaţiile greacă şi turcă, acestea contestîndu-şi reciproc traseul liniilor existente la 30 iulie — data stabilită pentru încetarea focului.

Fapt este că, deşi mult atenuat şi întretăiat de scurte pauze, şirul ostilităţilor a continuat, efect, aproape firesc, al menţinerii prezenţelor militare străine în insulă. Militarii greci implicaţi în lovitura de stat din 15 iulie se află în continuare în insulă, iar Turcia, invocînd statutul său de stat garant şi necesitatea protejării minorităţii turceşti din Cipru, a continuat să debarce noi trupe şi material de luptă în insulă.

În vreme ce înfruntările de forţe, problema miilor de refugiaţi aparţinînd ambelor comunităţi, bilanţul victimelor şi efectele dezastruoase ale conflictului asupra economiei cipriote precumpănesc în conturarea situaţiei interne cipriote, pe plan diplomatic, atenţia se îndreaptă spre poziţiile de pe care fiecare din părţile implicate se pregăteşte să abordeze a doua fază a convorbirilor de la Geneva. Dacă prima etapă a negocierilor (25—30 iulie) a fost consacrată, în special, problemelor militare, iar cadrul a fost restrîns, cuprinzînd doar reprezentanţi ai celor trei state garante : Grecia, Turcia, Marea Britanie, în cazul convorbirilor prevăzute să înceapă la 8 august, se aşteaptă ca aspectele politice — esenţiale — ale crizei să constituie temele principale ale viitoarelor discuţii lărgite, la care vor participa şi reprezentanţii ciprioţi.

Din declaraţii, răspunsuri la interviuri sau aprecieri din surse informate, poziţiile liderilor celor două comunităţi cipriote au prins contur, în zilele din urmă. Astfel, preşedintele interimar al Ciprului, Glafkos Clerides, va susţine la Geneva principiul menţinerii independenţei şi integrităţii insulei, în cadrul unei soluţii politice durabile a problemei cipriote. El ar fi dispus să accepte o soluţie care să includă o largă autonomie a comunităţii cipriote turceşti, dar se va opune oricărei împărţiri geografice a celor două comunităţi. O atare formulă ar comporta deplasări de populaţie — soluţie preconizată de liderii cipriоţi turci care au propus transferul întregii populaţii turceşti a insulei în nordul Ciprului şi crearea unui canton turc cu capitala la Kyrenia, adică, în practică, federalizarea Ciprului.

Poziţiile pe care le vor adopta la Geneva cei doi lideri cipriоţi s-au precizat şi mai mult cu prilejul vizitelor fulger întreprinse de aceştia, sîmbătă şi duminică, la Atena, respectiv, Ankara.

Nicosia. Reprezentanţii militari greci, turci, britanici şi ai forţelor O.N.U. se întrunesc pentru a discuta problemele delimitării noii linii de încetare a focului între cele două forţe în conflict

Soldaţi suedezi din rîndul forţelor O.N.U., asigurînd securitatea drumului ce leagă Famagusta de coasta sud-estică cipriotă

În ce privește atitudinea celor două țări direct implicate, Turcia și Grecia, pozițiile au fost, de asemenea, larg prezentate de liderii politici respectivi. Astfel, într-un interviu acordat ziarului italian „Stampa", premierul Turciei, Bülent Ecevit, afirmă că trupele expediționare turcești vor rămîne la Kyrenia „atît cît va fi necesar, cu alte cuvinte atît timp cît un nou statut juridic al Ciprului nu va fi realizat, aplicat și experimentat, astfel încît să asigure coexistența pașnică a celor două comunități, în condiții de egalitate de drepturi și îndatoriri" și subliniază faptul că Turcia își va trimite reprezentanții la Geneva în sprijinul „unei soluții federale, pe o bază geografică".

Poziția Greciei este definită astfel de către vicepreședintele Consiliului de Miniștri și ministrul de externe, George Mavros : „Poziția noastră oficială rămîne aceea că Grecia nu dorește nici Enossis-ul (unirea Ciprului cu Grecia), nici împărțirea, ci un stat cipriot independent și suveran. În ceea ce privește soluția federală, aparține ciprioților înșiși dreptul de a decide sistemul pe care îl vor".

George Mavros atrăgea, totodată, atenția asupra unui aspect important al viitoarelor convorbiri de la Geneva, vorbind despre faptul că, într-o anume măsură, rezultatele vor depinde și de „încrederea reciprocă între Grecia și Turcia".

Pentru noua conducere greacă, problema Ciprului este prioritară, de rezolvarea ei depinzînd abordarea celorlalte probleme cu care se află confruntată. Criticînd „uriașele greșeli din trecutul recent" care „prin puciul militar împotriva lui Makarios au provocat reacții în lanț" și au creat „o nouă situație de fapt în Cipru, plină de consecințe grele", Ilias Iliou, lider al E.D.A., organizație de stînga, de curînd ieșită din ilegalitate, a subliniat : „Menținerea integrității și independenței insulei, retragerea armatelor străine și restabilirea ordinii constituționale, sub conducerea președintelui Makarios, trebuie să constituie linia de bază a obiectivelor grecești.

Pe de altă parte, guvernul trebuie să caute și să ceară sprijin internațional posibil, de oriunde ar veni — și concret, din partea țărilor socialiste și țărilor neangajate".

Discutarea viitorului statut al Ciprului, în cadrul celei de a doua runde de convorbiri de la Geneva, desigur că nu va putea fi despărțită de problema restabilirii ordinii constituționale, a guvernului legal cipriot. Pe drept cuvînt, în legătură cu aceasta, observatorii și-au pus problema participării la conferință a președintelui legal a Ciprului, arhiepiscopul Makarios. Răspunzînd unei întrebări adresate, la Londra, de trimisul special al ziarului libanez „Al Anwar", președintele Makarios și-a exprimat dezaprobarea pentru menținerea trupelor militare străine în insulă și repetatele încălcări ale încetării focului, arătînd că, în aceste condiții, el nutrește rezerve față de rezultatele conferinței de la Geneva ca și față de participarea sa la viitoarea rundă de convorbiri. Arhiepiscopul Makarios preciza, cu aceeași ocazie, că el rămîne președintele legal al Ciprului și că își va îndeplini, în continuare, îndatoririle față de insulă și poporul ei.

Reamintim că, de curînd, președintele Makarios l-a primit la Londra pe ambasadorul României care i-a transmis un mesaj de prietenie din partea președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cu această ocazie, președintele Makarios a mulțumit pentru poziția adoptată de România față de evenimentele din Cipru, față de guvernul legal cipriot și persoana sa.

La ora intrării sub tipar a revistei, deschiderea celei de a doua faze a conferinței de la Geneva cu privire la Cipru este încă incertă, dar, diverse opinii din presă, declarații și precizări de poziții indică speranța opiniei publice mondiale, că datele problemei cipriote își vor găsi o expunere și o rezolvare în conformitate cu interesele vitale ale poporului cipriot, cu interesele păcii și securității internaționale.

Liana Enescu

Acordul de pace cu privire la Cipru

— text integral —

Prima etapă a Conferinței tripartite de la Geneva asupra Ciprului s-a încheiat la 30 iulie printr-un acord, semnat la ora 21,06 GMT. Documentul acordului cuprinde două declarații :

I. Declarația reafirmînd validitatea tratatului de garanție din 1960 :

Cei trei miniștri ai afacerilor externe precizează că adeziunea guvernelor lor la Declarația privind încetarea focului și alte probleme importante nu prejudiciază asupra vederilor lor respective referitoare la interpretarea sau aplicarea tratatului de garanție din 1960 și a drepturilor și obligațiilor care decurg din acestea.

II. Declarația referitoare la încetarea focului și alte probleme importante :

1) Miniștrii de externe ai Greciei, Turciei și Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord au dus tratative, la Geneva, de la 25 la 30 iulie 1974. Ei au recunoscut importanța adoptării, ca o problemă urgentă, a măsurilor care să reglementeze, într-o perioadă rezonabilă, situația din Republica Cipru pe o bază trainică, avînd în vedere acordurile internaționale semnate la Nicosia, la 16 august 1960, și rezoluția 353 a Consiliului de Securitate al O.N.U. Ei au convenit, totuși, asupra necesității de a stabili, în primul rînd, unele măsuri imediate.

2) Cei trei miniștri de externe declară că, în scopul stabilizării situației, zonele din Republica Cipru controlate de forțele armate adverse la 30 iulie 1974, ora 22.00, ora Genevei, nu trebuie să fie extinse. Ei au făcut apel la toate forțele, inclusiv cele neregulate, să renunțe la orice activitate ofensivă sau ostilă.

3) Cei trei miniștri de externe sînt de părere că următoarele măsuri trebuie să intre imediat în vigoare :

a) O zonă de securitate — ale cărei dimensiuni urmează să fie determinate de către reprezentanții Greciei, Turciei și Marii Britanii, prin consultări cu forțele Națiunilor Unite însărcinate cu menținerea păcii în Cipru (UNFICIP) — va trebui stabilită la limita zonelor ocupate de forțele armate turcești în momentul specificat în paragraful doi de mai sus. În această zonă, nu va trebui să pătrundă nici o altă forță, în afară de forțele UNFICIP care vor trebui să supravegheze respectarea interdicției de a pătrunde în zonă. Așteptînd să fie fixate dimensiunile și natura zonei de securitate, nici o forță nu ar trebui să pătrundă în zona existentă între cele două forțe.

b) Toate enclavele turcești ocupate de către forțele grecești sau forțele cipriote grecești trebuie să fie evacuate imediat. Aceste enclave vor continua să fie apărate de către forțele O.N.U. și vor respecta acordurile anterioare de securitate.

Celelalte enclave turcești din afara zonei controlate de către forțele armate turcești vor continua să fie apărate de o zonă de securitate a forțelor O.N.U. și vor putea, ca și în trecut, să mențină propriile lor forțe de poliție și securitate.

c) În satele mixte, funcțiile de securitate și poliție vor fi îndeplinite de către forțele UNFICIP.

d) Personalul militar și civilii deținuți ca urmare a recentelor ostilități vor fi fie schimbați, fie eliberați, sub supravegherea Comitetului Internațional al Crucii Roșii, în cel mai scurt timp posibil.

4) Cei trei miniștri de externe, reafirmînd că rezoluția 353 a Consiliului de Securitate trebuie să fie aplicată în cel mai scurt timp posibil, sînt de acord că, în cadrul unei soluții juste și durabile, acceptabilă pentru toate părțile interesate și pe măsură ce pacea, securitatea și încrederea reciprocă vor fi stabilite în Republica Cipru, trebuie să fie elaborate măsuri care să ducă la reducerea eșalonată pe etape, la momentul oportun, a efectivelor forțelor armate și a cantității de armament, muniții și alte materiale de război în Republica Cipru.

5) Profund conștienți de responsabilitățile lor în ce privește menținerea independenței, integrității teritoriale și a securității Republicii Cipru, cei trei miniștri de externe au căzut de acord că negocierile, prevăzute în rezoluția 353 a Consiliului de Securitate, trebuie să fie continuate în cel mai scurt timp pentru a asigura (a) restabilirea păcii în zonă și (b) restabilirea guvernului constituțional în Cipru. În acest scop, ei sînt de acord că trebuie să înceapă noi convorbiri la Geneva, la 8 august. Ei sînt, de asemenea, de acord că reprezentanții comunităților cipriote turcești și cipriote grecești ar trebui, într-o etapă apropiată, să participe la convorbiri referitoare la Constituție. Printre problemele constituționale care urmează să fie discutate, trebuie să figureze cea în legătură cu revenirea imediată la legitimitatea constituțională, vicepreședintele asumîndu-și funcțiile prevăzute de Constituția din 1960. Miniștrii au relevat existența în practică în Republica Cipru a două administrații autonome, cea a comunității cipriote grecești și cea a comunității cipriote turcești. Fără a se aduce vreun prejudiciu concluziilor care urmează să fie trase din această situație, miniștrii au convenit să examineze, la viitoarea întîlnire, problemele ridicate de existența lor.

6) Cei trei miniștri de externe au căzut de acord să trimită conținutul acestei declarații secretarului general al Națiunilor Unite și să-l invite să adopte măsurile adecvate în lumina acestei declarații. Ei și-au exprimat, de asemenea, convingerea asupra necesității că toate părțile interesate din Republica Cipru trebuie să coopereze deplin la aplicarea termenilor acestei declarații.

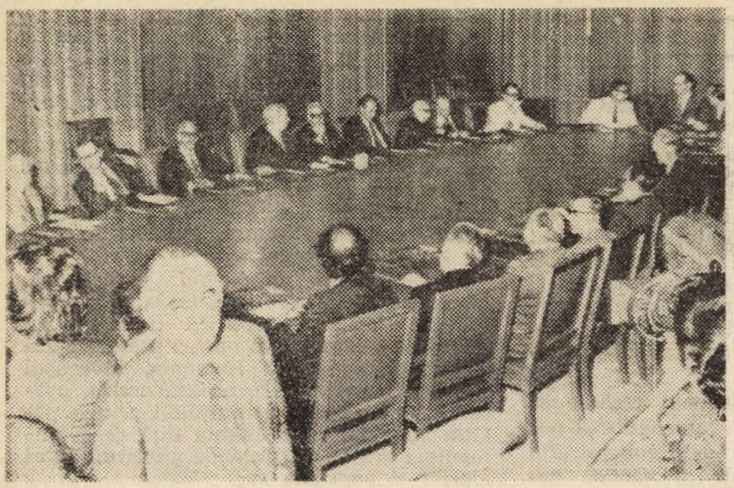

Prima şedinţă oficială a noului cabinet grec. Prezidează premierul Constantin Caramanlis

←

→

Panayotis Lambrias, subsecretar de stat pentru presă şi informaţii, prezentînd decizia guvernului grec de a suspenda actele constituţionale adoptate după 1968 şi de a repune în vigoare, provizoriu, Constituţia din 1952

ATENA

Primele măsuri ale guvernului Caramanlis

Corespondenţă de la Ion Badea

Cabinetul Caramanlis a luat o opţiune decisivă în împlinirea misiunii dificile, pe care şi-a asumat-o, de a conduce Grecia la normalizare politică : prin actul constituant, intrat în vigoare la 1 august, a repus în vigoare, cu titlu provizoriu, legea de bază din ianuarie 1952 „pentru toată perioada tranzitorie, pînă cînd ţara va dobîndi o constituţie liber aprobată de popor". A fost acoperit, astfel, golul paradoxal al inexistenţei unei carte constituţionale. In fapt, „constituţia coloneilor" din 1968, care o abrogă pe cea din 1952, a fost anulată şi înlocuită prin cea rezultată după referendumul din iulie 1973, care, la rîndul ei, a fost suspendată de autorii loviturii de stat de la 25 noiembrie acelaşi an. Iar guvernul Androutsopoulos, rezultat după 25 noiembrie 1973, a eşuat în promisiunea de a da ţării o constituţie.

Importanţa actului promulgat la 1 august este reliefată, înainte de toate, de faptul că el oferă sau sugerează soluţiile pentru trei dintre cele mai serioase probleme care au marcat viaţa politică greacă în ultimii ani.

Articolul 11 al actului constituant stipulează : „conducerea forţelor armate este exercitată de guvern, care desemnează pe comandantul-şef al armatei şi pe comandanţii celor trei arme, la propunerea Consiliului superior al apărării naţionale". Astfel, armata încetează de a mai fi un corp autonom în stat — aşa cum se stabilise în 1968 şi 1973, restaurîndu-se, după cum s-a exprimat primul ministru, „cooperarea normală a guvernului cu forţele armate ale ţării, aşa cum impun interesele naţionale". După decretul privind restrîngerea la sarcinile stricte, de profil, a atribuţiilor poliţiei militare, această reglementare restabileşte şi consolidează, cel puţin formal, preponderenţa puterii politice în stat.

Este indicată, totodată, soluţia ce se are în vedere pentru elaborarea constituţiei permanente. Parlamentul ce va rezulta după alegerile generale va întruni şi atribuţii de adunare constituantă. Această precizare conduce pe observatori la concluzia că, în dezbaterile ce au avut loc în Consiliul de miniştri, s-au impus opiniile care susţin necesitatea elaborării unei noi constituţii, adecvate condiţiilor prezente din ţară. Se subliniază în context că premierul Constantin Caramanlis s-a pronunţat public, încă din 1963, pentru o nouă redactare a legii fundamentale.

În sfîrşit, actul emis la 1 august lasă în suspensie problema formei de stat, „datorită circumstanţelor actuale". În declaraţia cu care a însoţit publicarea actului, primul ministru precizează, însă, că „această problemă va fi rezolvată pe o cale liber hotărîtă de către poporul grec, aşa cum s-a

GRECIA: cronologie 1967 — 1974

1967

21 aprilie. Profitînd de criza pe care o traversa viaţa politică greacă, o juntă militară în frunte cu coloneii Gheorghios Papadopoulos, Stylianos Pattakos, Nicolaos Makarezos răstoarnă guvernul Canellopoulos şi preia puterea printr-o lovitură de stat. (Cu o săptămînă înainte, Canellopoulos dizolvase Parlamentul şi anunţase organizarea de alegeri legislative pentru 28 mai, alegeri în care victoria Uniunii de Centru a lui G. Papandreu era aproape sigură). Este decretată starea de asediu şi sînt promulgate legi marţiale.

22 mai. Este constituită, în mod clandestin, Organizaţia de rezistenţă de stînga, „Frontul Patriotic".

10 august. O „direcţiune generală" însărcinată cu orientarea politicii guvernului în toate domeniile este creată şi plasată sub conducerea colonelului Gheorghios Papadopoulos, conducătorul juntei militare.

15 august. Ia naştere organizaţia de rezistenţă, de tendinţă de centru-stînga, „Apărarea democratică".

13 decembrie. Regele Constantin încearcă să restabilească prerogativele puterii civile printr-o contralovitură de stat, care eşuează. Regele pleacă în exil la Roma.

14 decembrie. G. Papadopoulos devine premier şi ministru de interne. Generalul Zoitakis, ministru adjunct al apărării, este numit regent al regatului.

20 decembrie. Principalii membri ai juntei îşi părăsesc funcţiile din cadrul armatei pentru a se consacra funcţiilor guvernamentale.

1968

17 ianuarie. Eliberat de juntă, Andreas Papandreu, fiul liderului Uniunii de Centru, ia drumul exilului. O lună mai tîrziu, el anunţă la Stockholm formarea unei a treia organizaţii de rezistenţă, „Mişcarea panelenică de eliberare" (P.A.K.).

13 august. Atentatul eşuat împotriva lui Gheorghios Papadopoulos. Autorul, fostul căpitan Alexis Panagulis, este condamnat la moarte, dar nu va fi executat.

29 septembrie. Este votată o nouă constituţie, care restrînge libertăţile individuale şi întăreşte executivul. Proporţia celor care s-au abţinut se ridică la 22,3 la sută, în pofida presiunilor şi ameninţărilor cu sancţiuni.

15 decembrie. Papadopoulos îşi asumă şi funcţiile de ministru al apărării şi ministru de interne.

1969—1970

Printr-o serie de măsuri, „regimul coloneilor" îşi consolidează poziţiile. In ţară se desfăşoară numeroase procese politice, încheiate cu pedepse severe.

1971

26 august. Papadopoulos îşi remaniază guvernul, înlăturînd pe militarii care deţineau posturi-cheie şi înlocuindu-i prin tehnocraţi.

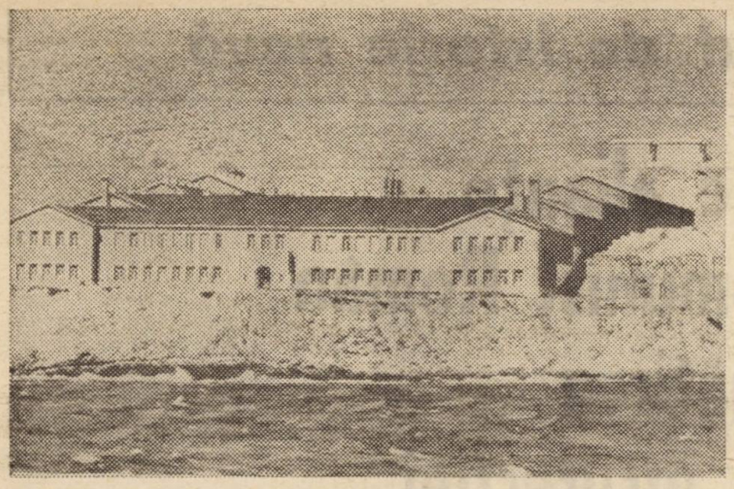

Vedere a lagărului din insula Yaros

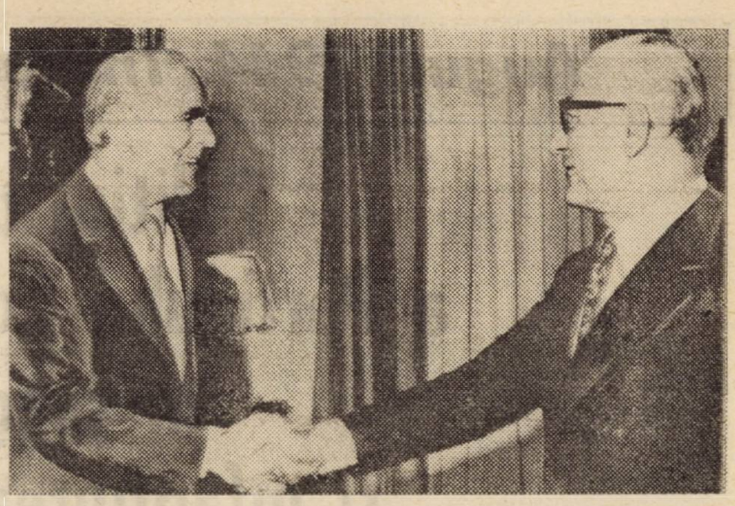

Prim-ministrul Greciei, Constantin Caramanlis, îl felicită pe ministrul afacerilor externe, G. Mavros, întors de la Geneva după încheierea primei faze a convorbirilor cu privire la Cipru

subliniat în declarația făcută atît de rege, cît și de vorbitor, înaintea referendumului din iulie 1973". Cu alte cuvinte, electoratul grec va fi chemat să se pronunțe dacă dorește proclamarea republicii sau restaurarea monarhiei, fie direct, printr-un referendum, fie indirect, prin intermediul reprezentanților trimiși în adunarea națională. Ordinea aplicării în practică a acestor soluții rămîne încă de stabilit. Deocamdată, nu există decît un indiciu neoficial privind termenul, furnizat de P. Lambrias, subsecretar de stat pentru presă și informații, care a afirmat în cadrul unei convorbiri că „alegerile generale ar putea fi ținute în următoarele 6 luni".

De-a lungul întregii perioade de tranziție, actul constituant atribuie puterea legislativă cabinetului de miniștri, care o va exercita pe calea decretelor legislative ce vor fi ratificate și promulgate de către șeful statului. Funcția acestuia din urmă va fi exercitată de președintele republicii. Guvernul va emite acte constituante „pentru asigurarea funcționării nestingherite a statului" și „pentru completarea reglementărilor constituției în sensul cerut de condițiile apărute recent". Este restabilit, de asemenea, principiul responsabilității morale și administrative a miniștrilor, desființîndu-se „prevederile perioadei anormale, care puneau miniștrii în afara unui control de fond". Pînă la convocarea adunării naționale, după alegeri, guvernul își asumă, „pe propria-i răspundere", atributul declarării și suspendării legii marțiale. Pentru moment, aceasta continuă să fie menținută în vigoare.

Între timp, reglementările legislative sînt completate cu măsuri în diverse domenii, adoptate sau în studiu, menite — în concepția guvernamentală — să fundamenteze destinderea internă și să pregătească premisele avansării spre normalizarea politică, prin reînființarea partidelor și organizarea de alegeri.

A doua zi după semnarea declarației tripartite greco-turco-britanice de la Geneva, privind încetarea focului în Cipru, guvernul Caramanlis a dispus începerea demobilizării treptate.

Pe plan economic, au fost desființate măsurile excepționale impuse de cabinetul anterior, printre care se numărau sistarea retragerilor de depuneri de la bănci și a creditelor pentru finanțarea investițiilor. Consiliul de miniștri grec ia acum în dezbatere o seamă de măsuri de perspectivă, care vor constitui programul guvernamental destinat „restabilirii echilibrului și reluării ritmului normal al activităților economice, cu asigurarea concomitentă a stabilității monetare".

Pe agenda guvernamentală sînt înscrise, de asemenea, măsuri privind epurarea legislației de decretele adoptate de către guvernele militare și reorganizarea administrației, atît sub aspectul reglementărilor, cît și prin numirea de noi prefecți, secretari generali ai ministerelor, guvernatori ai băncilor și primari municipali și comunali.

Paralel, dezbaterile publice privind organizarea vieții politice cîștigă în amploare, din ele desprinzîndu-se opinia tot mai larg acceptată că, în activitatea politică viitoare a Greciei, să-și găsească locul — așa cum spunea primul ministru Caramanlis — toți grecii.

---

20 octombrie. Constituirea unui Consiliu Național al Rezistenței (C.N.R.), care regrupează cele patru organizații principale ostile regimului : Apărarea Democratică (de centru-stînga), Frontul patriotic (de stînga), Apărătorii libertății (conservatori) și Grecii liberi (regaliști).

1972

1 ianuarie. Este ridicată legea marțială, în vigoare din 1967 ; această măsură nu va fi aplicată în marile orașe : Atena, Salonic și Pireu.

7 februarie. Flota a 6-a americană primește importante facilități portuare în Pireu.

21 martie. Papadopoulos îl demite pe generalul Zoitakis și își asumă și funcțiile de regent al Greciei.

20 noiembrie. Au loc manifestații studențești, ostile regimului.

1973

26 ianuarie. Agitația studențească cîștigă în intensitate. Violența ciocnirilor poliție-studenți duce la închiderea, în aprilie, a Universității din Atena.

23 aprilie. De la Paris, Caramanlis cere regimului de la Atena să-l recheme pe rege în țară și să cedeze locul unui guvern „puternic și cu experiență".

23 mai. Sînt operate arestări în cercurile de conducere ale forțelor navale sub acuzația pregătirii unui „complot regalist".

1 iunie. Monarhia este abolită și se proclamă Republica Elenă.

3 iulie. E. Averof, fost ministru al afacerilor externe, și P. Garoufalias, fost ministru al apărării, sînt arestați, fiind învinuiți a fi implicați în complotul regalist din marină. Se încearcă a fi implicat și C. Caramanlis.

29 iulie. În urma unui referendum, G. Papadopoulos devine președintele Republicii. Odysseus Anghelis, șeful forțelor armate, devine vicepreședinte.

19 august. Se decretează o largă amnistie, legea marțială este ridicată pe întreg teritoriul țării.

6 octombrie. Se formează un nou guvern condus de o personalitate a regimului parlamentar de dinainte de 1967 : Spyros Markezinis.

14 noiembrie. Trei mii de studenți ocupă Școala politehnică din centrul Atenei. În zilele următoare, li se alătură grupuri ale muncitorilor din construcții. Armata intervine cu care blindate, evacuînd Școala politehnică.

17 noiembrie. Președintele Papadopoulos proclamă legea marțială pe întreg teritoriul grec.

25 noiembrie. Printr-o lovitură de stat militară, G. Papadopoulos este înlocuit de generalul Phaidon Ghizikis. Adamantios Androutsopoulos devine premier.

1974

10 iulie. Ministrul de externe, S. Tetenes, dezaprobînd politica guvernului față de Cipru, își prezintă demisia.

15 iulie. Are loc lovitura de stat organizată în Cipru de ofițerii greci de la conducerea Gărzii naționale cipriote.

20 iulie. În urma debarcării turcești în Cipru, în Grecia este declarată mobilizarea generală.

23 iulie. A. Androutsopoulos demisionează. Constantin Caramanlis este chemat de la Paris pentru a forma un guvern civil, de uniune națională.

Politica de alianțe a Partidului Comunist Român în pregătirea și înfăptuirea insurecției

dr. Aurică Simion

În condițiile regimului de dictatură militară-fascistă, cînd România fusese antrenată în războiul declanșat de Reichul hitlerist împotriva Uniunii Sovietice, Partidul Comunist Român a văzut salvarea în făurirea Frontului Național Antihitlerist, la care să participe toate partidele, grupările și cercurile politice nefasciste și care să ia măsurile necesare pentru răsturnarea regimului dictatorial antonescian ; încetarea războiului contra Uniunii Sovietice și participarea, alături de U.R.S.S. și de celelalte țări din coaliția antifascistă, la lupta împotriva Germaniei hitleriste ; recucerirea libertății și independenței naționale depline ; formarea unui guvern cu participarea reprezentanților tuturor forțelor patriotice ; eliberarea părții de nord a Transilvaniei ; arestarea și pedepsirea trădătorilor de țară. „Partidul Comunist Român — se arăta în Platforma-program din 6 septembrie 1941 — propune lupta comună a tuturor partidelor, grupărilor, persoanelor politice și tuturor patrioților români pentru realizarea Frontului Unic Național al poporului român contra ocupanților hitleriști și a slugilor lor trădătoare de țară, pentru cucerirea cerințelor din Platformă, care sînt cerințele cele mai arzătoare și comune ale poporului român".

În concepția P.C.R., baza Frontului Național Antihitlerist trebuia s-o constituie „clasa muncitoare, partea cea mai avansată a poporului român". C.C. al P.C.R. sublinia, însă, că pentru îndeplinirea rolului istoric al clasei muncitoare era nevoie de restabilirea unității ei de acțiune, era necesar să se făurească Frontul Unic de luptă al proletariatului, prin încheierea unei înțelegeri între partidele muncitorești — Partidul Comunist Român și Partidul Social-Democrat. Strîns unite, P.C.R. și P.S.D. urmau „să ducă lupta pentru cîștigarea partidelor burghezo-democratice și a organizațiilor patriotice, în frunte cu partidele național-țărănesc și național-liberal, pentru Front Național Antihitlerist".

Călăuziți de dorința sinceră de colaborare, comuniștii au stabilit contacte, încă din toamna anului 1941, cu conducătorii Partidului Social-Democrat, cărora le-au adus la cunoștință Platforma-program a C.C. al P.C.R. din 6 septembrie 1941 și le-au făcut repetate propuneri în vederea încheierii unei înțelegeri de front unic. Astfel, într-o scrisoare adresată Comitetului Executiv al Partidului Social-Democrat, în ianuarie 1943, C.C. al P.C.R. propunea : 1) un acord de Front Unic pentru acțiuni comune în vederea apărării intereselor vitale ale maselor muncitorești, împotriva ocupanților hitleriști și a regimului antonescian ; 2) acțiune comună pentru unirea tuturor forțelor progresiste și patriotice într-un larg Front Național Antihitlerist al întregului popor ; 3) formarea unui comitet comun din reprezentanți ai C.C. al P.C.R. și Comitetului Executiv al P.S.D., pe baza Platformei din 6 septembrie 1941 a C.C. al P.C.R., și stabilirea unui program de acțiuni comune ; 4) încheierea unui acord de luptă comună pe baza oricărui punct din Platforma din 6 septembrie 1941 sau a oricărei propuneri concrete venite din partea Comitetului Executiv al Partidului Social-Democrat.

În același timp, C.C. al P.C.R. s-a adresat, în mai multe rînduri, și conducerilor partidelor național-țărănesc și național-liberal — principalele partide burgheze din România — propunîndu-le încheierea unui acord de colaborare și luptă comună pentru salvarea poporului român și a armatei sale, pentru crearea Frontului Unic Național al tuturor patrioților, pe baza punctelor din Platforma C.C. al P.C.R. din 6 septembrie 1941.

La apelul de colaborare și luptă comună adresat de C.C. al P.C.R., la 26 ianuarie 1942, Iuliu Maniu a răspuns, spre sfîrșitul verii anului 1942, printr-un delegat al Apărării Patriotice. El se declara „principial de acord" cu toate punctele cuprinse în Platforma C.C. al P.C.R. din 6 septembrie 1941, precizînd că deosebirile ideologice nu-l vor împiedica să conlucreze cu comuniștii „pentru eliberarea țării de nemți, pentru ieșirea din război și dărîmarea regimului Antonescu". Ulterior, Iuliu Maniu a revenit, însă, asupra acestei hotărîri.

În ciuda acestei poziții adoptate de Iuliu Maniu, C.C. al P.C.R. a continuat să mențină contactele cu el și cu conducerea P.N.Ț. și P.N.L. La 20 decembrie 1942 și în ianuarie 1943, C.C. al P.C.R. a adresat două noi scrisori lui Iuliu Maniu, în care se demonstra inoportunitatea argumentelor acestuia atunci cînd refuza colaborarea cu comuniștii și se sublinia pericolul la care erau expuse în continuare armata, poporul și statul român. Revenirea dumneavoastră este cu atît mai surprinzătoare — se arăta în scrisorile C.C. al P.C.R. — cu cît situația internațională a României, cît și situația internă „s-au agravat pînă la punctul la care orice ezitare de a uni toate forțele patriotice și a trece la acțiune pentru salvarea țării v-ar împovăra cu o grea răspundere față de poporul nostru și față de viitorul lui".

Partidul comunist atrăgea atenția că nimic nu trebuia să împiedice lupta hotărîtă a întregului popor, unit într-un mare front patriotic.

În primăvara și vara anului 1943, delegații C.C. al P.C.R., Mihai Magheru și Petre Ion, au avut o serie de convorbiri cu conducătorii Partidului Național-Țărănesc, Iuliu Maniu și Ghiță Pop. Aceste convorbiri au avut darul de a cristaliza și mai bine pozițiile celor două partide, de a evidenția atît punctele comune, cît și deosebirile de vederi. Astfel, s-a constatat că ambele partide se pronunțau, principial, împotriva regimului de dictatură fascistă, pentru încetarea războiului împotriva Uniunii Sovietice, pentru alungarea ocupanților hitleriști din țară, refacerea integrității teritoriale și reciștigarea independenței depline a patriei. „M(aniu) a arătat că el dorește să ajungă la liberarea și independența țării — informa Mihai Magheru, după convorbirea avută, la 17 mai 1943, cu Iuliu Maniu și Ghiță Pop. Pentru aceasta el (consideră că) trebuie să ia puterea din mîna lui Antonescu și, avînd puterea cu toate atributele sale, să dea afară pe germani și să restaureze suveranitatea statului român. Pentru a ajunge la putere, el știe că va fi nevoie de colaborarea tuturor partidelor și se gîndește la partidul nostru (Partidul Comunist Român) ca la un important colaborator «mai cu seamă în acțiunile de masă» — deci un fel de trupe de șoc" [1]).

În timp ce partidul comunist aprecia că, pentru organizarea unor acțiuni cît mai eficace împotriva dictaturii mareșalului Antonescu și a războiului contra Națiunilor Unite, era necesară unirea tuturor forțelor patriotice, antihitleriste ale țării într-un front unic național de luptă și crearea unui *comitet național*, care să coordoneze întreaga activitate, conducerea P.N.Ț. refuza să activeze într-un organism politic din care să facă parte P.C.R. și organizațiile aflate sub influența sa, susținînd că trebuiau întreprinse acțiuni paralele. „Nu poate fi vorba de comitete comune, însă este nevoie de un plan bine stabilit de acțiuni paralele" — afirmau Iuliu Maniu și Ghiță Pop, la întîlnirea mai sus-amintită. Poziția adoptată de conducătorii Partidului Național-Țărănesc, poziție ce era împărtășită și de cei ai Partidul Național-Liberal, era determinată de faptul că ei sperau să găsească o ieșire din situația gravă în care se găsea țara fără însă participarea și afirmarea rolului plenar al Partidului Comunist Român.

[1]) Arhiva C.C. al P.C.R., fondul nr. 1, dosarul nr. 7951, filele 6—10

Obiectivul central al P.C.R., în perioada războiului: realizarea unui Front Unic pentru acțiuni comune în vederea apărării intereselor vitale ale maselor, împotriva ocupanților hitleriști și a regimului antonescian

În iunie 1943, odată cu hotărîrea privind sarcinile Partidului Comunist Român după autodizolvarea Internaționalei Comuniste, C.C. al P.C.R. s-a adresat din nou „tuturor partidelor și organizațiilor patriotice" chemîndu-le să formeze un Comitet național de luptă pentru eliberarea țării. „Comitetul național — se sublinia în hotărîrea C.C. al P.C.R. — are ca sarcină să mobilizeze și să unească toate forțele naționale ale țării, fără deosebire de partid și religie, în Frontul Unic Patriotic Antihitlerist al poporului"[2]), pe baza unei platforme de luptă avînd 10 puncte.

Noua inițiativă a Comitetului Central al Partidului Comunist Român a fost primită favorabil de forțele democratice. În vara anului 1943, și-au dat acordul pentru crearea Frontului Patriotic Antihitlerist, acceptînd Platforma de activitate propusă de Partidul Comunist Român, următoarele partide și organizații democratice: Frontul Plugarilor, Uniunea Patrioților, Partidul Socialist-Țărănesc, Madosz-ul. În septembrie 1943, Comitetul Executiv al Partidului Social-Democrat a adus la cunoștință Comitetului Central al Partidului Comunist Român că acceptă platforma propusă de partidul comunist și aderă la Frontul Patriotic Antihitlerist. După cum rezultă dintr-o scrisoare a C.C. al P.C.R., C.E. al P.S.D. preconiza chiar unificarea politică a celor două partide muncitorești.

Conducerile partidelor național-țărănesc și național-liberal au refuzat și de data aceasta propunerile făcute de partidul comunist privind coalizarea tuturor forțelor democratice. „Sîntem gata — declara Iuliu Maniu — să facem acțiune care să tindă la dărîmarea dictaturii, a regimului german, retragerea trupelor, încheierea păcii, regim democratic... Refuz Comitet național. Sînt gata să lucrez pe bază de acțiuni paralele, cu plan de acțiune comun..."[3]).

În urma refuzului conducătorilor P.N.Ț. și P.N.L. de a adera la Frontul Patriotic Antihitlerist, conducerea P.S.D. a comunicat că revine asupra hotărîrii de a participa la constituirea Comitetului Național și a Frontului Patriotic Antihitlerist, pe motivul că, fără cele două partide burgheze, acțiunea era unilaterală și, în consecință, neeficientă. Motivîndu-și refuzul, conducerea P.S.D. se declara, ca și conducerile partidelor național-țărănesc și național-liberal, împotriva sabotajelor industriale preconizate de comuniști, sub motivul că „sîntem prea slabi pentru așa ceva". De asemenea, se cerea organizarea de „acțiuni paralele".

La 15 noiembrie 1943, Comitetul Central al Partidului Comunist Român a trimis Comitetului Executiv al Partidului Social-Democrat o scrisoare în care arăta: „Revenirea voastră prin surprindere asupra adeziunii la Comitetul Național și la Frontul Patriotic Antihitlerist am primit-o cu adînc regret... Pe baza acordului principial între partidele noastre, reprezentanții partidului vostru trebuiau să susțină cauza Frontului Patriotic și Comitetului Național față de Partidul Național-Țărănesc. Însă voi ați procedat invers, ați acceptat fără rezerve atitudinea și motivele conducerii național-țărăniste împotriva Comitetului Național și a Frontului Patriotic... Voi cereți unificarea politică a mișcării muncitorești. Însă prima condiție de bază a acestei unificări este politica independentă de clasă față de partidele burgheze. Tocmai această politică independentă muncitorească cere azi ca clasa muncitoare să fie forța motrică a luptei pentru unirea tuturor forțelor naționale în Frontul Patriotic Antihitlerist".

În încheiere, Partidul Comunist Român reînnoia propunerea făcută Partidului Social-Democrat ca, „pe baza acordului de Front Unic", să intre în „Frontul Patriotic Antihitlerist, format din forțele antihitleriste din România și în Comitetul Patriotic pe țară al acestui front. În același timp, vă propunem să vă uniți cu noi și cu celelalte organizații antihitleriste la luptă pentru cîștigarea conducerii partidelor național-țărănesc și național-liberal pentru ultima noastră platformă de luptă propusă acestor partide"[4]).

Tratativele între conducerile celor două partide ale clasei muncitoare în vederea făuririi Frontului Unic Muncitoresc și a aderării Partidului Social-Democrat la Frontul Patriotic Antihitlerist au continuat în toată iarna 1943—1944. În primele luni ale anului 1944, militanții comuniști și social-democrați au făcut pași hotărîtori spre făurirea unității de acțiune a clasei muncitoare, ajungîndu-se la conturarea platformei pe baza căreia urma să se realizeze înțelegerea de colaborare între P.C.R. și P.S.D., la stabilirea strategiei și a tacticii de urmat, la încheierea, în prima jumătate a lunii aprilie 1944, a Frontului Unic Muncitoresc. De comun acord, conducerile celor două partide au decis ca vestea încheierii Frontului Unic să fie adusă la cunoștința maselor muncitoare cu prilejul zilei de 1 Mai, printr-un manifest difuzat în întreaga țară.

Făurirea Frontului Unic Muncitoresc a exercitat o puternică influență asupra celorlalte clase sociale, partide și grupări politice, în sensul grăbirii procesului de unire a tuturor forțelor antihitleriste în vederea doborîrii regimului fascist. Unitatea proletară a devenit pilonul fundamental pe care s-a clădit larga coaliție de forțe ce a creat cadrul politic necesar înfăptuirii insurecției antifasciste din august 1944, eveniment ce a schimbat cursul istoriei României.

La scurt timp după făurirea unității de acțiune a proletariatului, și-au găsit finalizarea și celelalte alianțe politice preconizate de comuniști.

Încă din vara anului 1943, partidul comunist stabilise contacte cu gruparea liberală a lui Gheorghe Tătărăscu. Dîndu-și seama de catastrofa spre care guvernul militaro-fascist împingea țara, Tătărăscu s-a adresat, în repetate rînduri, ministrului afacerilor străine Mihai Antonescu și mareșalului-dictator, cerîndu-le să înceapă negocieri directe cu Uniunea Sovietică pentru încheierea armistițiului. Totodată, Tătărăscu încercase să ia legătura cu celelalte partide burgheze opoziționiste. Adresîndu-se conducerilor acestora, el a propus, la începutul anului 1943, un „armistițiu intern" și formarea unui „Consiliu național" compus din șefii de partid și foștii președinți de Consiliu. Conducerile partidelor național-țărănesc și național-liberal, care decretaseră „moartea civilă" împotriva lui Tătărăscu, ca, de altfel, și a altor disidenți, au refuzat orice colaborare cu el. În aceste condiții, Gheorghe Tătărăscu și-a oferit serviciile Palatului, iar, prin intermediul lui Mihail Ralea, a intrat în legătură și cu partidul comunist. La 26 mai 1944, „după tratative destul de active și rapide", a fost constituită, pe o platformă de luptă antihitleristă, Coaliția Național-Democratică, în care erau reprezentate: Partidul Comunist Român și organizațiile democratice aflate sub influența sa (Frontul Plugarilor, condus de dr. Petru Groza, Uniunea patrioților, Madosz-ul), Partidul Social-Democrat, Partidul Socialist-Țărănesc, condus de Mihail Ralea și Lothar Rădăceanu, Partidul Național-Liberal, condus de Gheorghe Tătărăscu, și Partidul Național-Democrat, care avea în frunte pe dr. Topa[5]).

Dîndu-și seama că cercurile Palatului și regele Mihai puteau deveni unul dintre aliații săi în operațiunea de răsturnare de la putere a mareșalului Antonescu, P.C.R. a căutat să ia legătura și cu Palatul regal. Atragerea regelui, care era capul oștirii, alături de forțele patriotice, oferea garanția că armata va sprijini unitar acțiunea insurecțională.

O bună perioadă, legăturile stabilite spre sfîrșitul lunii august 1943 de L. Pătrășcanu, din partea P.C.R., cu consilierii regelui și cu regele însuși au constat în sondări pentru cunoașterea reciprocă a pozițiilor față de diferite probleme politice și militare, față de soarta țării. În primăvara și vara anului 1944, întîlnirile și discuțiile între reprezentanții partidului comunist și ai Palatului regal au devenit tot mai frecvente, ajungîndu-se, spre mijlocul lunii iunie 1944, la acceptarea, de către regele Mihai, a planului propus de P.C.R., care prevedea răsturnarea prin forță a dictaturii antonesciene.

Concomitent, au continuat tratativele și cu conducătorii partidelor național-țărănesc și național-liberal. În fața îndelungatelor tergiversări și subterfugii la

[2]) Arh. I.S.I.S.P., cota A XXVII-4.
[3]) Arh. C.C. al P.C.R., fondul nr. 1, dosarul nr. 7951, filele 19—20
[4]) Arh. C.C. al P.C.R., fondul nr. 1, dosarul nr. 126.
[5]) Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România, Circulara nr. 1 din 1 septembrie 1944 a Secretariatului general al Partidului Național-Liberal (Tătărăscu) către președinții organizațiilor P.N.L.

care recurgea Iuliu Maniu, la 24 aprilie 1944 C.C. al P.C.R. a adresat conducerii P.N.Ț. o scrisoare în care cerea să-și precizeze poziția față de propunerea privind crearea Frontului Național Antihitlerist.

În condițiile în care starea de spirit antifascistă a maselor se manifesta cu tot mai multă vigoare în țară, cînd Frontul Unic al clasei muncitoare era înfăptuit, cînd, prin constituirea Frontului Patriotic Antihitlerist și a Coaliției Național-Democratice, se realizase deja coalizarea, alături de forțele revoluționare, a unora dintre forțele politice antihitleriste burgheze, cînd tratativele între partidul comunist și cercurile Palatului regal avansau spre încheierea unei înțelegeri, cînd, chiar în propriile rînduri ale burgheziei se producea un proces de diferențiere, unele cadre orientîndu-se în sensul ieșirii grabnice din războiul împotriva Națiunilor Unite, liderii P.N.Ț. și P.N.L. au hotărît, pentru a nu rămîne în afara evenimentelor, să dea curs propunerilor partidului de avangardă al clasei muncitoare privind făurirea unei largi coaliții de forțe antihitleriste.

La sfîrșitul lunii aprilie și începutul lunii mai 1944, a fost constituit un organism comun de acțiune, format din reprezentanți ai P.C.R., P.S.D., P.N.Ț. și P.N.L. S-a format un Comitet central de acțiune în care cele patru partide erau reprezentate prin Lucrețiu Pătrășcanu, Constantin Titel-Petrescu, Iuliu Maniu și C.I.C. Brătianu. Totodată, a fost alcătuit un Birou, ca organ de acțiune al Comitetului mai sus-amintit, din care făceau parte Petre Constantinescu-Iași și Vasile Bîgu (P.C.R.), Ștefan Voitec și Iosif Jumanca (P.S.D.), Ghiță Pop și Nicolae Hudiță (P.N.Ț.), Bebe Brătianu și Gh. Zamfirescu (P.N.L.) După mai multe discuții, reprezentanții în Comitet ai celor patru partide au hotărît ca denumirea coaliției să fie *Blocul Național Democratic*. Documentul oficial de constituire a Blocului Național Democratic îl constituie Declarația celor patru partide, datată la 20 iunie 1944 [6]).

Prevederile *Declarației B.N.D.*, ca și ale procesului verbal de constituire a Coaliției Național-Democratice reprezentau, de fapt, o sinteză a principalelor obiective de luptă propuse de Partidul Comunist Român în Platforma din 6 septembrie 1941, care au fost menținute cu consecvență în documentele elaborate ulterior de partid. Faptul că și partidele burgheze își însușiseră, pînă la urmă, obiectivele de luptă propuse de comuniști ilustrează, o dată în plus, justețea orientării politice a Partidului Comunist Român, capacitatea conducerii sale de a selecta din multitudinea de probleme specifice perioadei tocmai pe acelea care puteau interesa toate forțele politice democratice, naționale, antihitleriste din țară.

Relațiile dintre elementele politice reprezentate în Blocul Național Democratic n-au fost deloc simple, fără divergențe, asperități. La ședințele ținute de reprezentanții partidelor din B.N.D. și ai cercurilor Palatului, între 20 iunie și 23 august, în timp ce delegații partidului comunist cereau să fie urgentate pregătirile în vederea răsturnării regimului antonescian, cei ai partidelor național-țărănesc și național-liberal căutau să le tergiverseze, în speranța că mareșalul Antonescu se va hotărî să treacă la încheierea armistițiului cu Națiunile Unite.

Cu toate acestea, important era actul realizării alianțelor politice mai sus-amintite, care avea să asigure participarea tuturor forțelor antihitleriste din țară la pregătirea și înfăptuirea insurecției naționale antifasciste din august 1944.

[6]) „România liberă" din 10 august 1944

TOKIO

Gensuikyo — for important consacrat cauzei păcii

Corespondență de la Paul Diaconu

După 29 de ani de la bombardamentele atomice care au curmat aproape 200 000 de vieți, Hiroșima și Nagasaki, reconstruite din ruine prin eforturile impresionante ale oamenilor, au devenit astăzi orașe moderne, asimilate acestui secol. Orașe-martir, ele rămîn în conștiința umanității un cutremurător și dramatic exemplu pentru ceea ce a însemnat folosirea energiei nucleare în scopul distrugerii. Istoria renașterii din cenușă a orașelor Hiroșima și Nagasaki este, prin ea însăși, o manifestare a protestului împotriva distrugerii, a dorinței oamenilor de a-și folosi capacitatea creatoare în scopuri constructive, pașnice, corespunzătoare intereselor și aspirațiilor lor. Aceste sentimente revin cu pregnanță în conștiința opiniei publice, odată cu fiecare început de august, cînd Japonia găzduiește, prin tradiție, manifestări de amploare împotriva războiului atomic ale cărui orori le-a simțit la 6 și 9 august 1945, împotriva armei nucleare ca mijloc de intimidare în relațiile dintre popoare.

Cea de-a 20-a Conferință internațională împotriva bombelor atomice și cu hidrogen — Gensuikyo — se înscrie ca un eveniment remarcabil în cadrul eforturilor harnicului și încercatului popor japonez pentru înlăturarea primejdiei războiului atomic, constituind, totodată, o contribuție de seamă la lupta tuturor popoarelor pentru interzicerea folosirii armelor nucleare, pentru înfăptuirea dezarmării generale și, în primul rînd, a celei nucleare, pentru instaurarea unui climat de pace, prietenie și colaborare între națiuni. La lucrările conferinței, care se desfășoară în trei etape — Tokyo (2—3 august), Hiroșima (5—7 august), Nagasaki (9 august) — iau parte numeroși reprezentanți ai mișcării pentru pace din Japonia, delegați ai mișcărilor pentru pace din diferite țări ale lumii și reprezentanți ai unor organizații internaționale. Din România participă o delegație a Comitetului național pentru apărarea păcii.

Pe agenda sesiunii s-a înscris, în prima zi, citirea mesajelor adresate conferinței de către șefi de stat și guvern.

De un deosebit răsunet s-a bucurat mesajul adresat de președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, participanților la cea de-a 20-a Conferință internațională împotriva bombelor atomice și cu hidrogen — Gensuikyo. Mesajul a fost multiplicat și difuzat în cadrul conferinței, iar ziarul „Akahata" — organ al Partidului Comunist din Japonia — a publicat textul său integral.

Într-o declarație pe care mi-a făcut-o în exclusivitate pentru revista **„Lumea"**, secretarul general al Gensuikyo, Yoshikiyo, Yoshida, a afirmat :

„Ne-am simțit fericiți că președintele Nicolae Ceaușescu ne-a adresat acest mesaj, prezentat chiar la deschiderea conferinței noastre. Mesajul a produs o puternică impresie. Ideile pe care le conține demonstrează puternica simpatie a președintelui Nicolae Ceaușescu față de lupta generală a poporului japonez. Sarcina fundamentală a celei de-a 20-a Conferințe internaționale împotriva bombelor atomice și cu hidrogen — a arătat, în continuare, Yoshikiyo Yoshida — **constă în dezvoltarea, prin pace, a demnității umane, a personalității omului. Cum să îndeplinim această sarcină concret ? — Prin ridicarea nivelului de trai și prin pace, creînd condițiile pentru înflorirea personalității umane. Cum să învingem toate dificultățile care ne stau în cale? — Prin acțiuni unite ale tuturor popoarelor. Așa cum subliniază mesajul președintelui Nicolae Ceaușescu, toți oamenii trebuie să se unească pentru realizarea acestei sarcini".**

Un mare ecou a avut ideea, cuprinsă în mesaj, relevînd că „una din problemele fundamentale ale epocii contemporane, de care depind dezvoltarea fiecărui popor, viața și viitorul pașnic al omenirii, este problema dezarmării, și, în primul rînd, a dezarmării nucleare, astfel încît mijloacele uriașe destinate înarmării să fie utilizate tot mai mult în scopul dezvoltării economico-sociale, eliberînd, totodată, omenirea de amenințarea unui război nimicitor".

A 20-a Conferință internațională împotriva bombelor atomice și cu hidrogen — Gensuikyo — și-a propus ca, avînd în vedere noile evoluții ale cursei înarmării nucleare, să devină un for important care dezbate probleme vitale privind viitorul pașnic al omenirii. În atenția conferinței se află probleme ca : situația actuală a extinderii cursei înarmării nucleare și dezvoltării armelor nucleare în lume, necesitatea unor acțiuni unite pentru încheierea unui acord internațional în vederea interzicerii complete a armelor nucleare. În raportul anual al Gensuikyo, prezentat de secretarul general, Yoshikiyo Yoshida, se arată că a devenit din ce în ce mai importantă organizarea unor acțiuni internaționale unite pentru realizarea unui acord internațional în vederea interzicerii complete a armelor nucleare. În acest sens, conferința urmează să adopte un apel la încetarea cursei înarmării nucleare și în favoarea încheierii unui acord pentru interzicerea completă a armelor nucleare.

Alături de celelalte manifestări ale opiniei publice consacrate cauzei păcii, conferința Gensuikyo reprezintă o nouă confirmare a aspirațiilor omenirii spre înfăptuirea unei lumi a păcii și cooperării, în care fiecare națiune să se poată dezvolta de sine stătător, potrivit voinței și năzuințelor proprii.

Hotel Hilton, inaugurat în 1973 : o construcție în formă de cetate arabă medievală

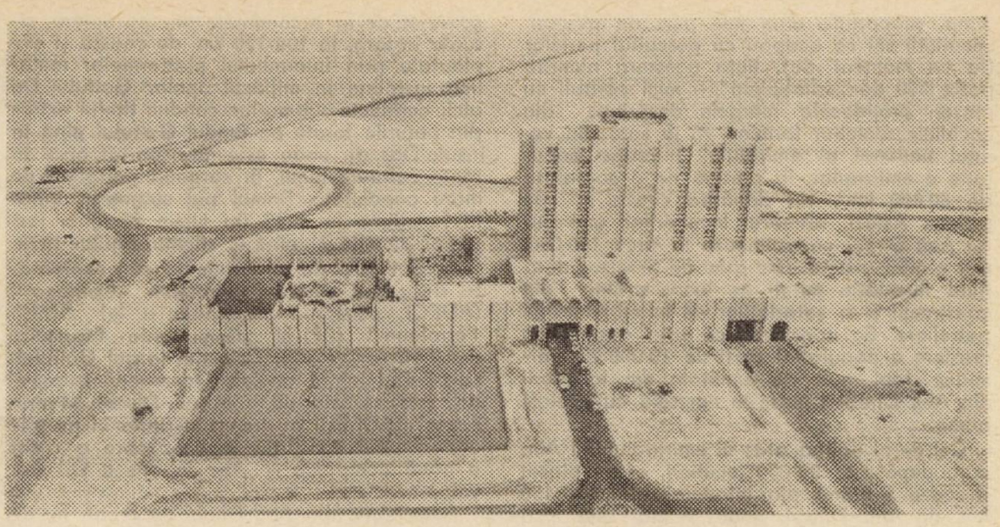

REPORTAJ PE GLOB

Un dar al petrolului (II)

ABU DHABI

Crăciun Ionescu

După o scurtă escală la Doha, capitala emiratului Qatar, stat cu o populație de circa 130 000 de locuitori și o producție anuală de peste 27 milioane tone petrol, ne-am continuat călătoria de la Beirut spre Abu Dhabi. Plecați la șapte seara din Beirut, am aterizat pe aeroportul din Abu Dhabi după exact patru ceasuri, dar, aici, datorită diferenței de fus orar, trecuse bine de miezul nopții.

Construit în plin deșert, marele aeroport internațional de la Abu Dhabi te surprinde nu numai prin soluțiile arhitectonice ultramoderne, prin saloanele sale spațioase și elegant decorate, cît, mai ales, datorită parcului din fața sa, grădină din poveste răsărită în mijlocul nisipului, peluze cu gazon proaspăt, ronduri de flori viu colorate, boschete de arbuști ornamentali, întreaga panoramă fiind dominată de siluetele svelte ale palmierilor, cu umbrela lor de frunze late aninată la capătul trunchiului înalt. Stratul roditor de pămînt pe care s-a născut această minune în deșert a fost adus pe calea aerului de la mare distanță, săculeț cu săculeț.

Odată îndeplinite formalitățile de frontieră, un șofer localnic, îmbrăcat în obișnuitele straie arabe, în halat alb pînă la glezne și cu capul înfășurat într-o tradițională basma prinsă pe creștet printr-un dublu cerc de șnur negru, ne conduce spre oraș în mare viteză, pe o autostradă atît de largă că ar putea folosi și la aterizarea unor avioane de pasageri. Pe mijloc, nelipsiții leandri, încărcați de flori albe sau roz, formează un zid despărțitor. Pe marginea din stînga șoselei, „merg" în paralel, pe deasupra nisipului, conducte de mare capacitate, alimentînd continuu capitala cu apă potabilă adusă de la 150 kilometri distanță, tocmai de la izvoarele oazei Buraimi, completînd cantitatea de 30 milioane de litri dată zilnic de importanta uzină de desalinizare a apei de mare, recent intrată în funcțiune.

Ajunși în oraș, începem peregrinările de la un hotel la altul, în căutarea unui adăpost peste noapte, destul de dificil de găsit, dată fiind mulțimea vizitatorilor străini. Cu patru-cinci ani în urmă, la Abu Dhabi exista un singur hotel. Între timp, s-au construit cîteva hoteluri de proporții, dintre care impresionează în mod deosebit ultra-luxosul „Hilton" (inaugurat în mai 1973), construit în formă de cetate arabă medievală, avînd, la fiecare etaj, saloane mobilate cu sofale și măsuțe incrustate cu sidef, fîntîni arteziene tipic arabe, în mozaic multicolor, piscină și terenuri de tenis în curtea interioară, unde clienții pot juca, la lumina reflectoarelor, pînă după miezul nopții, scutiți de zăpușeala paralizantă din timpul zilei.

Începînd să se reconstruiască (sau, mai bine zis, să se construiască în înfățișarea sa modernă) cam de vreo trei-patru ani, Abu Dhabi, imens șantier în plină activitate, prezintă de pe acum aspecte urbanistice uimitoare pentru această zonă, altădată atît de săracă și înapoiată : bulevarde spațioase, trotuare din piatră cărămizie, faleză betonată, cu balustrade metalice. Un capăt al falezei se pierde în întinderea de nisip pe care încă n-au ajuns buldozerele, compresoarele, schelele construcțiilor. Orașul se răsfiră de-a lungul benzilor asfaltate, prefigurînd străzile noilor cartiere, unde, în multe părți, trotuarele sînt încă formate de nisipul deșertului. Bulevardul principal, care merge în paralel cu faleza, este lat cam de vreo 60 de metri și se întinde pe circa trei kilometri, cu scuaruri din loc în loc, în mijlocul cărora jeturile fîntînilor arteziene scînteiază multicolor, noaptea, în lumina reflectoarelor. Clădirile masive ale băncilor — dintre care reține atenția „National Bank of Abu Dhabi", cu parterul și scările placate cu marmură, adusă de peste mări și țări — domină, împreună cu sediile marilor firme comerciale și industriale, eleganta arteră. Colindînd orașul, descoperi la tot pasul aspecte inedite. La cinematograful „Eldorado", panouri mari fac reclamă unui film științifico-fantastic a cărui acțiune se desfășoară în secolul XXI. Alături, pe un loc încă viran, cineva și-a legat cămila de trunchiul unui palmier singular, pînă la reîntoarcerea de la magazinul de aparate electronice de peste drum unde s-a dus să-și cumpere un casetofon japonez sau poate un televizor în culori, dat fiind că, în curînd, posturile locale vor emite întregul program în culori.

Ca orice oraș oriental, Abu Dhabi are un bazar („suk", cum se numește în arabă). Un bazar deosebit de toate celelalte pe care am avut ocazia să le vizitez în țările arabe. Este format în întregime din clădiri noi, cu vitrine largi, străduțe ordonate, o mare hală de fructe și zarzavaturi, totul formînd un complex arhitectonic cu aspect modern. Ceea ce nu exclude însă „prăvăliile" formate dintr-un singur geamantan așezat direct pe trotuar sau tarabele modeste, încărcate cu tot felul de mărunțișuri ale indienilor și pakistanezilor, care dețin micul comerț cu amănuntul cam în tot Golful.

Abu Dhabi este situat pe o insulă nisipoasă, altădată pustie, despărțită de continent printr-o șuviță de apă care, în punctul podului metalic de trecere, nu depășește 200 de metri. Istoria sa începe în momentul în care un grup de beduini din tribul Beni-Yas, descoperind pe insulă un izvor de apă dulce la mică adîncime, au săpat o fîntînă și s-au instalat în jurul ei. Apărată de barierele de corali din lagună, insula era la adăpost de atacurile de pe mare. Noua așezare, datînd din secolul al XVIII-lea, s-a dezvoltat treptat, fără a depăși, însă, pînă în anii din

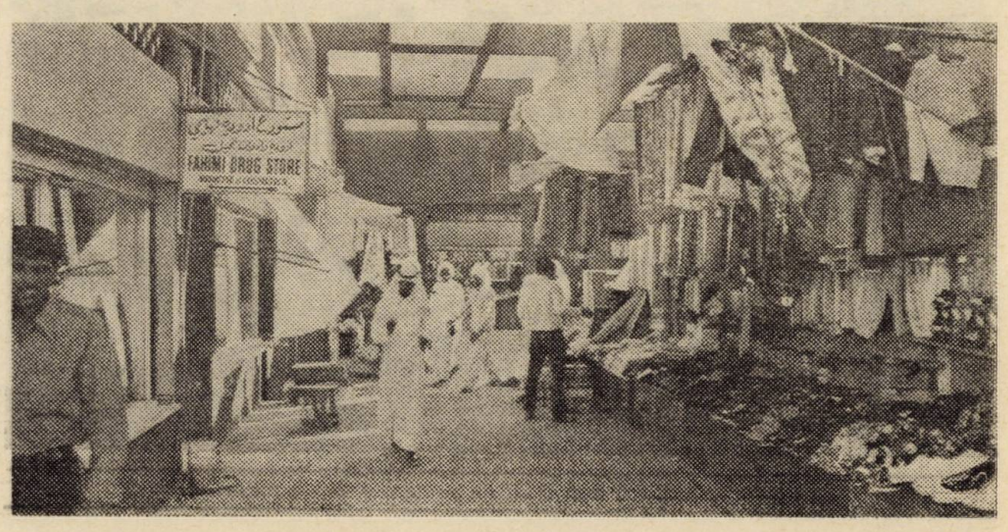

Bazarul. Arhitecții au păstrat cadrul tradițional, chiar dacă liniile exterioare exprimă tendințe moderne

urmă, proporțiile unui mic port de pescari. Locuitorii săi se ocupau cu pescuitul perlelor (la un moment dat, flota acestora număra peste 500 de „sambukuri" — mici corăbii cu pînze), prețioasele mărgele desprinse din cochiliile scoicilor formînd 95 la sută din venitul național al emiratului. Întreaga populație a emiratului, în prezent cu o suprafață de 80 000 km², nu depășea cîteva mii de suflete. Astăzi, numărul locuitorilor emiratului Abu Dhabi se estimează la circa 100 000, dar o cifră exactă este greu de precizat, dată fiind fluctuația miinii de lucru străine din construcții și a salariaților de la exploatările petroliere. Se consideră că rata anuală de creștere a populației ar fi de 10 000 de persoane. Mai mult de jumătate din locuitorii din Abu Dhabi trăiesc în capitala cu același nume.

Cel de-al doilea oraș al emiratului, Al Ain, care depășește 20 000 locuitori, este plasat în oaza Buraimi din interiorul țării, la 150 km de Abu Dhabi, unde se mai află încă șase sate, la poalele munților Hafit din Oman. O a treia zonă populată o formează oaza Liwa, cu cîteva așezări înconjurate de dune de nisip gălbui, dincolo de care se întinde Rub al Khali, pustiul înfricoșător al Peninsulei Arabice, pe care englezii, în timpul dominației lor în zonă, îl denumeau „Empty Quarter" (Sectorul vid), deoarece viața lipsește aici aproape cu desăvîrșire, înșiși beduinii temîndu-se să se aventureze în împărăția fără de sfîrșit a dunelor mișcătoare. La vest și nord-vest de oaza Liwa, în plin deșert, la 16 km de o mică așezare de pe țărmul Golfului, astăzi orășelul Tarif, se află cîmpul petrolier Murban, care a dat primele cantități de petrol extras în emiratul Abu Dhabi, în 1959. Alte cîmpuri petroliere — Bu Hasa, Bab și Asab — situate în apropiere, au intrat, pe rînd, în activitate, ultimul la începutul acestui an. „Aurul negru" a țîșnit nu de mult și la Jurn Yafaur, la 40 km de Abu Dhabi, în apropierea autostrăzii care leagă capitala de orașul Al Ain.

În fața celor 400 km de coastă, cît însumează Abu Dhabi, se află circa 200 de insulițe de corali și nisip, situate în apele teritoriale ale emiratului. Insulița Das, o fîșie de 2 km² de nisip, mărginită la nord de cîteva roci neregulate a căror înălțime nu trece de 30 de metri, a devenit, în ultimii ani, un centru petrolier, cu un mic aeroport propriu. Pe suprafața-i modestă, lucrează circa o mie de oameni la rezervoarele și instalațiile de încărcare a petrolierelor-gigant cu „aur negru" provenit de la zăcămintele din apropiere, situate în larg, la 100-150 km de coastă și exploatate prin intermediul platformelor metalice instalate în mijlocul apelor Golfului. De aici, conducte submarine conduc țițeiul extras din puțurile forate pe fundul Golfului pînă la insula Das, de unde este transportat, apoi în toate colțurile lumii, în cargouri petroliere de mare capacitate. Primul puț submarin intrat în funcțiune în 1962 (la Umm Shai) a fost urmat de alte 71 pînă la sfîrșitul anului 1973.

Zăcămintele de pe continent sînt exploatate de „Abu Dhabi Petroleum Company" (ADPC), consorțiu proprietate a lui „British Petroleum" (BP) și „Compagnie Française des Petroles" (CFP). Cele din largul Golfului, aparținînd inițial acelorași companii europene, sub numele de „Abu Dhabi Marine Areas" (ADMA), au trecut în parte în proprietatea unui consorțiu japonez care a creat o nouă companie — „The Japanese Oil Development".

Autoritățile din Abu Dhabi au creat, nu de mult, o societate de stat, „Abu Dhabi National Company" (A.D.N.O.C.), însărcinată să protejeze interesele emiratului pe lîngă Consiliile de administrație ale companiilor străine. După cum se știe, în ultimul timp, emiratele au dus tratative cu acestea pentru ca, în viitorul apropiat, participarea națională în cadrul societăților străine să se ridice la 60 la sută, sporind, astfel, venitul național de pe urma petrolului în mod considerabil.

În cadrul unei convorbiri, ministrul secretar de stat al informațiilor (expunîndu-mi realizările remarcabile ale Uniunii Emiratelor Arabe pe plan social : învățămîntul și asistența medicală sînt gratuite, statul acordînd, de asemenea, facilități la mutarea locuitorilor în case moderne) îmi sublinia preocuparea guvernului de a dezvolta noi ramuri economice și, în primul rînd, o industrie diversificată pentru a face ca țara să nu depindă în exclusivitate de exploatarea zăcămintelor de petrol, care, la urma urmelor, nu sînt nici ele inepuizabile. Deocamdată, însă, se creează infrastructura viitoarei economii — căi de comunicații terestre, mari porturi maritime, centrale electrice, uzine de desalinizare a apei marine, atît la Abu Dhabi cît și în restul Uniunii Emiratelor Arabe.

Abu Dhabi, prin resursele sale naturale și veniturile tezaurizate, are un rol primordial în acest proces pe care, așa cum am putut constata în continuarea călătoriei mele prin emirate, și-l îndeplinește cu succes.

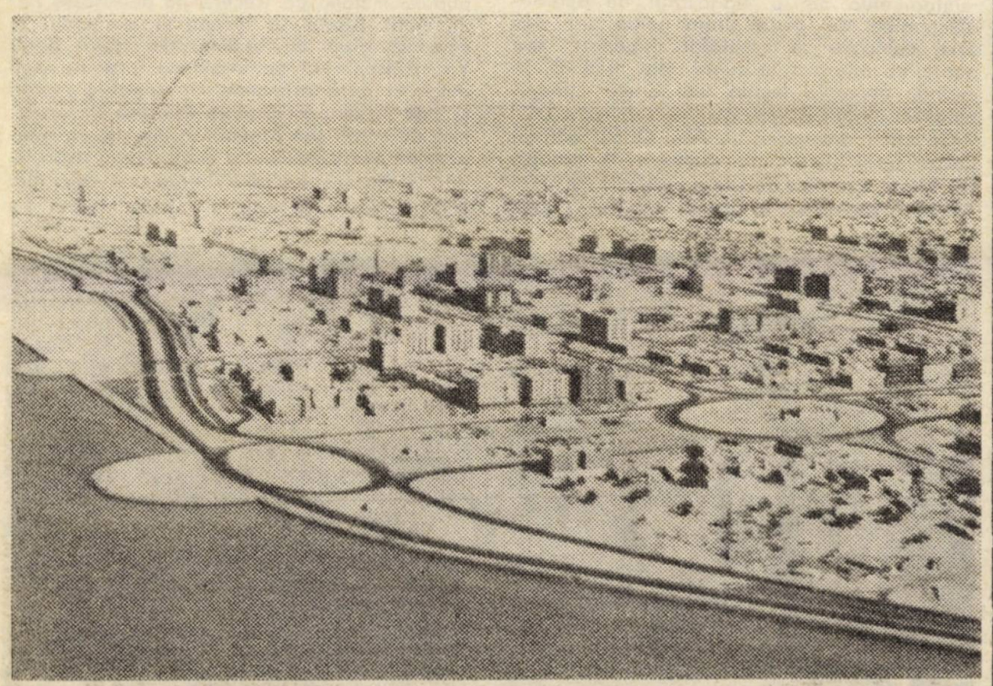

În capitală, locuiesc mai mult de jumătate din locuitorii țării.

REPORTAJ PE GLOB

La gurile Rinului

N. Popescu-Bogdănești

O lucrare nu întru totul recentă, dar îndeajuns de cuprinzătoare prin datele ce le conține pentru a fi actuală, definea Rinul drept „Nilul Occidentului".

Argumentele în favoarea acestei teze țin de domeniile geografiei, istoriei, politicii. Invocîndu-l pe Charles de Gaulle, este adusă în sprijin afirmația acestuia : „Rinul este o stradă". Într-adevăr, privindu-i pe harta Europei cursul sinuos pornind de la Goschenen, sub masivul St. Gothard, pînă la Rotterdam, la Marea Nordului, acest cel de-al treilea fluviu al Europei îți apare ca un drum bătătorit ce unește într-un tot, dar și separă zone geografice și politice dintre cele mai importante ale continentului. Izvorăște din Alpi, în Elveția, traversează masivele Vosgi și Pădurea Neagră, făcînd frontieră între Franța și R.F. Germania, rămîne pe o bună porțiune a sa, traversînd zonele industriale Saar și Ruhr, fluviul german, ca, apoi, să pătrundă pe teritoriul Olandei.

Această din urmă parte a cursului marelui fluviu — porțiunea sa olandeză — relevă aspecte cu totul caracteristice.

La intrarea pe teritoriul olandez, Rinul își pierde brusc și incredibil personalitatea, apele sale risipindu-se într-un bizar păienjeniș de brațe și canale, care nu mai reamintesc decît parțial de ceea ce se cheamă un curs magistral de apă. Însuși numele Rin dispare, cele două principale ramificații în care fluviul se împarte la Pannerden adoptînd denumirile de Waal și de Lech. Apele venite din Alpi pe o albie cînd largă, cînd strangulată de stînci se întîlnesc aici cu cele ale Meusei și, ca și cum cele două fluvii s-ar întrebăia unul pe celălalt, un braț de la est de Lech poartă numele de Vechea Meusă. Altă ramificație se îndreaptă spre nord-est, chemîndu-se Ijssel, și se varsă în mare prin Zuidersee.

Un migălos travaliu al naturii ? Însăși delta Rinului — care nu este numai a Rinului ci și a fluviilor Meusa și Escaut — cu aspectul ei insolit de conglomerat de insule, golfuri, peninsule, istmuri, lacuri și canale, pare rezultatul unui bizar joc demiurgic cu apa și uscatul.

Se afirmă un adevăr cînd, încă înaintea ultimului război, se spunea : „Rotterdam este un port dublat de un oraș, iar nu un oraș-port". Afirmația are un și mai îndreptățit temei astăzi, întrucît fizionomia Rotterdamului — această cea de-a doua mare operă, dar operă conștientă, a omului de la gurile de vărsare ale Rinului — este acceptată ca o noțiune legată aproape exclusiv de cea mai intensă activitate de

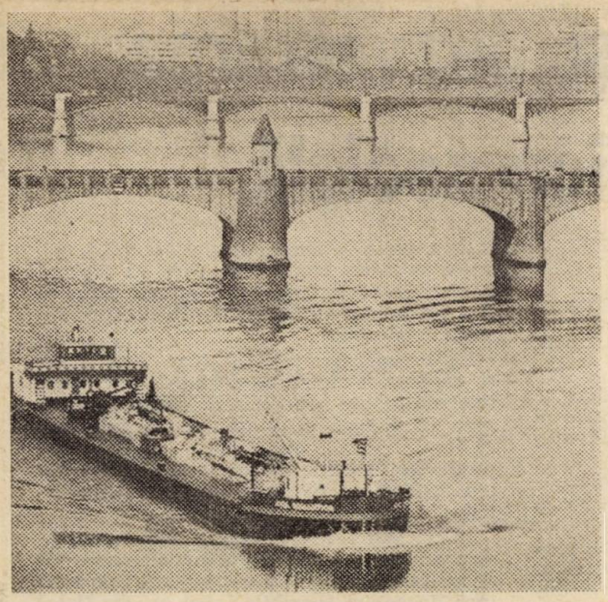

Portul fluvial din Basel (Elveția) ; centru al comerțului internațional

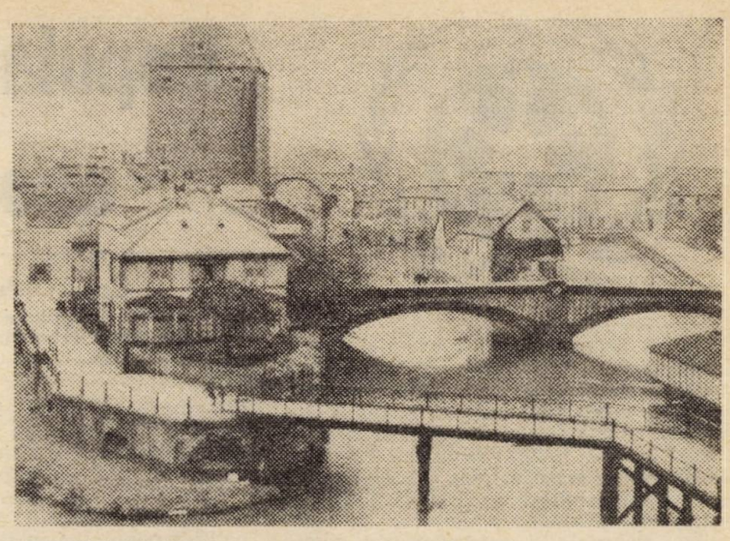

Rinul la Strasbourg (Franța) — o apă bătînd spre un verde-întunecat

trafic din lume. Într-adevăr, Rotterdam este cel mai mare port de pe glob, distanțîndu-se considerabil de alte porturi de talie mondială, cum sînt New York sau Tokio.

De pe platforma turnului de observație, implantat pe unul din cheiuri, „Europortul", cum este denumit portul Rotterdam, îți apare, cît cuprinzi cu privirea, ca o reală dar incredibilă pădure de macarale și coloane de distilare concentrată într-un labirint de ape pe care circulă, într-un sens și în altul, ori stau acostate în dane vase de toate tipurile, de la șlepul fluvial cufundat pînă la limita maximă sub presiunea încărcăturii, pînă la superpetrolierul de 300 000 tdw.

Îți pare o glumă cînd ți se spune că, nu mai departe decît cu 15 ani în urmă, una din zonele de cea mai intensă activitate a acestui port — portul petrolier — era o rezervație de păsări în libertate, unde pescărușii, îndeosebi, zburau cu miile și-și găseau hrana pe malurile nisipoase ale unei mici insule în întregime nelocuită, la vest de Rotterdam, activitatea principală a portului situîndu-se spre est. Acțiunea de „demolare" a insulei pescărușilor, urmărind extinderea portului, a demarat, practic, spre începutul anului 1959. Odată încheiat planul gigantic de construcții făcea să se nască cel mai activ port al lumii și articulația de bază a industriei petrochimice a Europei occidentale. În anul 1973, circa 500 de petroliere de peste 200 000 de tone au intrat în apele Rotterdamului, iar rafinăriile din raza portului au prelucrat nu mai puțin de 100 miloane tone de țiței brut, traficul total situîndu-se în jurul a 200 milioane tone. Prin conducte de mari dimensiuni, petrolul neprelucrat pe loc este pompat spre cele cinci importante rafinării de la Amsterdam, în zona industrială a Ruhr-ului, în R.F. Germania, și în portul belgian vecin, Anvers.

Creșterea neîncetată a tonajului vaselor petroliere construite pe marile șantiere japoneze, americane, europene a ridicat în fața activității portuare probleme de mare complexitate tehnică. Între 1959 și 1969, a fost săpat sub apă, în direcția mării, pe o lungime de 13 km, un culoar adînc de 22 m. Portul, la origine fluvial, situat la 22 km de Marea Nordului, s-a apropiat, astfel, considerabil de mare. Am fost martor la intrarea în acest canal a unui super-tanc petrolier de tipul gigantului japonez „Globtik Tokyo" (transportînd o încărcătură de circa 400 000 tone) și m-am întrebat, privind uluitorul spectacol al înaintării monstrului în aglomerarea de macarale și instalații, ce ar însemna „Europortul", această realizare a tenacității și ingeniozității olandeze, fără activitatea petrolierelor. Rotterdam nu este doar un punct de debarcare și de tranzit ; el este, în aceeași măsură, un uriaș complex de prelucrare industrială a petrolului. De la cauciucul sintetic și îngrășămintele chimice, pînă la produsele de cosmetică fină, nimic din vasta gamă a rezultatelor obținute pe bază de petrol nu este absent în listele de produse finite.

În zona sa de contact cu marea, dincolo de cît a dăltuit natura și a adăugat pînă acum omul, Rinul își schimbă, în continuare, înfățișarea. Prin desecările în curs de efectuare, domeniu în care olandezii sînt, de secole, neîntrecuți maeștri, vor fi recuperate 2 225 ha, suprafață care, adăugîndu-se la ceea ce, în acest labirint de ape, se numește „Cîmpiile Meusei", va oferi spațiu de implantare a unor noi industrii și activități portuare.

Dar această „stradă" a Europei occidentale oferă motive de reflecție și preocupări în multe planuri. Am văzut Rinul între Basel și Zürich, în Elveția. Împrumutînd culoarea cerului alpin, fluviul pare o panglică albastră curgînd repezit printre pajiști verzi și munți cenușii. La Strasbourg, după ce a parcurs mai puțin de jumătate din cei 1 300 km ai lungimii sale, Rinul este — așa l-am văzut — o apă bătînd spre un verde-întunecat. La Rotterdam, după ce a străbătut zona industrială a Ruhrului, este de culoarea cărbunelui. Imensele cantități de deșeuri industriale deversate i-au transformat apele în ceea ce specialiștii numesc „noroi chimic". La Rotterdam, în Rin nu mai există, practic, viețuitoare acvatice, fapt ce a atras după sine reducerea catastrofală a faunei specifice deltelor. Congresele internaționale consacrate Rinului au dezbătut gravele probleme ecologice ale fluviului, dar, se pare ,fără rezultat. La Rotterdam, cerul are un aspect gălbui ; fumul ce se revarsă neîncetat prin gurile sutelor și sutelor de coșuri de fabrică s-a transformat, cu timpul, într-un clopot permanent de noroi aerian, prin care razele soarelui străbat cu greu.

Rinul, acest Nil al Occidentului european, cunoaște de o parte și de alta a cursului său, o explozivă activitate economică. Aceasta este deosebit de elocventă la gurile de vărsare. Dar se varsă în mare ca o apă moartă și încărcată de otrăvuri.

Rotterdam — „un port dublat de un oraș, și un oraș-port..."

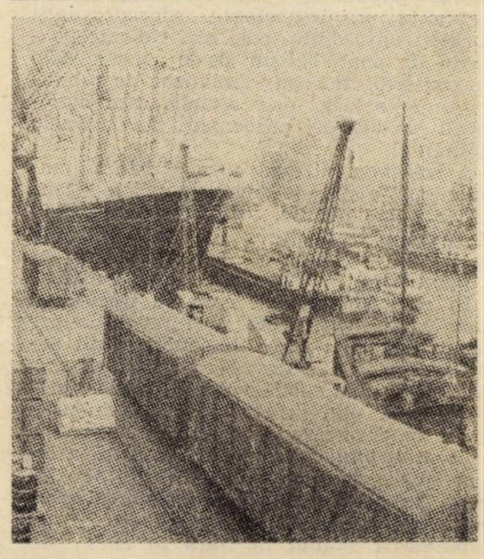

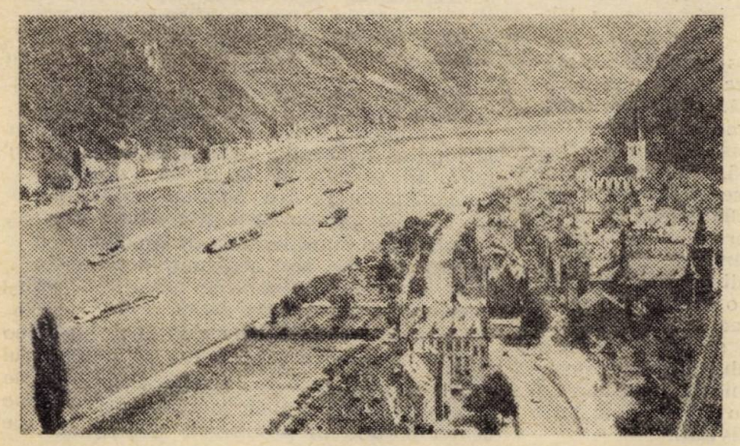

La St. Goar (R.F.G.) — pitorească și legendara vale a Rinului

Populația și dezvoltarea economico-socială

Costin Murgescu
directorul Institutului pentru studierea conjuncturii economice internaționale

Punctul de pornire al concepției care se degajă din experiența particulară a României în problema populației — problemă care preocupă, astăzi, întreaga comunitate mondială — ar putea fi definit, în mod succint, astfel : populația este bunul suprem al fiecărei țări, factorul esențial al dinamismului oricărei societăți. În consecință, satisfacerea nevoilor și aspirațiilor materiale și spirituale ale populației trebuie să constituie scopul nemijlocit și rațiunea întregii dezvoltări economico-sociale.

Din această poziție de principiu decurg cel puțin trei concluzii interdependente, referitoare la modul în care problema populației urmează să fie abordată :

— Fenomenul demografic nu poate fi înțeles în mod corect, decît în strînsă interconexiune cu ansamblul proceselor economice și sociale din societate, **decît ca un complex fenomen demo-economic.**

— Problema populației nu poate fi privită ca o problemă marginală sau derivată a dezvoltării contemporane. **Problema populației este o problemă fundamentală a întregii dezvoltări economico-sociale,** în care se integrează ca o componentă organică. **În centrul ei se situează problematica condiției și destinului omului.**

— Politica populației nu poate fi definită în mod corespunzător decît într-un cadru istoric concret, printr-o strînsă corelare cu tradițiile, sistemul social-economic, filozofia și scopurile dezvoltării fiecărei țări. **Colaborarea internațională are de îndeplinit un rol important în sprijinirea politicilor naționale de populație, dar nu se poate substitui acestora, care rămîn atribut și vocație a suveranității naționale.**

Pentru a face înțeleasă experiența specifică a României, sînt necesare cîteva precizări prealabile, cu caracter istoric.

Cu trei decenii în urmă, România făcea parte din zona agrară a Europei, subdezvoltată în raport cu restul continentului. În diviziunea internațională a muncii, ea ocupa o poziție de furnizor de produse alimentare și de materii prime al țărilor avansate industrial.

În aceste împrejurări, problematica populației era caracterizată în principal prin : un nivel de trai scăzut pentru întreaga populație muncitoare a țării și existența unei importante suprapopulații rurale ; unul dintre cele mai ridicate procente de analfabetism și de mortalitate infantilă din Europa ; fenomene de subnutriție pe o largă arie socială, care îngrijorau pe toți cei preocupați de destinele României.

A schimba întregul curs al istoriei naționale și a repune omul muncii în drepturile sale legitime, iată izvorul profund al revoluției populare declanșate în urmă cu 30 de ani, prin eliberarea țării, la 23 August 1944, de sub dominația fascistă.

În cele trei decenii care au trecut, au fost înfăptuite transformări revoluționare de structură în toate domeniile vieții sociale. România a devenit stat socialist, a depășit stadiul subdezvoltării moștenite și se află în plin proces de industrializare și de modernizare a economiei naționale.

În momentul de față, țara noastră a intrat într-o nouă etapă a mersului său istoric. În această etapă, România își propune ca, în decurs de 15—20 de ani, să depășească stadiul de țară în curs de dezvoltare, să ajungă la nivelul țărilor avansate din punct de vedere economic și să construiască o societate socialistă modernă, multilateral dezvoltată.

Care sînt — în acest context istoric — principalele orientări care caracterizează politica populației în România ?

Un prim aspect decurge din faptul că populația reprezintă un factor esențial al forțelor de producție. În ultimele trei decenii, populația totală a României s-a mărit cu aproximativ 5 milioane. Sporul natural a crescut în special sub influența unei spectaculoase reduceri a mortalității infantile. Din punctul de vedere al populației totale, România se situează, astăzi, pe locul al 9-lea în Europa. Densitatea populației pe km² este însă de cîteva ori mai mică decît în statele avansate industrial și plasează România abia spre sfîrșitul unei serii de aproape 20 de state europene.

A asigura o creștere mai susținută a populației constituie astfel o primă preocupare pentru România, izvorîtă din condițiile specifice dezvoltării sale.

Această preocupare își găsește reflectarea într-un ansamblu de măsuri de politică economică și socială care vizează : perfecționarea rețelei de ocrotire a sănătății și acordarea de asistență medicală gratuită, practic pentru întreaga populație ; ocrotirea mamei și alocații financiare lunare pentru familiile cu copii ; consolidarea familiei ca principala celulă biologică și socială a națiunii.

O a doua direcție de preocupări — tot atît de importantă și strîns corelată cu cea dintîi — privește **folosirea deplină a forței de muncă disponibile.**

Constituția țării garantează dreptul la muncă, în raport cu pregătirea și aptitudinile fiecăruia. Pentru ca această garanție să devină efectivă, se impune însă o politică de dezvoltare susținută a tuturor ramurilor economiei naționale și a tuturor domeniilor de activitate. Numai în felul acesta putem crea locurile de muncă necesare, atît pentru noile generații care intră în rîndurile populației active, cît și pentru transferul unei părți din populația disponibilă în agricultură spre alte sectoare cu o productivitate superioară.

Rezolvarea acestei cerințe, pune, fără îndoială, probleme cu atît mai complexe cu cît se urmărește ca întreaga dezvoltare să se întemeieze pe introducerea tehnicii moderne.

Este știut doar că progresul tehnic mărește costurile necesare pentru crearea unui nou loc de muncă. După calculele specialiștilor români, crearea unui loc de muncă în industria noastră, în raport cu media anilor 1951—1955, a implicat un spor de fonduri fixe care era cu 63 la sută mai mare în perioada 1961—1965 și cu 300 la sută mai mare în perioada 1966—1970.

Cu alte cuvinte, utilizarea deplină a forței de muncă disponibile este condiționată, în principal, de o politică ferm orientată spre mobilizarea tuturor resurselor naționale în scopul accelerării creșterii, optimizarea raportului acumulare-consum în utilizarea venitului național și o rațională distribuire a investițiilor între diferitele ramuri de activități.

O a treia direcție de preocupări privește **crearea condițiilor care să asigure pentru întreaga populație activă posibilități egale de acces la rezultatele progresului economic.**

Fără îndoială, desființarea exploatării și crearea sistemului socialist al economiei naționale reprezintă pasul decisiv spre realizarea egalității economice între cetățeni. Fiecare participant la procesul producției sociale primește o cotă-parte din fondul de consum în raport cu contribuția sa la acest proces.

În același timp, trebuie să luăm în considerare faptul că, în actualul stadiu de dezvoltare, în societatea noastră persistă încă deosebiri sensibile între munca fizică și cea intelectuală, între condițiile de viață de la orașe și cele de la sate, ca și în nivelul de instruire și posibilitățile concrete ale fiecărui cetățean de a-și pune în valoare aptitudinile și vocația personală.

Pentru a rezolva acest complex de probleme, noi integrăm organic în politica populației măsuri îndreptate spre : dezvoltarea largă a învățămîntului de toate gradele, asigurarea gratuității lui pentru întregul tineret școlar și stimularea prin burse a celor mai merituoși ; instituționalizarea la scară națională a procesului de formare permanentă și gratuită care să asigure tuturor celor aflați în cîmpul muncii perfecționarea pregătirii lor profesionale în raport cu mutațiile antrenate de progresul tehnic ; efectuarea unui amplu program de investiții social-culturale, construcții de locuințe și amenajări edilitare, de pe urma căruia să beneficieze toți locuitorii ; îmbinarea principiului repartiției după muncă cu cerințele echității socialiste, astfel încît întreaga populație să urce în front unit spre trepte superioare de civilizație ; un program precis definit, pe termen lung, privind sistematizarea teritoriului care să asigure progresul economico-social armonios al tuturor localităților și ridicarea treptată a satelor spre condițiile de confort edilitar de la orașe.

O a patra componentă organică a politicii populației privește **adîncirea și perfecționarea permanentă a democrației,** lărgirea cadrului instituțional care facilitează participarea directă a cetățenilor la conducerea treburilor obștești, asigurarea în fapt a egalității între toți cetățenii indiferent de naționalitate sau religie, ca și promovarea perseverentă a tineretului și femeilor în întreaga viață socială.

În strînsă conexiune cu celelalte laturi, perfecționarea democrației reprezintă o pîrghie esențială pentru afirmarea personalității omului ca stăpîn al destinelor sale.

Articolul de față nu-și propune să abordeze întreaga și vasta problematică și nici complexa țesătură de relații pe care le implică concepția noastră demo-economică. El se rezumă la cîteva orientări fundamentale pentru politica populației pe care o promovează România.

Dată fiind similitudinea de probleme cu care multe țări sînt confruntate astăzi în acest domeniu, orientările amintite pot avea o semnificație mai largă.

Ele indică suficient de clar unele preocupări majore care ar putea să ghideze, după părerea noastră, colaborarea internațională dintre statele suverane ale lumii contemporane în problemele populației.